

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Hospodářská kriminalita

Bc. Sylvie Růžičková

Diplomová práce
2022

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Sylvie Růžičková**
Osobní číslo: **E200031**
Studijní program: **N0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Téma práce: **Hospodářská kriminalita**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem diplomové práce je zhodnocení vybraných typů trestné činnosti z hlediska hospodářské kriminality alespoň za posledních pět let. Součástí práce bude řízený rozhovor se zástupcem PČR a návrh doporučení pro stávající praxi.

Osnova:

- Vymezení základních pojmů z oblasti hospodářské kriminality.
- Analýza hospodářské kriminality v České republice.
- Formulace závěrů a návrh doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

ČASTORÁL, Z. Ekonomická kriminalita a management. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2011. ISBN 978-80-7452-005-1
FRYŠTÁK, M. Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe. Ostrava: KEY Publishing, 2007. ISBN 978-80-87071-18-2.
FRYŠTÁK, M. SZCZECZOWICZ, J., at al. Corporate criminal liability. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-2108382-0.
CHMELÍK, J., BRUNA, E. Hospodářská a ekonomická trestná činnost. Praha: Vysoká škola finanční a správní, a.s. 2015. ISBN 978-80-7408-109-5.
CHMELÍK, J., HÁJEK, P. a kol. Úvod do hospodářské kriminality. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o. 2005. ISBN 80-86898-13-X.
KOTLÁN, P. Ekonomická kriminalita očima policejního orgánu. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-488-6.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Ondřej Svoboda, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2022**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan

Ing. Michaela Kotková Strítěská, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2021

Prohlašuji:

Práci s názvem Hospodářská kriminalita jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 29. 4. 2022

Bc. Sylvie Růžičková v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych nejprve velmi ráda poděkovala svému vedoucímu diplomové práce panu Ing. Ondřeji Svobodovi, Ph.D., za odborné rady a pomoc při zpracování mé práce. Byl mi opravdu cenným rádčem a oporou. Zároveň bych chtěla také poděkovat své rodině za trpělivost a poskytnutou tolik potřebnou oporu během celého mého studia. Velké poděkování patří také příslušníkům PČR, bez kterých by tato práce nemohla v podstatě ani vzniknout. V neposlední řadě bych alespoň takto chtěla poděkovat všem vyučujícím Univerzity Pardubice, kteří mi během studia předávali tak důležité znalosti a zkušenosti a dovedli mě až k samotnému závěru.

ANOTACE

Diplomová práce pojednává o problematice a vývoji hospodářské trestné činnosti v České republice a jak tuto problematiku řeší příslušníci Policie ČR. Práce si klade za cíl zhodnotit vybrané typy trestné činnosti z hlediska hospodářské kriminality. V úvodní části práce jsou uvedeny teoretické informace o hospodářské kriminalitě a podrobněji popsány trestné činy proti měně a platebním prostředkům. Také je zde věnována pozornost České národní bance, vydávání bankovek a mincí a v neposlední řadě také dopadu této trestné činnosti na ekonomiku. Druhá část práce se zabývá konkrétním vývojem této problematiky na území České republiky dle statistiky Policie České republiky a řízeným rozhovorem se zástupcem Policie České republiky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Hospodářská kriminalita, pachatel, trestné činy proti měně a platebním prostředkům, dohoda o vině a trestu, spolupracující obviněný, organizovaný zločin, Policie České republiky

TITLE

Economic crime

ANNOTATION

The diploma thesis deals with the subject and development of economic crime in the Czech Republic and how the issue is being addresses by members of the police of the Czech Republic. The thesis evaluates the selected types of crime in tremns of economic crime. In the introductory part of this work there is a theoretical information about economic crime and describes in more detail the crimes against the currency and means of payment. Attention i salso paid to the Czech National Bank, the issuance of banknotes and coins and the impact of this crime on the economy. The second part of the thesis deals with the specific development of this issue in the Czech Republic according to the statistics of the Police of the Czech Republic and controlled interview with a representative of the Police of the Czech Republic.

KEYWORDS

Economic crime, offender, crimes against currency and means of payment, plea bargain, cooperating defendant, organized crime, Police of the Czech Republic

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA	13
1.1 Trestné činy hospodářské.....	14
1.1.1 Trestné činy proti měně a platebním prostředkům	22
1.2 Česká národní banka	25
1.2.1 Vydávání bankovek a kreditních karet a jejich ochranné prvky	27
1.2.2 Výskyt padělků v ČR.....	36
1.2.3 Padělání a pozměňování bankovek a platebních karet	39
1.3 Postup vyšetřování TČ proti měně a platebním prostředkům.....	43
1.4 Dopad padělání měny na ekonomiku.....	47
2 STATISTICKÉ PŘEHLEDY TČ PROTI MĚNĚ A PLATEBNÍM PROSTŘEDKŮM.....	49
2.1 Vývoj H-TČ dle jednotlivých § TrZ od roku 2017 do roku 2021	50
2.2 H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237 a 239 TrZ v roce 2017	52
2.3 H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237 a 239 TrZ v roce 2018	54
2.4 H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237 a 239 TrZ v roce 2019	56
2.5 H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237 a 239 TrZ v roce 2020	58
2.6 H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237 a 239 TrZ v roce 2021	60
2.7 Finanční škody způsobené hospodářskou trestnou činností	62
3 KONKRÉTNÍ KAUZY Z OBLASTI HOSPODÁŘSKÉ KRIMINALITY	64
3.1 Padělání a pozměnění peněz a cenné papíry.....	66
3.2 Zvlášť závažný zločin dle § 234	67
3.3 Rozhovor s příslušníkem PČR.....	68
4 FORMULACE ZÁVĚRŮ A DOPORUČENÍ.....	73
ZÁVĚR	75
POUŽITÁ LITERATURA	77
SEZNAM PŘÍLOH.....	80

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1: Vodoznak u bankovky o nominální hodnotě 1 000 Kč.....	28
Obrázek 2: Okénkový proužek s mikrotextem u bankovky o nominální hodnotě 1 000 Kč....	29
Obrázek 3: Barevná vlákna u bankovky o nominální hodnotě 1 000 Kč	29
Obrázek 4: Soutisková značka u bankovky o nominální hodnotě 1 000 Kč	29
Obrázek 5: Skrytý obrazec u bankovky o nominální hodnotě 1 000 Kč	30
Obrázek 6: Proměnlivá barva na bankovce o nominální hodnotě 1 000 Kč.....	30
Obrázek 7: Iridiscentní pruh na bankovce o nominální hodnotě 1 000 Kč	31
Obrázek 8: Mikrotext na bankovce o nominální hodnotě 1 000 Kč.....	31
Obrázek 9: Bezpečnostní prvky platební karty ČSOB – líc	35
Obrázek 10: Bezpečnostní prvky platební karty ČSOB – rub	35
Obrázek 11: Pozměněná bankovka s chybějící částí mezi horním a dolním okrajem.....	36
Obrázek 12: Podíl předložitelů na celkovém počtu padělků 2021	36
Obrázek 13: Počty padělků zadržovaných v oběhu policií v letech 2012 – 2021	37
Obrázek 14: Počty zadržovaných padělků v letech 2012 – 2021	38
Obrázek 15: Počet karet celkem v mil. a bankomatů celkem v ks v ČR k roku 2020.....	41
Obrázek 16: Schéma - zavinění úmyslné a nedbalostní	43
Obrázek 17: Stádia trestné činnosti	45
Obrázek 18: Postup orgánů činných v trestním řízení.....	45
Obrázek 19: Počet H-TČ dle § 233, 2017 – 2021.....	50
Obrázek 20: Počet H-TČ dle § 234, 2017 – 2021.....	51
Obrázek 21: Počet H-TČ dle § 234, 2017 - 2021 před rozdělením TSK.....	51
Obrázek 22: Počet a objasněnost TČ dle § 233, 2017	52
Obrázek 23: Počet a objasněnost TČ dle § 234, 2017	53
Obrázek 24: Počet a objasněnost TČ dle § 235, 236, 237, 239, 2017	53
Obrázek 25: Počet a objasněnost TČ dle § 233, 2018	54
Obrázek 26: Počet a objasněnost TČ dle § 234, 2018	55
Obrázek 27: Počet a objasněnost TČ dle § 235, 236, 237 a 239, 2018	56
Obrázek 28: Počet a objasněnost TČ dle § 233, 2019	56
Obrázek 29: Počet a objasněnost TČ dle § 234, 2019	57
Obrázek 30: Počet a objasněnost TČ dle § 235, 236, 237 a 239, 2019	58
Obrázek 31: Počet a objasněnost TČ dle § 233, 2020	58
Obrázek 32: Počet a objasněnost TČ dle § 234, 2020	59
Obrázek 33: Počet a objasněnost TČ dle § 235, 236, 237 a 239, 2020	60
Obrázek 34: Počet a objasněnost TČ dle § 233, 2021	60
Obrázek 35: Počet a objasněnost TČ dle § 234 TSK 509, 2021.....	61
Obrázek 36: Počet a objasněnost TČ dle § 234 TSK 838, 2021.....	62
Obrázek 37: Počet a objasněnost TČ dle § 235, 236, 237 a 239, 2021	62
Obrázek 38: Škody způsobené trestnou činností v mil. Kč v ČR, 2017 - 2021	63
Obrázek 39: Padělané bankovky zadržované PČR v roce 2021 I.....	81
Obrázek 40: Padělané bankovky zadržované PČR v roce 2021 II.	81

Tabulka 1: Struktura peněz v oběhu k 31. 12. 2021	28
Tabulka 2: Padělaná a pozměněná platidla a napodobeniny v roce 2020 v ČR	39
Tabulka 3: Padělaná a pozměněná platidla a napodobeniny v roce 2021 v ČR	39
Tabulka 4: Finanční škody způsobené v ČR kriminalitou, 2017 - 2021	63
Tabulka 5: H-TČ dle § 233 v ČR, 2017 - 2021	82
Tabulka 6: H-TČ dle § 234 v ČR, 2017 - 2021	82
Tabulka 7: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR, 2017 - 2021.....	82
Tabulka 8: H-TČ dle § 233 v ČR po měsících, 2017	83
Tabulka 9: H-TČ dle § 234 v ČR po měsících, 2017	83
Tabulka 10: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR po měsících, 2017.....	84
Tabulka 11: H-TČ dle § 233 v ČR po měsících, 2018	85
Tabulka 12: H-TČ dle § 234 v ČR po měsících, 2018	85
Tabulka 13: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR po měsících, 2018.....	86
Tabulka 14: H-TČ dle § 233 v ČR po měsících, 2019	87
Tabulka 15: H-TČ dle § 234 v ČR po měsících, 2019	87
Tabulka 16: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR po měsících, 2019.....	88
Tabulka 17: H-TČ dle § 233 v ČR po měsících, 2020	89
Tabulka 18: H-TČ dle § 234 v ČR po měsících, 2020	89
Tabulka 19: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR po měsících, 2020.....	90
Tabulka 20: H-TČ dle § 233 v ČR po měsících, 2021	91
Tabulka 21: H-TČ dle § 234 TSK 509 v ČR po měsících, 2021	91
Tabulka 22: H-TČ dle § 234 TSK 838 v ČR po měsících, 2021	92
Tabulka 23: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR po měsících, 2021.....	92

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

HK	Hospodářská kriminalita
H-TČ	Hospodářská trestná činnost
TČ	Trestný čin
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
PČR	Policie České republiky
ČNB	Česká národní banka
TrZ	Trestní zákoník
CP	Cenné papíry
FO	Fyzická osoba
PO	Právnícká osoba
PIN	Personal Identification Number

ÚVOD

Téma hospodářská kriminalita bylo vybráno z důvodu, že tato problematika je velmi velkým společenským problémem. Týká se samozřejmě jednotlivců, ale v zásadě dopadá na celou společnost. Je velmi závažnou nenásilnou problematikou se sociálním a ekonomickým dopadem na vnitřní stabilitu státu. Jedná se o občanskoprávní, ekonomický a trestně právní problém vyžadující speciální odbornost lidí, kteří ji vyšetřují. Obecně hospodářská kriminalita zahrnuje trestné činy proti měně a platebním prostředkům, daňové, devizové a poplatkové, dále trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou a trestné činy proti průmyslovým a autorským právům. Souhrnně lze uvést, že se jedná o činy v oblasti padělání peněz a mincí, daní, směnek, šeků platebních karet, praní špinavých peněz, resp. legalizace výnosů z trestné činnosti nebo např. formy zpronevěr a podvodů. V dnešní době digitalizace se rozmáhá také počítačová kriminalita. Charakteristickým rysem hospodářské trestné činnosti je pak její vysoká latence. Latentní, nebo-li skrytá kriminalita ve většině případech nevyjde najevo a nestane se tedy předmětem trestního řízení. Značně tedy napomáhá ke zkreslování statistik vedených policií České republiky, soudů a státních zastupitelství. Podíl neodhalených těchto činů je vyšší než u méně závažných trestných činů.

V první části práce bude teoreticky vysvětleno, co to hospodářská kriminalita vůbec je a jaké trestné činy do ní spadají. Těmto činům, kterým se podrobně věnuje zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník Hlava VI., jsou věnovány § 233 až § 267. Tedy poměrně velká část zákona podrobně tuto problematiku upravuje. Právě z tohoto důvodu, neboť by bylo nemožné do diplomové práce obsáhnout všechny hospodářské trestné činy podrobněji, bude práce věnována Hlavě VI. Díl. 1 – Trestné činy proti měně a platebním prostředkům. Právě v úvodní části práce budou podrobněji vysvětleny paragrafy, které se těmto trestným činům věnují. Následně se část práce bude opírat o poznatky od České národní banky, která je výhradním emitentem bankovek a mincí a upravuje problematiku nejen financí faktických, ale i těch elektronických. Právě elektronické finance, resp. problematika bankovních účtů a karet je také velkým problémem pro policii v oblasti hospodářské trestné činnosti. Práce jistě bude muset čtenáře seznámit s ČNB jako institucí, ale také ho bude informovat o jejích právech a povinnostech v oblasti měny. Jak jsem již výše zmínila, díky tomu, že ČNB je jediným zákonem daným emitentem bankovek a mincí, bude nutné čtenáře informovat také o systému vydávání bankovek a jejich ochranných prvcích. Teoreticky bude také nastíněn stav při postupu vyšetřování ze strany příslušníků policie ČR. V rámci vyšetřování bude nutné v práci zmínit informace o institucích, které orgánům činným v trestním řízení pomáhají

k řešení těchto zločinů. Jde zejména o urychlení řešení takto vedených trestných činů, které se dle příslušníků PČR vyšetřují zpravidla v rádech několika let. Takto dlouhá řízení finančně zatěžují nejen justiční systém, ale celou společnost a ekonomiku dané země. Důležité tedy bude nastínit čtenářům diplomové práce i dopady této trestné činnosti na ekonomiku. Zejména se bude jednat o narušení důvěry v měnu, resp. v celý ekonomický systém. Narušuje peníze jako uchovatele hodnoty, ale i jako prostředek směny. Padělané bankovky taktéž napomáhají zvyšovat inflaci v dané zemi. Do oběhu se dostává více bankovek, se kterými je placeno jako s pravými, a to má právě neblahý účinek na inflaci jako takovou. Zpravidla u této kriminality dochází k zajišťování velmi vysokých částek padělaných peněz, a z tohoto důvodu to právě může nepříznivě ovlivňovat výši a stav inflace ekonomiky. Nejzranitelnějšími subjekty této problematiky jsou jistě obchody s potravinami, supermarkety, nebo např. restaurace a kavárny.

Druhá část práce bude zpracovávat statistiku vedenou policií ČR, a to vývoj hospodářských trestných činů proti měně a platebním prostředkům v České republice od roku 2017 do roku 2021. Vývoj bude pozorován v jednotlivých letech nejprve souhrnně. A to z důvodu, aby si čtenář práce mohl představit, zda je celkový trend vývoje rostoucí, klesající nebo stagnující. Následně budou takto evidované TČ statisticky rozděleny a popsány ve svém měsíčním vývoji podle jednotlivých paragrafů trestního zákona a dle jednotlivých let sledování této problematiky. Druhá část práce bude také doplněna o statistiku, kterou taktéž PČR eviduje, a bude se jednat o finanční škody způsobené hospodářskou trestnou činností. Právě zde se čtenář dočte, že finanční škoda způsobená hospodářskou trestnou činností z celkové trestné činnosti na území ČR, dosahuje téměř ve všech případech na hranici 60 %. Na konkrétním příkladu roku 2021 je finanční škoda způsobená celkovou trestnou činností v ČR 27 109 562 tis. Kč a z toho hospodářská eviduje 18 703 171 tis. Kč. Tedy 69 % finančních škod spadá právě na problematiku hospodářské trestné činnosti. V této části práce budou taktéž popsány dva rozsudky soudů z oblasti padělání a pozměnění peněz a neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku a řízený rozhovor s příslušníkem policie ČR.

Cílem diplomové práce bude zhodnocení vybraných typů trestné činnosti z hlediska hospodářské kriminality za posledních pět let. Součástí práce bude řízený rozhovor se zástupcem PČR a návrh na doporučení současného stavu.

1 HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA

Hospodářská kriminalita je velmi závažnou problematikou nejen pro jednotlivce, ale v zásadě pro stát jako celek. Je sice kriminalitou nenásilnou, dle PČR odboru hospodářské kriminality je kriminalitou s mimořádným sociálním a ekonomickým dopadem na vnitřní stabilitu státu. Část projevů této problematiky je komplexním ekonomickým, občanskoprávním a trestně právním problémem jejichž řešení vyžaduje speciální odbornost a inovativnost jak příslušníků orgánů státní správy, tak samozřejmě i orgánů kriminální policie.

Pod tento souhrnný pojem spadají trestné činy proti měně a platebním prostředkům, daňové, poplatkové a devizové, trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou a trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu. Ve své podstatě se jedná o trestné činy z oblasti daní a poplatků, padělání peněz, směnek, šeků a platebních karet, korupce, legalizace výnosů z trestné činnosti neboli tzv. praní špinavých peněz, majetkové delikty jako např. tunelování bank a kampeliček, formy zpronevěr (defraudací) a podvodů. Dále se jedná o úpadkové delikty, protiprávní jednání v oblasti životního prostředí a trestné činy související s veřejnými soutěžemi a dražbami. Rozsáhlou problematikou v rámci hospodářské kriminality je pak zejména ve 21. století, díky rozvoji vědy a techniky, boj proti počítačové kriminalitě. (PČR, 2022)

Rozsah trestné činnosti v současné době roste a má charakter organizovaného zločinu s mezinárodním prvkem. Charakteristickým rysem této kriminality je pak vysoká latence. Tedy vztah, mezi akcí a reakcí v pozorované problematice, respektive v pozorovaném případě. Tedy vlastnost něčeho, co je skryté, utajené či nezjevné. Latentní kriminalita neboli skrytá kriminalita je ta, která vůbec nevyjde najevo a nestane se předmětem trestního řízení. Ta potom může značně zkreslovat statistiky, které shromažďují a vydávají orgány činné v trestném řízení. Jedná se o statistiky policejní, soudní a státního zastupitelství. Latentní kriminalita dosahuje několikanásobku odhalené kriminality. Všeobecně je usuzováno, že čím je trestný čin nebezpečnější pro společnost, tím je podíl neodhalení těchto činů vyšší než u méně závažných trestných činů. (Epravo, 2002)

Hospodářskou kriminalitou se podrobně zabývá Trestní zákoník 40/2009 Sb. Ten nejdříve definuje trestný čin, jež je trestný, pokud byla jeho trestnost zákonem stanovena před jeho spácháním. Posuzuje se podle zákona účinného v době spáchání činu. Důležité k posouzení trestných činů je také místní působnost. Stát vykonává soudnictví na vlastním území pomocí svých orgánů. Otázku trestní odpovědnosti si každý stát řeší suverénně, dle svých zájmů

a zásad. Za určitých podmínek lze ale trestní právo aplikovat a proti pachatelům, kteří spáchají trestný čin mimo území státu. Jedná se o zásadu teritoriality, podle které se posuzuje trestnost činu spáchaného na území ČR. Tedy vztahuje se na území celého státu bez ohledu na osobu pachatele. Dále se jedná o zásadu registrace, jež posuzuje trestnost činu, který byl spáchán mimo území ČR na palubě státní neobchodní (vojenské, policejní, celní) lodi nebo letadla, či lodi nebo letadla, která jsou registrována v ČR. TČ nemusí být tedy naplněn ve všech skutkových znacích na území republiky. Postačí, pokud je na území republiky provedeno jednání, ale účinek nastal v cizině. Zásada personality popisuje trestnost činu spáchaného v cizině občanem ČR a zásada univerzality znamená, že stát v zájmu mezinárodní spolupráce stíhá určité trestné činy spáchané v cizině cizincem i přes to, že se přímo nedotýká jeho zájmů. Subsidiární zásada univerzality má několik podmínek (PČR, 2022):

- čin je trestný i podle zákona účinného na území, kde byl spáchán (oboustranná trestnost),
- pachatel byl dopaden na území ČR a nebyl vydán nebo předán k trestnímu stíhání nebo výkonu trestu oprávněnému,
- nelze uložit přísnější trest, než jaký stanovuje zákon státu na jehož území byl čin spáchán.

Trestnost činu je posuzována dle zákona ČR i tehdy, pokud to stanovuje mezinárodní smlouva, jež se součástí právního řádu.

1.1 Trestné činy hospodářské

Jedná se o skupinu trestných činů, jejichž druhovým objektem jsou vztahy, které souvisejí s hospodářskou činností subjektů působících v tržní ekonomice. Zejména v souvislosti s podnikáním. Základem skutkové podstaty H-TČ v ČR spočívá v tom, že sankcionují (Bulletin advokacie, 2015):

- nesplnění povinností vůči státu - jedná se zejména o povinnosti majetkové a ty, jež mají přímý nebo nepřímý majetkový dopad, tzv. daňové trestné činy (povinnosti daňové, celní, devizové apod. → § 240, 241, 243, 244, 245, 247, 254 a 261 TrZ,
- porušení rovných podmínek v ekonomické činnosti a k přístupu na trh, dodržování pravidel stanovených pro podnikání a hospodářskou soutěž – spočívají tedy v neoprávněném podnikání, porušování závazných pravidel tržní ekonomiky, zákazu

konkurence, porušování pravidel hospodářské soutěže nebo v nekalé soutěži → § 251, 252, 262 až 267, § 248, 249, 250 a § 255 odst. 2 TrZ,

- specifické případy, kdy obecná úprava postihu nepostačí nebo není shodná, jedná se o machinace v souvislosti s privatizací, s veřejnými zakázkami a s veřejnou soutěží nebo veřejnou dražbou (§ 256 až 258 TrZ), zvláštní podvodná jednání (§ 253, 259 a 260 TrZ).
- ochranu určitých informací, obchodního tajemství a evidence (§ 248, 254 a § 255 odst. 1 TrZ),
- nebo ochranu měny, platebních prostředků a cenných papírů (§ 233 až 239, § 246 a § 249 TrZ), ochranu práv vyplývajících z tzv. nehmotných statků (resp. duševního vlastnictví) zejména ve vztahu k autorskému právu a právům s ním souvisejícím a tzv. průmyslovému vlastnictví (§ 268 až 271 TrZ).

Skutkovou podstatu hospodářských trestných činů obsahuje hlava VI. Zvláštní části TrZ. Jsou řazeny do 4 dílů, jejichž názvy charakterizují skupinový objekt trestných činů. Díl 1 trestné činy proti měně a platebním prostředkům (§ 233 až 239 TrZ), díl 2 trestné činy daňové, poplatkové a devizové (§ 240 až 247 TrZ), díl 3 trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou (§ 248 až 267 TrZ), díl 4 trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu (§ 268 až 271 TrZ).

Hospodářské zájmy jsou chráněny i jinými skutkovými podstatami. Nejužší souvislost H-TČ je s majetkovými trestnými činy. Oblasti, ve kterých se H-TČ vyskytuje, jsou velice různorodé a zahrnují velké spektrum podnikatelských aktivit. Jedná se např. o bankovní sektor, finanční kriminalitu, kapitálové trhy, průmyslovou a stavební výrobu, padělání peněz, cenných papírů a platebních prostředků a jejich neoprávněné vydávání, kriminalita v oblasti daní, poplatků a cel či sféru služeb. Zvláštností u H-TČ je navázání skutkové podstaty na mimo-trestní právní úpravu. Zejména na občanský a obchodní zákoník, živnostenský zákon, finanční, daňové a účetní předpisy). (Bulletin advokacie, JUDr. František Púry, Ph.D., 2015)

Některé zásadní souvislosti nové úpravy soukromého práva s postihem hospodářské a majetkové kriminality

S účinností nových právních předpisů došlo k rekodifikaci celého soukromého práva. Základem je nový občanský zákoník, tedy zákon 89/2012 Sb. Ten je doplněn zejména zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, zákonem č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém a dalšími souvisejícími novelami celé řady právních předpisů soukromého

i veřejného práva. Samotný trestní zákoník a trestní řád nebyly v této souvislosti novelizovány, avšak nová úprava soukromého práva se projevuje i v postizích některých H-TČ a majetkových trestných činech.

Z hlediska postihu hospodářské a majetkové trestné činnosti je významné, že došlo k následující změně (Hendrych a kol., 2009):

- nový občanský zákoník zcela zrušil občanský a obchodní zákoník, zákon o CP nebo např. zákon o rodině – dřívější složitá úprava obchodních závazků částečně v obchodním a částečně v občanském zákoníku byla sjednocena (avšak, pro některé případy se dřívější úprava může uplatnit, a to, pokud jde o činy spáchané za její účinnosti, jejichž trestnost se posuzuje podle pravidel o časové působnosti zákonů.

Ke změně nedošlo v úpravě pracovního práva. Stejně tak zůstaly v platnosti právní předpisy navazující na občanský zákoník a zákon o obchodních korporacích, jež se mohou uplatnit při postihu HK. Jedná se např. o živnostenský zákon, autorský zákon či insolvenční zákon.

Změny se týkají především soukromého práva, ale tyto mají i podstatný vliv na trestní právo hmotné. Dle pana JUDr. Pury v případě postihu hospodářské a majetkové kriminality, resp. u skutkových podstat, trestní právo v mnoha směrech souvisí s mimo-trestní právní úpravou, na níž navazuje a od níž se odvíjí trestní odpovědnost. Dle pana doktora Pury je tomu i v případech blanketních a odkazovacích skutkových podstat TČ, jež se dovolávají jiného právního předpisu, než je TrZ obsahující skutkové podstaty. Např. je tomu tak u TČ porušení pravidel hospodářské soutěže dle § 248 odst. 1 TrZ kde se k trestní odpovědnosti vyžaduje porušení jiného právního předpisu o nekalé soutěži. Jsou jimi ustanovení § 2976 až § 2989 občanského zákoníku.

Stejně tak při výkladu normativních znaků skutkových podstat TČ řazených do hospodářské a majetkové kriminality je nutné vycházet z nové úpravy soukromého práva. V konkrétním případě se jedná o pojmy „věřitel“ a „dlužník“. U TČ poškození věřitele dle § 222 TrZ, zvýhodnění věřitele podle § 223 TrZ či např. způsobení úpadku dle § 234 TrZ se uplatní zejména ustanovení § 1721 nového občanského zákoníku. Normativním znakem je v tomto smyslu pojem „veřejná soutěž“ dle § 256 TrZ o TČ sjednání výhody při zadávání veřejné zakázky a § 257 TrZ o TČ pletich při zadání veřejné zakázky. Právní úpravu nyní obsahují ustanovení § 1772 až § 1779 nového občanského zákoníku.

Podobně pokud se posuzuje otázka, zda je naplněna podmínka protiprávnosti činu jako zákonného znaku TČ (§ 13 TrZ), je odpověď často závislá na mimo-trestní úpravě, od níž

se protiprávnost odvozuje. Typicky se jedná o neoprávněné podnikání dle § 251 TrZ. Projevují se zde ustanovení nového občanského zákoníku (např. definice podnikatele dle § 420), tak také zákona o obchodních korporacích. (Hendrych a kol., Púry, 2009)

Hospodářské trestné činy tvoří podstatnou část TrZ i v demokratické společnosti založené, jde-li o ekonomiku, na tržním hospodářství. A to z toho důvodu, že je důležité zajistit kvalitní trestněprávní ochranu ekonomiky před trestnou činností, a s tím spojenou ochranu hospodářského mechanismu a systému ekonomických vztahů. V zemích s vyspělou tržní ekonomikou je HK považována dle pana profesora Šámala za závažný společenský i trestněpolitický problém vyplývající nejen ze vznikajících materiálních škod, ale také z ohrožení fungování společnosti jako celku. Ekonomická situace ve státě může být zdrojem blahobytu, ale na straně druhé také zdrojem krizí ohrožujících stabilitu společnosti. Velmi důležitou a významnou roli v tomto směru hraje současně probíhající globalizace a internacionalizace ekonomiky a její celosvětové fungování. To vyžaduje spojení sil v boji proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, jež se snaží čím dál více proniknout do sfér ekonomického světa.

Definicí HK lze v jednotlivých literaturách nalézt mnoho. Ve všech se poměrně často vyskytují podobné znaky. Zdůrazňuje se, že jde o trestnou činnost, jež je motivována dosažením vyšších neoprávněných či protizákonných zisků a tato útočí nejen proti individuálním ekonomickým zájmům, ale i těm kolektivním. Často napadá hospodářský systém v jeho základech, a to i když se jedná o trh výrobků a služeb či o finanční trhy (zasahuje do organizace a regulace takového trhu, hospodářskou soutěž, fiskální zájmy státu, oblast měny a platebních prostředků apod.) či se jedná o jednotlivé instituce (např. instituce kapitálového trhu, bankovníctví nebo jiné finanční instituce). Taktéž se u H-TČ poukazuje na její vysokou latenci, sofistikovanost a obtížnou prokazatelnost, jež je dána inteligencí a vzděláním pachatelů případně i jejich vysokým postavením ve společnosti.

Při samotné tvorbě nové koncepce hlavy VI., tedy zvláštní části TrZ o H-TČ bylo vycházeno, dle prof. JUDr. Pavla Šámala, Ph.D. ze závěrů a doporučení přednesených na 13. kongresu Mezinárodní společnosti pro trestní právo v Káhiře paní Mireile Delmas-Marty, a to samozřejmě s přihlédnutím k příslušným dokumentům Rady Evropy a Organizace spojených národů. Dle nich je (Hendrych a kol., Šámal, 2009):

- intervence státu do ekonomiky opodstatněna pouze tam, kde selže autoregulace, je velmi nutné korigovat dysfunkčnost ekonomického systému pomocí trestních sankcí, a to s dodržением zásad spravedlnosti, přiměřenosti a samozřejmě také

humanity. V tomto směru je nutné neopomenout společenskou prospěšnost a užitečnost takového trestněprávního zásahu,

- a zároveň je nezbytné omezit se na sankcionování excesů, tedy nebrzdit chování a jednání subjektů v tržním hospodářství, kde je naopak potřeba podporovat zdravou hospodářskou soutěž.

Začlenění H-TČ do hlavy VI. zvláštní části TrZ vyvstává z jejich podstaty, která je dána tím, že je lze spáchat výlučně nebo převážně v oblasti ekonomiky. Mezi pachatele této trestné činnosti řadíme zpravidla osoby z vyšších společenských vrstev. Z tohoto důvodu se o H-TČ hovoří jako o kriminalitě bílých límečků. Škoda, jež touto činností je nebo může být způsobena, ale i prospěch z ní bývá obvykle podstatně vyšší, než je tomu u jiných trestných činností. V některých mimořádných případech může značně otrást celou ekonomikou nejen státu, ale i nadnárodních ekonomických subjektů. Běžně se zde jedná o TČ v bankovníctví nebo na kapitálovém trhu. To vše udává její mimořádnou závažnost, a proto jí je věnována výjimečná pozornost, a to nejen v jednotlivých trestních zákonících států světa, ale i z hledisek nadnárodních a celosvětových.

H-TČ se rozumí skupina TČ chránící vztahy a zájmy, které souvisejí s hospodářskou činností subjektů, jež působí v tržní ekonomice. Tedy, jde o ochranu zájmů na dodržování závazných pravidel, která jsou stanovena pro ekonomickou činnost na finančních trzích a na trhu výrobků a služeb. V problematice H-TČ je velmi důležité mít na paměti, že je v této oblasti nutné uplatňovat zásadu subsidiarity (pomocné úlohy) trestní represe. Z tohoto důvodu se trestněprávní prostředky omezují dle prof. JUDr. Pavla Šámala, Ph. D. na (Hendrych a kol., Šámal, 2009):

- ochranu měny a platebních prostředků – a to v návaznosti na vyplývající mezinárodní úmluvy, rozhodnutí Rady EU (padělání a pozměnění peněz, neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku, neoprávněná výroba peněz apod.),
- postih pro nesplnění finančních povinností vůči státu (daňových, devizových, celních apod.),
- postih pro nedodržení důležitých předpisů vymezujících rámec podnikání a závazná pravidla podnikání a to včetně rovnosti na trhu a oběhu zboží ve styku s cizinou (porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, závazných pravidel v oblasti finančních trhů, zejména bankovníctví a kapitálového trhu, neoprávněné podnikání, porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou, porušení předpisů o nakládání

s kontrolovaným zbožím a technologiemi, porušení předpisů o zahraničním obchodu s vojenským materiálem apod.),

- postih zvláštních jednání podvodného charakteru (poškození spotřebitele, pletichy u zadávání veřejné zakázky nebo při dražbě nebo např. poškození zájmů EU),
- ochranu proti zneužití informací a účetní evidence (zkreslování údajů o hospodaření, zneužití informací a postavení v obchodním styku aj.),
- ochranu práv k nehmotným statkům (porušení práv k ochranné známce, porušení autorského práva apod.).

S přihlédnutím k těmto základním východiskům se hlava VI. zvláštní části pojednávající o trestných činech hospodářských člení na čtyři díly (Zákon č. 40/2009 Sb.):

1. díl – TČ proti měně a platebním prostředkům
2. díl – TČ daňové, poplatkové a devizové
3. díl – TČ proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou
4. díl – TČ proti průmyslovým právům a proti autorskému právu

Rozsah postihu u H-TČ je omezen zásadou subsidiarity trestní represe. Význam této zásady se obecně nevyčerpává pouze na roli zákonodárce, jenž se omezuje na trestněprávní regulaci pouze nejzávažnějších negativních jevů v ekonomickém fungování subjektů na finančních trzích a trzích výrobků a služeb, ale uplatňuje se i při konkrétním posuzování jednotlivých H-TČ tak, aby nebyly trestní sankce uplatňovány v případech, kdy k řešení postačí správní postih či kde je možné případ vyřešit v rámci obchodního práva. Tímto přístupem by došlo k narušení zdravé hospodářské soutěže v tržním hospodářství a ochotě podstupovat s tím spojené hospodářské riziko, jež je velmi důležitým atributem poctivého podnikání. Ze zásady trestní represe vyplývá princip ultima ratio, který se často uplatňuje u H-TČ a znamená, že trestní prostředky se uplatňují pouze tam, kde ekonomické regulace či selhávají či jsou nedostatečně účinné. Při konstrukci skutkových podstat H-TČ je charakteristickým rysem poměrně velký počet těchto činů, jež mají blanketní nebo odkazovací dispozice či obsahují normativní znaky. Často pak skutkové podstaty vyžadují, aby pachatel činu jednal neoprávněně nebo s porušením zákonů či právních předpisů. To právě navazuje na úzký vztah na mimo-trestní úpravu, jež vymezuje podmínky podnikání a hospodářské soutěže. V návaznosti pouze jejich přestoupení lze při splnění všech dalších znaků být trestným činem.

Z hlediska subjektivní stránky se u skutkových podstat H-TČ vyžaduje úmyslné zavinění. Některé další skutkové podstaty vyžadují druhý úmysl, kterým může být dle prof. JUDr. Šámala:

- úmysl udat peníze či užít platební prostředek za pravý nebo platný dle § 233 a § 234,
- úmysl opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch dle § 255,
- úmysl způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch podle § 244, § 245, § 246, § 255 nebo § 256,
- úmysl ovlivnit cenu nebo kurz investičních nástrojů dle § 250,
- nebo úmysl, aby nové dílo bylo považováno za původní dílo jiného autora podle § 271.

Pachatelem může být dle hlavy VI. fyzická nebo právnická osoba. Pachatelem tedy může být v podstatě kdokoli. Tedy každá FO, jež vykoná činnost v určité skutkové podstatě H-TČ. U určitých skutkových podstat se vyžaduje konkrétní či speciální subjekt. Příklad je u TČ zneužití informace a postavení v obchodním styku dle § 255 nebo pokud jde o vystavení nepravdivého potvrzení nebo zprávy podle § 259. Po přijetí zákona 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti PO a řízení proti nim, se sice s trestní odpovědností PO počítá, ale jelikož tato nová právní úprava je založena na souběhu trestní odpovědnosti PO a FO se v případě spáchání TČ souvisejícího s PO vystupující jako např. zadavatel vedle trestní odpovědnosti PO také řeší trestní odpovědnost FO, jež za PO v dané situaci jednala. Současně s trestní odpovědností PO za zákonem dané TČ přichází v úvahu i odpovědnost dle správního práva. V tomto případě nejde o trestní odpovědnost PO za správní delikt. Pokud byla ve správním řízení uložena sankce PO, neznamená to, že nelze uplatnit trestní odpovědnost za TČ spáchaný FO. Tedy pachatelem, jenž za PO jednal. S určitými skutkovými podstatami lze uplatnit i institut jednání za jiného dle § 114 TrZ. Ten se aplikuje např. u TČ vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy podle § 259. V rámci tohoto pachatel jedná jménem banky či jiného subjektu oprávněného k provozování finanční činnosti či jako auditor. Dle tohoto ustanovení TrZ o konkrétním a speciálním subjektu zákon stanovuje, že pachatel musí být nositelem zvláštní vlastnosti, způsobilosti či postavení. V konkrétním příkladu postačí, pokud jsou zvláštní vlastnosti, způsobilosti či postavení dány PO, jejímž jménem pachatel jedná (Fryšták a kol., 2016).

TrZ z hlediska skutkových podstat H-TČ užívá pojmy jako např. škoda, rozsah či prospěch. Ty mají velký význam na závažnosti spáchaného trestného činu. Škoda se pro tuto problematiku myslí újma, jež se projevuje v majetkové sféře poškozeného a je vyjádřitelná penězi. Je tedy napravitelná, a to majetkovým plněním. Resp. poskytnutím peněz nejedná-li se o naturální restrikci. Skutečná škoda i ušlý zisk mohou být základem základní nebo kvalifikované skutkové podstaty TČ. Stejně tak tomu může být i u prospěchu nebo rozsahu.

Jsou obdobně kvalifikovány obecnými pojmy jako např. škoda velkého rozsahu, prospěch velkého rozsahu nebo velký rozsah, či značná škoda, značný rozsah a značný prospěch.

TrZ věnuje zvláštní pozornost ochraně práv k nehmotným statkům. A to zejména ochraně průmyslových práv, autorských práv, právům na označení a práv k databázi (§ 268 až 271). Zvláštní pozornost jim věnuje, aby chránil zájmy, k nimž se stát zavázal na základě mezinárodních smluv. Mezi mezinárodní smlouvy, které ČR zavazují v oblasti průmyslových práv patří (Hendrych a kol. 2009):

- Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883 – dle Úmluvy země, na které se vztahuje, tvoří Unii na ochranu průmyslového vlastnictví. Předmětem ochrany jsou patenty na vynálezy, obchodní jména, průmyslové vzory nebo např. obchodní známky. Dalším důležitým úkolem je potlačování nekalé soutěže. Průmyslové vlastnictví se vztahuje na průmysl a obchod, zemědělský a těžařský průmysl, ale také na všechny umělé a přirozené výrobky.
- Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek z roku 1891 – dle Dohody země, na které se vztahuje, tvoří Unii pro mezinárodní zápis známek. Smluvní země mohou ve všech smluvních zemích této Dohody zajistit ochranu svých známek pro výrobky a služby zapsané v zemi původu tak, že známky přihlásí do Mezinárodního úřadu duševního vlastnictví.
- Madridská dohoda o potlačování falešných nebo klamavých údajů o původu zboží z roku 1891,
- Niceská dohoda o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek z roku 1957,
- Lisabonská dohoda na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu z roku 1958,
- Štrasburská dohoda o mezinárodním patentovém třídění z roku 1974,
- Locarnská dohoda o zřízení mezinárodního třídění průmyslových vzorů a modelů z roku 1968.

V oblasti autorského práva se mezi základní mezinárodní smlouvy, jež ČR zavazují, řadí:

- Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl z roku 1886,
- Všeobecná úmluva o autorském právu z Ženevy z roku 1952,
- Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců, zvukových záznamů a rozhlasových organizací z Říma roku 1961,

- Fonografické úmluvy na ochranu výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich záznamů z Ženevy roku 1971,
- Úmluva o mezinárodním zápisu audiovizuálních děl z roku 1989,
- Dohoda mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o vzájemné ochraně autorských práv k dílům literárním, vědeckým a uměleckým z roku 1975,
- Vyhláška vlády Československé republiky č. 50/1927 Sb., o ochraně původcovského práva v poměru ke Spojeným státům americkým.

1.1.1 Trestné činy proti měně a platebním prostředkům

Padělání je postihováno jako trestní čin. Dle trestního zákoníku je trestným činem nejen padělání a pozměnění peněz dle § 233 TrZ, ale i platebního prostředku (§ 234), známek (§ 246), nálepek nebo jiných předmětů k označení zboží pro daňové účely nebo předmětů dokazujících splnění poplatkové povinnosti (§ 245 TrZ), díla výtvarného umění (§ 271 TrZ) a veřejné listiny (§ 348 TrZ) (zákon č. 40/2009 Sb.).

Těmto činům se podrobně věnuje hlava VI. díl 1 TrZ, resp. § 233 - § 239. § 233 TrZ podrobně definuje kategorii padělání a pozměnění peněz. Chráněným zájmem u těchto TČ je měna, bezpečnost a funkčnost peněžního styku. Zákon postihuje pachatele těchto TČ ve dvou případech. Toho, kdo si padělané nebo pozměněné peníze opatří a toho, kdo takové peníze přechovává či je opatří jiné osobě. Zákon také stanovuje stíhání těch, kteří padělají či pozměňují měnu s cílem udat ji jako pravou, platnou či s vyšší nominální hodnotou. Penězi se myslí česká, ale i zahraniční měna. Ochrana se také vztahuje na české či zahraniční cenné papíry. Pozměňováním se tedy rozumí situace, kdy se pachatel snaží peníze, které byly staženy z oběhu, pozměnit tak, aby byly snadno zaměnitelné s platnými nebo peníze nižší hodnoty pozmění tak, aby jejich nominální hodnota byla vyšší. Padělání je tedy vyhotovení peněz bez oprávnění s cílem, aby vypadaly jako pravé. Pouhá příprava je trestná. Trestněprávně odpovědný je dle § 233 ten, kdo sobě či jinému opatří či přechovává padělané nebo pozměněné peníze. Za takovou trestní činnost zákon stanovuje trest odnětí svobody v trvání od jednoho do pěti let. Následně za samotný akt padělání či pozměnění v úmyslu udání takových peněz jako platných stanovuje zákon přísnější trest. Jedná se o trest odnětí svobody v trvání od třech do osmi let.

TČ neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku dle § 234 TrZ se dopouští ta osoba, která sobě či někomu jinému bez souhlasu oprávněného zpřístupní, opatří, přechovává nebo přijme platební prostředek někoho jiného. Zejména se jedná

o nepřenosnou platební kartu identifikovanou dle jména nebo čísla, dále se také jedná o šeky, záruční šekové karty, elektronické peníze nebo např. příkaz k zúčtování. Jedná se tedy o opatření pravého platebního prostředku bez souhlasu oprávněného držitele. Zároveň se takového TČ dopustí ten, kdo jinému přechovává, přijme, zpřístupní nebo opatří padělaný či pozměněný prostředek. Jedná se o padělané nebo pozměněné platební prostředky a z tohoto důvodu pachateli hrozí přísnější trest než držení, opatření, zpřístupnění či přechování platebního prostředku. Rovněž se takového TČ dopustí ten, kdo padělá nebo pozmění platební prostředek s úmyslem ho užít za pravý či platný, případně, že takovýto padělek dokonce použije. TČ popsaný v § 234 odst. 1, tedy za opatření, zpřístupnění, přijetí nebo přechovávání platebního prostředku bez souhlasu majitele, hrozí pachateli trest odnětí svobody až na dva roky, zákaz činnosti či propadnutí věci. Dle odst. 2 § 234 TrZ bude pachatel takového činu odsouzen na jeden až pět let odnětí svobody. Za samotné padělání platebního prostředku s cílem užít ho jako pravý bude pachatel odsouzen na tři až osm let. V praxi se takovýchto činu dopouštějí tzv. kapsáři. Tedy pachatelé, kteří někoho okradou, opatří si tak krádeží jeho peněženku, ve které se zpravidla nachází platební či debetní karta. Svým jednáním tedy naplní skutkovou podstatu TČ neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku.

TČ udávání padělaných a pozměněných peněz dle § 235 TrZ spáchá osoba, které bylo padělanými či pozměněnými penězi placeno, a ona je udá dál jako pravé. Předpokladem TČ dle tohoto paragrafu je fakt, že pachatel nesmí vědět, že padělané či pozměněné peníze dostal. O tom, že nejsou pravé se musí dozvědět až po obdržení takovýchto peněz. Pokud by pachatel od začátku věděl, že se jedná o nepravé bankovky, a i přes to by takové přijal, posuzoval by se takový TČ dle § 233, tedy padělání a pozměnění peněz. Samotné přijetí takovýchto bankovek nezakládá trestněprávní odpovědnost. V takovém případě je osoba sama obětí TČ. Trestněprávní je až následná snaha udání takových peněz za pravé. I v tomto případě je i samotná příprava trestná. Dle TrZ § 235 stanovuje za takovýto TČ trest odnětí svobody v délce trvání až dva roky, zákaz činnosti nebo propadnutí věci.

Následující § 236 se věnuje výrobě a držení padělatelského náčiní. Takovýto čin má blízko k přípravnému jednání TČ padělání a pozměnění, a to z důvodu, že spočívá v opatření si a přizpůsobení prostředků a nástrojů určených k padělatelské činnosti. V rámci tohoto se nejedná o přípravu k TČ padělání a pozměnění, ale o zvláštní, samostatně sankcionovaný TČ. Spáchá ho pachatel, který vyrobí, nabízí, prodá, prostředky či jinak zpřístupní sobě nebo někomu jinému nástroj, zařízení, jeho součást nebo pomůcku včetně počítačových programů

vytvořených k padělání a pozměňování platebních prostředků. Za takovýto čin zákon stanovuje trest odnětí svobody až na dva roky, zákaz činnosti nebo propadnutí věci. Jeden až pět let odnětí svobody pak hrozí tomu, kdo spáchá tento trestný čin při výkonu svého povolání.

§ 237 TrZ definuje neoprávněnou výrobu peněz. Říká, že kdo neoprávněně, a to s použitím zařízení nebo materiálů určených k výrobě peněz, vyrobí peníze nebo prvky sloužící k ochraně peněz proti jejich padělání, nebo kdo takovéto prvky sobě či jinému opatří, uvede do oběhu nebo přechovává, se TČ dopouští. Za takový je stanoven trest odnětí svobody na jeden až pět let. Přísnějším trestem pak budou trestáni ti, kteří spáchají takovýto čin jako členové organizované skupiny. Trestní sazba je u takovýchto činů odnětí svobody v trvání tři až osm let. Spáchá-li takovýto čin člen organizované skupiny působící ve více státech, je trest ještě přísnější. Trestní sazba se pohybuje od pěti do deseti let odnětí svobody.

Poslední § 239 díl 1 hlava VI. TrZ věnuje pozornost ohrožování oběhu tuzemských peněz. Jsou zde zahrnuty dva případy. První spočívá v neoprávněném vyrábění náhražek tuzemských peněz či jejich udáním do oběhu. Druhý pak spočívá v odmítání tuzemských peněz bez zákonného důvodu případně záměrnému poškozování tuzemských peněz. Rozdílem oproti jiným TČ je v rámci tohoto ustanovení poskytována ochrana pouze tuzemským penězům. Trestněprávní odpovědnost spadá na pachatele, pokud neoprávněně vyrábí náhražky tuzemských peněz nebo takovéto uvádí do oběhu. Náhražkami se dle zákona myslí platební prostředky mající funkci peněz buď trvalou, nebo přechodnou. Náhražkou tedy mohou být žetony, známky či poukazy. Pachatelem je samotný organizátor takového jednání, ale i jiné osoby v TČ zapletené. Může jednat o např. tiskaře, který danou zakázku zhotoví i přes to že ví, že objednatel není oprávněn k vydávání náhražek peněz. Druhým odstavcem § 239 TrZ zákon ochraňuje tuzemské peníze před nezákonným odmítáním či poškozováním. V praxi se však vyskytuje pouze alternativa poškozování tuzemských peněz. Rozumí se jím úmyslné znečišťování, pálení či např. trhání bankovek a mincí. Zákon za takovéto jednání stanovuje trest odnětí svobody v délce trvání až šest měsíců, zákaz činnosti či propadnutí věci. (Chmelík, Bruna, 2015)

Padělání peněz je dle právního slovníku vyhotovení peněz bez jakéhokoliv oprávnění s cílem, aby vypadaly jako pravé. Zároveň ale nezáleží na tom, jakým postupem byly padělané. Zda tiskem, odléváním, ražením, obkreslením nebo fotograficky či kopírováním. Jedná se o provedení změny na pravých penězích, jež byly vyňaty z oběhu tak, aby napodobily platnou měnu. Přičemž se zároveň jedná i o padělání platných peněz nižší hodnoty

na vyšší. V trestním právu jde o úmyslný trestný čin. Pokud dojde k padělání či pozměnění v úmyslu vydávat je za pravé, či jsou udávány jako pravé, jde o trest, jež je přísněji trestán. Mírněji je pak pohlíženo na udávání padělaných nebo pozměněných platebních prostředků, kterými bylo pachateli placeno. § 235 TrZ říká, že kdo padělané či pozměněné peníze, jemuž jimi bylo placeno jako pravými, je za pravé udá, bude potrestán odnětím svobody v trvání až na 2 roky, zákazem činnosti či propadnutím věci. Mírněji je také trestáno držení padělatelského náčiní. Nový trestní zákoník rozšířil ochranu platebních prostředků proti padělání a pozměnění. Jedná se o bezhotovostní peněžní oběh a bezhotovostní platební styk.

Podobně lze také padělat či pozměnit poštovní nebo kolkové známky, nálepky a jiné předměty k označení zboží pro daňové účely. Za trestné se také považuje udávání takovýchto předmětů do oběhu či jejich užití jako pravých. Nově upravil TrZ ochranu výtvarného díla proti napodobení. Trestným činem je padělání díla tak, aby nové dílo bylo považováno za dílo původního autora.

Co se padělání či pozměnění veřejné listiny týká, tak trestného činu se dopouští ten, jež padělá listinu (živnostenský list, diplom o ukončení školy nebo např. občanský průkaz) či podstatně změni jeho obsah a užívá ji jako pravé. Rozumí se tím úplné vyhotovení nepravé listiny, jež má sloužit a vyvolat dojem listiny vydané příslušným orgánem. Podstatná změna v tomto smyslu znamená, pokud se změna dotkne podstaty listiny. Tzn. např. přidání předmětu podnikání do živnostenského listu). Za podstatné se naopak nepovažuje, jak byla změna provedena. Zda výměnou fotografie nebo předáním, vymazáním či dopsáním údajů. Za trestné se také považuje užití takové listiny jako pravé, jednání pachatele, jež listinu opatří sobě či někomu jinému nebo ji uschovává v úmyslu užít ji v budoucnosti jako pravou. (Hendrych a kol., Šámal, 2009)

1.2 Česká národní banka

ČNB má v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance výhradní právo vydávat do oběhu bankovky a mince. Taktéž dbá o hospodárny a plynulý oběh bankovek. Spravuje je, případně je stahuje z oběhu nebo ničí opotřebované a vyměňuje je za peníze nové. Důležitou roli hraje v oblasti právní a technické ochrany platidel proti jejich padělání. Zkoumá platnost a eviduje padělané a pozměněné bankovky a mince zadržené na území ČR.

ČNB rozhoduje dle zákona č. 136/2011 Sb., o stažení tuzemských bankovek a mincí opotřebovaných oběhem a nestandardně či běžně poškozených z oběhu. Tyto mince a bankovky ničí a nahrazuje je vhodnými k dalšímu oběhu. Dalším významným úkolem ČNB

je zkoumání pravosti podezřelých bankovek a mincí a k tomuto účelu také vydává odborná vyjádření. Padělané a pozměněné bankovky uschovává. U těchto činností může ČNB smluvně pověřit úvěrovou instituci, která provádí pokladní operace. Úvěrovou institucí pak může být banka, zahraniční banka nebo spořitelní či úvěrní družstvo. ČNB dle Nařízení Rady (ES) plní funkce Národního střediska pro padělky, Národního střediska pro analýzu padělků bankovek a Národního střediska pro analýzu padělků mincí. Důležitou roli v oblasti bankovek vykonává zákon č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí a zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů. Tyto vymezují základní terminologii v oblasti bankovek a mincí. Dle zákona je tuzemská bankovka bankovkou znějící na české koruny, vydaná ji ČNB a je platná, či ji lze za platnou vyměnit. Naopak bankovka znějící na jinou měnu, jež je platná je bankovkou cizozemskou. Zákon také definuje tuzemskou minci. Definice zní stejně, jako je tomu u bankovky. (ČNB, 2022)

Tuzemská bankovka je celá, pokud jí nechybí žádná část a je celistvá, pokud tvoří souvislý celek. Opotřebená oběhem se dle zákona myslí odřená, zašpiněná nebo pomačkaná bankovka. Nestandardně poškozená tuzemská bankovka je ta, která je ohořelá nebo zetlelá, obarvená nebo odbarvená, poškozená hygienicky závadným materiálem, nelze kvůli jejímu poškození ověřit její pravost nebo například se skládá z více než 2 částí. Tuzemská mince je pak ta, jejíž plocha nebyla zmenšena. Opotřebená mince oběhem je ta, jež je odřená nebo zašpiněná a nestandardně poškozená. Dále mince, která je vyrobena z více částí, již jednotlivé části jsou rozděleny, je poškozena nástražným zařízením na ochranu proti krádeži, obrazec či reliéf je nečitelný nebo její tvar je deformovaný.

Dle právního slovníku peníze představují pojem, jež je používán, ale není definován. Na území daného státu je konkrétní forma peněz považována za zákonné peníze. Zákonnými se rozumí předměty, jež lze užit jako oběživo. Tím se myslí užití k bezprostřední směně za nakoupené zboží či služby. Nebo jako platidlo na úhradu peněžních závazků v měně, na kterou znějí v jejich nominální hodnotě. Tím se rozumí provádění finančních plateb. Historicky se zákonné peníze vyvíjely ve třech podobách. Mince, bankovky a státočky. Ve svém vývoji se však ekonomické i právní rozdíly střetly. Jediný zásadní rozdíl, jež přetrvává, vyplývá z materiálu použitého k jejich výrobě. Bankovky a státočky jsou tradičně tištěny z papíru (v moderní době taktéž z plastu), mince jsou naopak vyráběny ražbou z kovů. V ČR se již od 70 let 20. st. nevyužívá podoba státoček. Důsledkem pádivé inflace nejsou v některých zemích užívány peníze v podobě mincí, resp. platidel nižších nominálních hodnot. Právní úprava zákonných peněz v ČR vychází ze zákona č. 6/1993 Sb., Zákon

o České národní bance a navazujících právních norem. K vydání zákonných peněz má výhradní právo ČNB. Až do 80. let 20. st. existovala při vydávání bankovek a mincí určitá dichotomie. Na vydávání se podílela centrální banka, jež vydávala bankovky s ministerstvem financí, které vydávalo mince a do konce 70. let státovky. ČNB je zmocněna k vydávání závazných právních předpisů a vyhlášek, jimiž stanovuje, které peněžními znaky se stávají součástí soustavy zákonných peněz. Dále definuje nominální hodnotu, hmotnost, rozměry, vzhled nebo např. materiál, ze kterého mají být vyrobeny. Soustava českých peněz je tvořena bankovkami a mincemi. Mince rozlišujeme ještě mezi mincemi oběžnými, tedy obyčejnými a pamětními. Pamětní se nijak neodlišují od obyčejných. Mají nominální hodnotu vyjádřenou v českých korunách. Existuje však podstatná výjimka. Pamětní mince jsou raženy z hodnotnějších kovů a menších počtech kusů. Jejich nominální hodnota je zpravidla vyšší než u obyčejných. Zajímavým prvkem českého měnového práva je, že součástí soustavy českých zákonných peněz zůstaly i pamětní mince československé, vydávané od peněžní reformy od 1. června 1953 do zániku československého státu. Oběžné mince od vzniku samostatné České republiky byly vydávány celkem v devíti nominálech. Jmenovitě se jedná o 10 haléřů, 20 haléřů, 50 haléřů, 1 Kč, 2 Kč, 5 Kč, 20 Kč a 50 Kč. Dle ČNB 31. října 2003 došlo k ukončení platnosti 10 a 20 halířových mincí. 31. srpna 2008 pak přestaly platit i 50 halířové mince. Soustava českých bankovek je tvořena sedmi nominály. Jedná se o bankovky v nominální hodnotě 50 Kč, 100 Kč, 200 Kč, 1 000 Kč a 5 000 Kč. Do 31. srpna 2008 existovala ještě bankovka nominální hodnoty 20 Kč. Papírová mince o nominální hodnotě 50 Kč byla mincí nahrazena 31. března 2012. Vydání nového druhu a vzoru peněz, a je jedno, jedná-li se o bankovky, oběžné mince či pamětní mince, je upraveno vyhláškou ČNB. Ta stanovuje den, kterým se bankovka nebo mince uvádí do oběhu. Od tohoto dne se platidlo stává součástí soustavy zákonných peněz a je možné ho používat k platbám v jeho nominální hodnotě. Stejným způsobem pak ČNB vyhláškou ukončuje platnost jednotlivých bankovek a mincí. (Hendrych a kol., Karfíková, Kohajda, 2009)

1.2.1 Vydávání bankovek a kreditních karet a jejich ochranné prvky

Jak již bylo zmíněno, v souladu se zákonem o č. 6/1993 Sb., o České národní bance má ČNB výhradní právo vydávat do oběhu mince a bankovky.

Následující tabulka č. 1 udává strukturu peněz v oběhu k 31. 12. 2021. Tuto evidenci vede ČNB na svých stránkách. Nejvíce bankovek v ČR v oběhu je v nominální hodnotě 2 000 Kč naopak nejméně jich je v nominální hodnotě 500 Kč. Mincí je nevíce v oběhu v nominální hodnotě 1,- a nejméně 50,-. V roce 2021 bylo v oběhu dle ČNB 731 098 mil. Kč.

Tabulka 1: Struktura peněz v oběhu k 31. 12. 2021

Nominální hodnota	V oběhu v mil. Kč	Podíl v %	V oběhu v mil. kusů	Podíl v %	Počet ks připadajících na 1 obyvatele ČR
Bankovky					
5 000 Kč	165 820.9	22.7 %	33.2	6.2 %	3.1
2 000 Kč	354 537.7	48.5 %	177.3	33.1 %	16.6
1 000 Kč	146 589.3	20.1 %	146.6	27.4 %	13.7
500 Kč	21 740.1	3.0 %	43.5	8.1 %	4.1
200 Kč	13 831.5	1.9 %	69.1	12.9 %	6.5
100 Kč	6 573.9	0.9 %	65.7	12.3 %	6.1
bankovky celkem	709 093.4	97.0 %	535.4	100 %	50.1
Mince					
50 Kč	8 276.1	1.1 %	165.5	7.5 %	15.5
20 Kč	4 782.8	0.7 %	239.1	10.9 %	23.3
10 Kč	2 612.1	0.4 %	261.2	11.9 %	24.4
5 Kč	1 563.8	0.2 %	312.8	14.3 %	29.2
2 Kč	1 118.6	0.2 %	559.3	25.5 %	52.3
1 Kč	657.1	0.1 %	657.1	29.9 %	61.4
mince celkem	19 010.5	2.6 %	2 195.0	100 %	206.1
pamětní bankovky a mince	2 994.1	0.4 %	3.1		
celkem	731 098.0	100 %	2 733.5		256.2

Zdroj: ČNB, 2021

Mezi ochranné prvky bankovek řadíme vodoznak, okénkový proužek s mikrotextem, barevná vlákna, soutisková značka, skrytý obrazec, proměnlivá barva, iridiscentní pruh a mikrotext.

Vodoznak je viditelný, pokud se podíváme na bankovku proti světlu. Např. u bankovky v nominální hodnotě 1 000,- je použit lokální stupňovitý vodoznak, jež je umístěný ve střední části nepotištěného okraje a je tam vyobrazen portrét Františka Palackého. K tomu je tam vyobrazeno běločaré hodnotové číslo 1000 s lipovým listem.

Obrázek 1: Vodoznak u bankovky o nominální hodnotě 1 000 Kč

Zdroj: ČNB, 2022

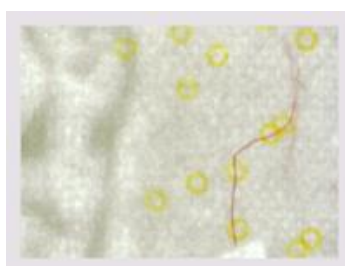
Okénkový proužek s mikrotextem je proužek z umělé metalizované hmoty zapuštěný do papíru. Jeho šířka je 3 mm a na lící straně vystupuje v čtyřech intervalech na povrch bankovky. Pohledem na bankovku jsou vidět pouze vystupující části na lící straně a při pohledu proti světlu je proužek vidět jako souvislá tmavá linka s prosvítajícím se opakujícím se šrafovaným negativním (běločarým) mikrotextem 1 000 Kč. tyto vystupující části mění kovově lesklou barvu v závislosti na úlu dopadu světla z hnědofialové na zelenou.

Obrázek 2: Okénkový proužek s mikrotextem u bankovky o nominální hodnotě 1 000 Kč

Zdroj: ČNB, 2022

Barevná vlákna jsou okem viditelná, v papíru zapuštěná vlákna v oranžové barvě o délce 6 mm. Nejvíce viditelná jsou na bílých okrajích bankovky.

Obrázek 3: Barevná vlákna u bankovky o nominální hodnotě 1 000 Kč

Zdroj: ČNB, 2022

Soutiskové značky je z jedné strany bankovky viditelná pouze její část a ze strany druhé lze spatřit část zbývající. Při pohledu proti světlu je pak značka vidět celá a jednotlivé linky na sebe navazují. Tato značka je kruhová a tvoří ji písmena ČR.

Obrázek 4: Soutisková značka u bankovky o nominální hodnotě 1 000 Kč

Zdroj: ČNB, 2022

Skrytý obrazec je viditelný pouze tak, že je bankovka sklopena do výše očí ve vodorovné poloze proti světlu. Tento ochranný prvek tvoří číslo označující nominální hodnotu bankovky. Při pohledu z delší strany bankovky je obrazec pozitivní. To znamená, že je tmavý. Z kratší strany je potom negativní. Tedy světlý. Tento znak se umísťuje na lící stranu bankovky v ornamentu na rameni portrétu.

Obrázek 5: Skrytý obrazec u bankovky o nominální hodnotě 1 000 Kč

Zdroj: ČNB, 2022

Proměnlivá barva je založena na optickém efektu. Lipový list na bankovce je vytištěn speciální tiskovou barvou, která mění své zabarvení v závislosti na úhlu sklopení bankovky proti světlu. Zlatá barva viditelná při čelním pohledu na bankovku se při sklopení změní na zelenou barvu.

Obrázek 6: Proměnlivá barva na bankovce o nominální hodnotě 1 000 Kč

Zdroj: ČNB, 2022

Iridiscentní pruh je duhově lesklý ochranný prvek o šířce 20 mm a je umístěn na lící straně v pravém okraji bankovky. Je dvoubarevný a zprava vzorovaný. Při obyčejném pohledu na bankovku se jeví jako průhledný, okrově zabarvený. Pokud dojde ke sklopení bankovky proti světlu mění se na slabě zlatavý s fialovým nádechem a kovovým odleskem. Na tomto pruhu jsou v jeho pravé části negativně, tedy světle, vyobrazeny číslice 1000. Naopak při sklopení bankovky se tato čísla, proti lesknoucímu se pruhu, jeví jako tmavá.

Obrázek 7: Iridiscentní pruh na bankovce o nominální hodnotě 1 000 Kč

Zdroj: ČNB, 2022

Mikrotext, jakožto ochranný prvek bankovek, je tištěn tiskem z hloubky i tiskem z plochy. Tento mikrotext označuje hodnotu bankovky a tvoří konturu velkého hodnotového čísla na lící straně. Je umístěn vpravo od portrétu v pruhu základní barvy. Při pohledu z rubové strany bankovky má taktěž základní barvu a mezi státním znakem a pravým okrajem bankovky je skryt mikrotext, který slovně označuje nominální hodnotu dané bankovky. V konkrétním příkladu bankovky o nominální hodnotě 1 000 Kč je na lící straně uprostřed u velkého slovního označení hodnoty a na rubu v ornamentu pod státním znakem mikrotextem naznačeny iniciály Františka Palackého.

Obrázek 8: Mikrotext na bankovce o nominální hodnotě 1 000 Kč

Zdroj: ČNB, 2022

Platební karty

Platební karty jsou dnes jedno z nejrozšířenějších možností, jak platit za služby a zboží. Mezi druhy platebních karet využívaných k běžným platbám dle ČNB řadíme (ČNB, 2022):

- Karta s hotovostní funkcí – jedná se o tuzemské i mezinárodní karty všech typů, tedy klasické, čipové, hybridní nebo např. virtuální. Tyto karty jsou vydávány bankou či jinou úvěrovou institucí.
- Karta s funkcí elektronických peněz – jedná se o karty typu čipové či v případě multifunkčních karet i hybridní vydávané bankou nebo jinou úvěrovou institucí. Na těchto kartách se uchovávají elektronické peníze, jejichž peněžní hodnota je vyjádřena pohledávkou za vydavatelem takovýchto peněz. Hodnota je pak uchovávána na elektronickém zařízení, tedy médiu, a je vydána proti přijetí peněžních prostředků, již hodnota není nižší než vydaná peněžní hodnota. Hodnota peněz na takovéto kartě je přijímána jako platební prostředek jinými subjekty, než je emitent této platební karty.
- Karta s funkcí elektronických peněz aktivovaná – jsou to tuzemské i mezinárodní platební karty vydané bankou či jinou úvěrovou institucí s funkcí elektronických peněz, jež byly aktivovány. Za aktivaci se myslí karta, která byla alespoň jedenkrát elektronickými penězi naplněna.
- Debetní karta – tuzemské či mezinárodní platební karty vydané bankou nebo jinou úvěrovou institucí, kde dochází k bezprostřednímu zaúčtování transakce poté, co banka obdrží o takto provedené transakci zprávu.
- Kreditní karta – opět jsou to tuzemské a mezinárodní karty vydávané bankou či jinou úvěrovou institucí typu klasické, čipové nebo hybridní. U těchto karet nemusí majitel zaplatit za své závazky bezprostředně. Má tedy nárok na čerpání revolvingového úvěru do předem sjednané výše.
- Charge karta – stejně jako u ostatních se jedná o tuzemské nebo mezinárodní platební karty všech typů (klasické, čipové a hybridní) vydaných bankou nebo jinou úvěrovou institucí, u kterých majitel takovéto karty může čerpat úvěr. Své závazky však musí uhradit bezprostředně po obdržení měsíčního výpisu od vydavatele takovéto karty. Tyto karty se dle ČNB také nazývají karty s funkcí odloženého debetu.

- Tuzemská platební karta – jsou pouze tuzemské karty všech typů. Tedy kreditní, debetní, charge, klasické, čipové nebo hybridní. Tyto karty vydává opět banka či jiná úvěrová instituce a slouží k tuzemskému užití, tedy k užití na území ČR.
- Mezinárodní platební karta – jsou kartami typu kreditní, debetní, charge, s hotovostní funkcí, s funkcí elektronických peněz, klasické, čipové, hybridní, ale i virtuální. Tyto karty, stejně jako ve všech případech vydává banka nebo jiná úvěrová instituce a jsou vystaveny k užití na území ČR, ale samozřejmě i v zahraničí.
- Klasická karta s magnetickým proužkem – mezi tyto karty řadíme tuzemské i mezinárodní karty typu kreditní, debetní, charge, s hotovostní funkcí nebo kombinované s funkcí elektronických peněz. Takto vydané karty bankou nebo jinou úvěrovou institucí jsou opatřeny magnetickým proužkem. Magnetická karta však nemusí pracovat v režimu on-line. Tedy nemusí zobrazovat aktuální stav účetního zůstatku. Pokud dochází k čerpání a platbě s kartou, musí dojít ke spojení s bankovní institucí.
- Čipová karta – karta mezinárodní i tuzemská typu kreditní, debetní, charge, s hotovostní funkcí nebo funkcí elektronických peněz. Takto vydaná karta je opatřena čipem. Výhodou je, že zobrazuje aktuální stav konta majitele takové karty, tedy odpadá přímé napojení na bankovní instituci.
- Hybridní karta – i v tomto případě ČNB uvádí, že se jedná o tuzemské nebo mezinárodní hybridní (kombinované) platební karty typu kreditní, debetní, charge, s hotovostní funkcí a s funkcí elektronických peněz. Karty, které vydává banka nebo jiná úvěrová instituce jsou opatřeny magnetickým proužkem a čipem.
- Virtuální karta – zde se jedná o tuzemské i mezinárodní virtuální platební karty s funkcí kreditní, debetní a charge, jež jsou opět vydávány bankou nebo jinou úvěrovou institucí. Tyto karty fyzicky neexistují, jsou elektronické a určeny pouze číslem takové karty.

Charakteristické funkce debetních, kreditních, charge a karet s funkcí elektronických peněz odpovídající danému druhu platební karty se definují z hlediska transakcí prováděných pomocí karty a dle způsobu úhrady klientem. (ČNB, 2022)

- Funkcí debetní karty se myslí výběr v hotovosti či platba s odepsáním dané výše částky z příslušného bankovního účtu. U debetní karty i včetně kontokorentního úvěrového čerpání nebo přečerpání účtu.
- Funkcí kreditní karty je platba nebo výběr v hotovosti na úvěr poskytnutý emitentem karty či jinou úvěrující institucí. Jedná se o platby nebo výběry provedené kartou s možností jednorázového nebo postupného splácení úvěru.
- Funkcí charge karty je platba nebo výběr v hotovosti na úvěr, jež je poskytnut emitentem karty nebo jinou úvěrující institucí. V tomto případě jde o platby a výběry provedeny kartou s povinností plného splácení úvěru na konci stanoveného období.
- Funkce karty s funkcí elektronických peněz je platba s použitím elektronických peněz aktivované předplacené karty.

Mezi bezpečnostní prvky platebních karet se dle Československé obchodní banky, a.s. řadí na lící straně datový čip, který obsahuje identifikační údaje, 16místné číslo pro internetové platby, jméno a příjmení majitele karty sloužící nejen k převzetí. Dále logo karetní asociace, platnost karty ve tvaru měsíc/rok a označení, že se jedná o kartu bezkontaktní a lze s ní platit přiložením ke čtečce terminálů. Důležitější ochranné, resp. bezpečnostní prvky jsou pak z rubu platební karty. Zde se jedná o magnetický proužek, na kterém jsou uloženy všechny údaje o kartě, dále CVC nebo také jinak CVV kód určený k platbám na internetu. Jedná se o speciální kód pro zvýšenou ochranu platební karty. Dále se jedná o hologram, který zpravidla vyobrazuje asociací zvolený symbol. Dalším důležitým prvkem jsou mikrotexty. Některé jsou okem viditelné, jiné jsou viditelné pouze za pomoci lupy či mikroskopu. Velmi důležitý, na zadní straně platební karty, je podpisový pruh. Tento musí být opatřen originálním vlastnoručním podpisem majitele karty. Pokud jím karta nedisponuje, nemusí ji obchodník akceptovat. Důležitým ochranným prvkem platebních karet je jejich PIN (Personal Identification Number = osobní identifikační číslo). Jedná se o specifické 4místné číslo, které je známo pouze majiteli karty a ten by ho neměl nikomu sdělovat. PIN se užívá k výběru v hotovosti prostřednictvím bankomatů. Tento výčet je taxativní, banky, jež karty vydávají, mohou dle svého uvážení přidávat či ubírat bezpečnostní prvky, měnit vzhled, loga, hologramy nebo speciální znaky. (ČSOB, 2022)

Obrázek 9: Bezpečnostní prvky platební karty ČSOB – líc

Zdroj: ČSOB, 2022

Obrázek 10: Bezpečnostní prvky platební karty ČSOB – rub

Zdroj: ČSOB, 2022

1.2.2 Výskyt padělků v ČR

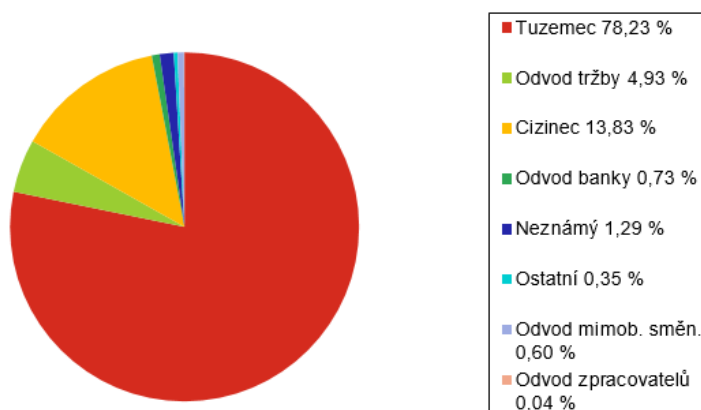
ČNB a odbor ochrany platidel informuje o možnosti výskytu pozměněných bankovek v oběhu. Jedná se o bankovky, které vznikly slepením částí dvou různých bankovek a o bankovky necelé. Poukazuje na tento specifický způsob úpravy, který je z trestněprávního hlediska považován za pozměnění dle § 140 TrZ. Jsou tedy odebírány bankami bez náhrady. Typicky jsou tyto bankovky přibližně o 5-7 mm užší. Naopak necelým bankovkám chybí horní nebo dolní část a složeným z více částí chybí část mezi horním a dolním okrajem. FO je oprávněna dle vyhlášky ČNB takovouto bankovku odmítnout. Následující obrázek č. 11 představuje pozměněnou bankovku s chybějící částí mezi horním a dolním okrajem k sobě přilepenými.

Obrázek 11: Pozměněná bankovka s chybějící částí mezi horním a dolním okrajem

Zdroj: ČNB, 2022

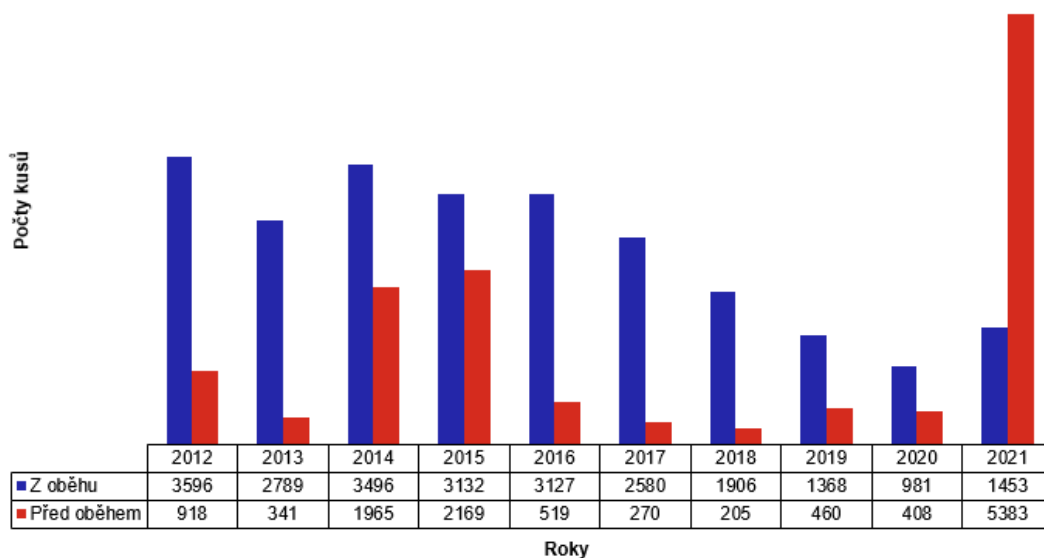
Následující obrázek č. 12 dle ČNB udává podíl předložitelů na celkovém počtu padělků v roce 2021. Statistika, kterou ČNB eviduje je platná k 31. 1. 2022. Nejvíce padělané bankovky předkládají občasně ČR, a to ve výši 78,23 % z celkového počtu předložitelů. Cizinci potom předkládají bankovky ve více než 13 % případů.

Obrázek 12: Podíl předložitelů na celkovém počtu padělků 2021

Zdroj: ČNB, 2022

ČNB vede taktéž statistiku padělků zadržených PČR v oběhu. Následující obrázek č. 13 potom udává takto zadržené bankovky od roku 2012.

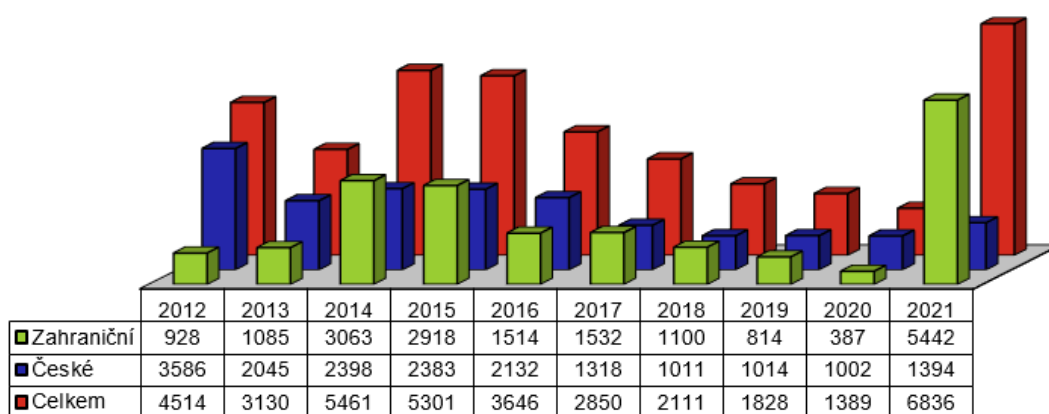
Obrázek 13: Počty padělků zadržených v oběhu policií v letech 2012 – 2021

Zdroj: ČNB, 2022

Statistika je opět platná k 31. 1. 2022. V tabulce lze vidět, že od roku 2015 docházelo ke stagnaci, respektive k poklesu zadržených padělků z oběhu. Mezi roky 2016 a 2020 docházelo k poklesu stažených padělků z oběhu v průměru o 25 %. Konkrétně mezi rokem 2016 a 2017 došlo k poklesu o 17,49 %, mezi 2017 a 2018 o 26,12 %, mezi 2018 a 2019 o 28,23 % a mezi roky 2019 a 2020 došlo k poklesu o 28,30 %. Naopak v roce 2021 lze vidět, proti roku 2020, že došlo k nárůstu o 48,12 %. Co se týká bankovek před oběhem, v absolutních hodnotách počtů zadržených bankovek, bylo od roku 2016 do roku 2020 staženo v průměru 372 počtů kusů. Kolosální nárůst lze vidět mezi roky 2020 a 2021. Došlo zde k navýšení počtu zadržených kusů o 1219,4 %. Tento neobvyklý nárůst je pravděpodobně způsoben obviněním 4 osob z padělání peněz, o kterém PČR informuje na svých stránkách. Jelikož jde o stále probíhající kauzu, nelze k ní dohledat rozsudky či judikáty soudu.

Následující obrázek č. 14, statistika, kterou opět ČNB eviduje, udává celkový počet zadržených padělků od roku 2012 do současnosti. Takto zadržené padělky potom ČNB rozděluje na českou a zahraniční měnu. V průměrných hodnotách za sledované roky jsou tyto počty zadržených padělků takřka shodné. Průměrný počet padělaných zahraničních bankovek je 1878 a českých 1828. U zahraniční měny lze vidět opět kolosální nárůst v posledním sledovaném roce, tedy v roce 2021. Jak již bylo výše zmíněno, tento kolosální nárůst padělaných zahraničních bankovek zadržených na území ČR je způsoben odhalením čtveřice

mužů, jež padělali bankovky měny EURO. Policisté Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování zadrželi v roce 2021 takto padělané bankovky. Dle plk. Mgr. Jaroslava Ibeheje měl jeden ze zadržených mužů s výrobou padělků zkušenosti. Tento muž před výrobou padělaných bankovek EURA se měl zabývat výrobou padělků historických československých bankovek. Konkrétně se v tomto případě jednalo o jednu z našich nejhodnotnějších historických bankovek, a to pětistícovku Československé republiky z roku 1919. Takto padělané bankovky měl dle PČR prodávat zájemcům za částky od 1,5 do 2,5 milionů korun za kus. S touto zkušeností měl se svými spolupachateli přistoupit k výrobě padělků měny EURO. V tomto konkrétním případě bylo vytištěno 4 781 kusů padělků o nominálních hodnotách 100 a 500 EURO, a to v celkové výši 1 555 700 EURO. V přepočtu policie zadržela padělané bankovky v hodnotě 40 977 138 Kč. Kriminalisté provedli v Praze a ve Zlínském kraji 4 domovní prohlídky a 2 prohlídky jiných prostor. Dle plk. Mgr. Ibeheje byli všichni 4 muži obviněni z trestného činu padělání a pozměnění peněz. Pokud soud dojde k pravomocnému rozsudku, hrozí všem obviněným osobám trest od 8 do 12 let odnětí svobody. V příloze A jsou fotky padělaných bankovek nafocených PČR při jejich zadržení (PČR, 2021). Co se týká měny české, lze vidět spíše klesající charakter. Lehký nárůst je potom vidět v posledním sledovaném roce. Opět tedy v roce 2021.

Obrázek 14: Počty zadržených padělků v letech 2012 – 2021

Zdroj: ČNB, 2022

Tabulky č. 2 a 3 udávají počty padělaných a pozměněných platidel a napodobeniny bankovek i mincí na území ČR v letech 2020 a 2021. Evidují se padělky bankovek české měny, EURA, amerického dolaru (USD) a kategorie ostatní. Padělky mincí u měny české, EURA a USD a u pozměněných bankovek a mincí je evidence vedena pro českou měnu, EURO, USD a opět kategorii ostatní.

Tabulka 2: Padělaná a pozměněná platidla a napodobeniny v roce 2020 v ČR

Padělaná a pozměněná platidla a napodobeniny v roce 2020													
	Padělky bankovek				Padělky mincí			Pozměněné bankovky a mince				Σ	Napodobeniny bankovek a mincí
	CZK	EURO	USD	OST	CZK	EURO	OST	CZK	EURO	USD	OST		
1.Q	229	61	10	3	0	11	0	6	1	0	0	321	156
2.Q	141	95	10	2	0	1	0	1	0	1	0	251	114
3.Q	60	72	4	1	0	3	0	3	0	0	0	143	696
4.Q	558	97	2	8	0	5	0	4	0	0	0	674	820
Σ	988	325	26	14	0	20	0	14	1	1	0	1389	1786

Zdroj: ČNB, 2022

Tabulka 3: Padělaná a pozměněná platidla a napodobeniny v roce 2021 v ČR

Padělaná a pozměněná platidla a napodobeniny v roce 2021													
	Padělky bankovek				Padělky mincí			Pozměněné bankovky a mince				Σ	Napodobeniny bankovek a mincí
	CZK	EURO	USD	OST	CZK	EURO	OST	CZK	EURO	USD	OST		
1.Q	136	40	46	5	0	1	0	10	6	0	0	244	237
2.Q	199	4816	58	0	0	1	0	15	1	0	0	5090	477
3.Q	144	128	223	1	0	16	0	18	1	1	2	534	546
4.Q	871	45	32	4	0	15	0	1	0	0	0	968	5126
Σ	1350	5029	359	10	0	33	0	44	8	1	2	6836	6386

Zdroj: ČNB, 2022

1.2.3 Padělání a pozměňování bankovek a platebních karet

Bankovky bývají tištěny na speciálních vysoce kvalitních bankovkových papírech. Tento papír bývá vyroben na bázi bavlny. V dnešní době již některé státy přistupují k výrobě bankovek ne z papíru, ale ze speciálních polymerových substrátů. K tomuto přistoupili např. Nový Zéland, Austrálie či Rumunsko. Takto vyrobené bankovky mají oproti normálním řadu výhod. Lépe a snadněji odolávají pokusům a jejich padělání, jsou trvanlivější a čistší či hygieničtější.

Pod pojmem padělané peníze se skrývá jakákoliv reprodukce nebo kopie platných bankovek, mincí či státovek, které jsou vyrobeny za účelem udání do peněžního oběhu namísto peněz pravých. Padělané peníze se potom rozdělují do 5 kategorií podle jejich kvality napodobení. Jedná se o velmi nebezpečný padělek, nebezpečný falsifikát, zdařilý falsifikát, méně zdařilý falsifikát a neumělý falsifikát. (Měšec, 2012)

- Velmi nebezpečný padělek je zhotoven odborníkem za užití stejné tiskové techniky, jako je zhotoven originál. Je vyroben z dokonalého materiálu a ochranné prvky jsou velmi dobře napodobeny. Zjistitelný je pouze při užití např. lupy. Těmito napodobeninami je velmi jednoduché oklamat i pokladní obchodní banky.

- Nebezpečný falsifikát je dobrá tisková reprodukce a svými napodobenými ochrannými prvky šalivá. Oproti velmi nebezpečnému padělku je zjistitelný i bez užití lupy či jiného zařízení. Ovšem i takto padělaná bankovka může oklamat příjemce.
- Zdařilý falsifikát se již vyrábí pomocí jiných tiskových technik, než jak tomu je u originálů. U takto padělaných bankovek části tisku či ochranných prvků jsou nedbalými napodobeninami, a dokonce někdy i některé chybí zcela. Při běžném placení může jistě dojít k oklamání příjemce takové bankovky.
- Méně zdařilý falsifikát není zhotoven dokonale. Některé části tisku jsou zcela vynechány. K oklamání příjemců takovýchto bankovek zpravidla dochází za nepříznivých okolností a to např. ve tmě.
- Kategorie neumělý falsifikát pak zahrnuje neumělé kresby a primitivní napodobeniny. Ve většině případech je takto padělaná bankovka hned rozpoznána. Ovšem lze konstatovat i případy, kdy takto padělaný falsifikát oklamal příjemce, a to za velmi nepříznivých podmínek.

Pozměněné peníze jsou potom takové, které jsou upravené za účelem uvedení jich do oběhu jako peněz s vyšší nominální hodnotou. Pozměnění pak spočívá v úpravě hodnoty takové bankovky. V konkrétních příkladech se jedná o připsání k číselnému označení jejich nominální hodnoty číslo 0. U mincí dochází k mechanické úpravě jejich technických parametrů.

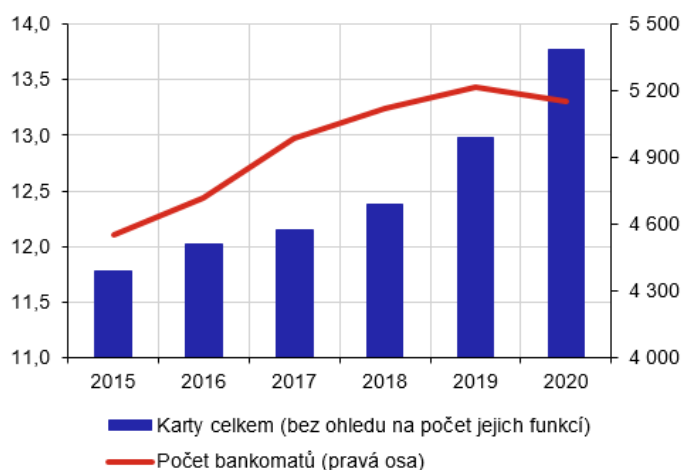
K rozpoznání padělaných a pozměněných bankovek a mincí bývají osoby pracující s nimi pravidelně proškolení. K tomuto mají zpravidla technická zařízení pomáhající takovýto falsifikát rozpoznat. Jedná se např. o ultrafialové nebo infračervené záření. Při náhradě škody, která obchodní bance vznikne přijetím takto padělaných bankovek, se zpravidla užívá následujícího postupu:

- při přijetí velmi nebezpečného padělku pokladník nic neplatí a vzniklá škoda se hradí z pojistky banky,
- pokud pokladník přijme nebezpečný nebo zdařilý falsifikát platí 50 % vzniklé škody, dalších 50 % je potom kryta z pojištění banky,
- posledním případem je, kdy pokladník přijme méně zdařilý nebo neumělý falsifikát. V tomto případě po něm bude banka požadovat náhradu škody v plné výši, resp.

v zákonem stanovených limitech. Tyto limity jsou stanoveny platnými zákony, jako je např. zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Takto stanovený postup se však může v závislosti na interních směrnících, nařízeních a doporučeních jednotlivých obchodních bank měnit. (Měšec.cz, 2012)

Jelikož však v dnešní době je jeden z nejběžnějších způsobů placení za zboží bezhotovostní platba, tedy platba kartou, dochází i v této oblasti k jejich padělání. Počet vydaných karet na území ČR, a zároveň i počet terminálů dle ČNB v roce 2020 meziročně vzrostl. Oproti tomu počet bankomatů meziročně klesl. Počet karet vydaných bankami meziročně o 790 tisíc vzrostl a k 31. 12. 2020 dosáhl 13,8 mil. kusů. Z toho bylo 12,3 mil. kusů debetních. Klesající trend je dle ČNB u kreditních karet, kdy meziročně došlo k poklesu o 71 tisíc kusů na 1,5 mil. Kč. Počet bankomatů se v ČR meziročně snížil o 62 kusu na 5,2 tisíc. Z toho 94 % bankomatů představovaly bankomaty s funkcí vydávání hotovosti. Statistické údaje o počtu bankomatů, které ČNB vede, zahrnují i ty, které jsou provozované českými subjekty v zahraničí. Počet terminálů vydaných českým akceptantem se k 31. 12. 2020 meziročně zvýšil o 36 tisíc kusů na 246 tisíc. Následující obrázek č. 15 graficky znázorňuje počty karet v mil. a počty bankomatů v jednotkách na území ČR od roku 2015 do roku 2020. Obě statistiky mají rostoucí charakter. Pouze počet bankomatů lehce klesl v posledním sledovaném roce.

Obrázek 15: Počet karet celkem v mil. a bankomatů celkem v ks v ČR k roku 2020

Zdroj: ČNB, 2020

Z důvodu velkého počtu vydaných karet jsou častým cílem organizovaného zločinu. Pomocí platební karty se pachatel může dostat k přístupu k celému účtu a způsobit tak poškozenému velké škody či nemalé zisky pro organizovaný zločin. K nejčastějším způsobům padělání platebních karet dochází pomocí (Juristic, 2022):

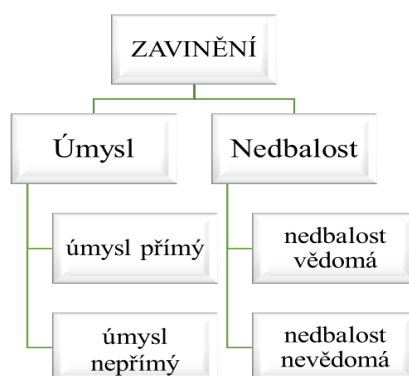
- Complete reproduction – jedná se o nelegálně vyrobený padělek včetně všech bezpečnostních prvků. Technika padělání takové karty je nejsložitější, a to právě s ohledem na její ochranné prvky. Zpravidla jde o celkem zdařilé padělky, které se ale dají u obchodních míst odhalit.
- Re-embossed – u tohoto způsobu pachatel změni nějaký údaj na platební kartě tak, aby s takovou kartou mohl následně sám disponovat. Nejčastějším způsobem bývá změna podpisu na zadní straně platební karty. Jedná se o nejjednodušší způsob padělání a je spojována s tzv. kapesní kriminalitou. Postup bývá následovný, poškozenému jsou při kapesní krádeži odcizeny s finanční hotovostí i platební karta a doklady. Takto kradené doklady jsou za úplatu předány organizované zločinecké skupině, která padělá např. cestovní pas nebo řidičský průkaz a pozmění podpis na zadní straně platební karty tak, aby ji mohl využívat tzv. chodec. Tento chodec pak uplatní kartu společně s padělaným dokladem tam, kde mu bude vydána finanční hotovost bez znalosti PIN. Pro chodce je riziko velmi vysoké. Může dojít k odhalení, a to z důvodu nedokonalého podpisu nebo může dojít k odhalení zásahu na platební kartě či padělaném dokladu.
- Re-encode cards (skimming) – jedná se o nejčastěji používanou techniku ne tak technicky náročnou. Prozrazení takto padělané karty nebývá často rozpoznáno. Pachatel vytipuje bankomat se samoobslužnou zónou a na čtecí zónu sloužící ke vstupu karet namontuje své zařízení, které je schopné kopírovat magnetické proužky. Pachatel následně využije jakoukoliv plastikovou kartu s magnetickým pruhem a nahraje na ni ukradená data z karty poškozeného. PIN, který je nutný k výběru z takto padělaných karet pachatel zjistí z mikrokamery, kterou společně se zařízením na okopírování dat z magnetického proužku karty uchytí pomocí magnetu k bankomatu. Dalším způsobem, který je v ČR znám je zaznamenán pokus se dvěma klávesnicemi, které slouží k zadávání PIN. Mezi pravou a falešnou klávesnicí byla umístěna fólie, jež měla ke zjištění PIN pachateli pomoci.

Pokud se pachatel dostane k informacím o platební kartě, tedy k číslu karty či PIN např. pomocí programu ke generování čísel karet, pak mu k vyrobení takto padělané karty postačí obyčejný počítač s grafickým programem, bílé plasty, encoder, emboser a card printer. Stejně jako padělané bankovky a mince, jsou padělané karty, resp. pachatelé postihováni dle § 233, §234, § 235, § 236 a § 237 TrZ.

1.3 Postup vyšetřování TČ proti měně a platebním prostředkům

Odpovědnost v trestním právu znamená naplnění určitých podmínek daných zákonem. Tedy skutkových podstat. Trestným činem trestní zákoník rozlišuje dvě kategorie TČ. Závažnější, jinak označované také jako zločin a méně závažné nazývané přečin. Pojem trestný čin pak zahrnuje obě tyto kategorie. Tedy jak přečin, tak i zločin. Přečiny jsou nedbalostní TČ nebo úmyslné TČ, za které TrZ stanovuje trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Zločinem se dle zákona 40/2009 Sb. myslí ostatní TČ, jež nespádají do kategorie přečinů. Zvláště závažné zločiny jsou úmyslné TČ, kde TrZ stanovuje trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let. Trestným činem se pak dle zákona myslí protiprávní čin, který je TrZ označen za trestní a vykazuje znaky, které jsou uvedeny v zákoně. (Kotlán, 2021).

Pachatelem takového TČ musí být FO starší 15 let, v tomto případě zákon hovoří o mladistvých, resp. 18 let. Tento věk odpovídá plné trestní odpovědnosti. Trestní odpovědnost osob mladších 15 let je vyloučena. Další, neméně důležitou podmínkou je, aby FO v době spáchání TČ byla příčetná, resp. nebyla nepřičetná. Nepřičetností se chápá stav, kdy v důsledku duševní nemoci osoba nedokáže rozpoznat protiprávnost spáchaného činu či nedokáže ovládat své chování a jednání. Do konce roku 2011 pachatelem H-TČ dle českého práva mohla být pouze FO. S platností zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti PO lze za tyto činy stíhat i právě PO. Ke vzniku trestní odpovědnosti za daný následek nestačí ho pouze způsobit. Je nutné ho taktéž zavinit. Dle zákona, k trestnosti činu je nutné jeho úmyslné zavinění v případech, nestanoví-li TrZ výslovně, že postačí zavinění nedbalostní. Zavinění takového činu lze tedy definovat ve formě úmyslu nebo nedbalosti. Každá s těchto kategorií se následně ještě dělí. Následující obrázek č. 16 graficky znázorňuje kategorizaci úmyslného a nedbalostního zavinění. (Častorál, 2011)

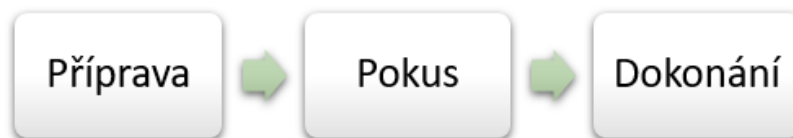
Obrázek 16: Schéma - zavinění úmyslné a nedbalostní

Zdroj: PČR, 2022

TČ lze spáchat úmyslně dle míry vůle pachatele. Pokud se jedná o přímý úmysl, vůle pachatele vede ke spáchání TČ. Nepřímým úmyslem pachatel ví, že svým chováním TČ spáchat může a v případě jeho spáchání, je s tím srozuměn. U nedbalosti vůle jednání pachatele nesměruje ke spáchání TČ. Vědomá nedbalost je charakteristická tím, že pachatel ví, že svým jednáním může spáchat trestný čin, ale spoléhá na to, že k trestnému následku jeho jednáním nedojde. Při nevědomé nedbalosti pachatel neví, že svým jednáním může spáchat TČ, avšak vzhledem k okolnostem o tom vědět mohl a měl. H-TČ lze spáchat pouze úmyslně. Nedbalost se může u těchto trestných činů vztahovat pouze k přitěžující okolnosti, která následně vede k vyšším trestním sazbám. U PO se uplatňuje tzv. institut účinné lítosti. V tomto případě trestní odpovědnost PO zaniká, pokud dobrovolně upustí od dalšího protiprávního jednání. Nebezpečí odstraní či škodlivému následku zamezí. Dalším případem, kdy trestní odpovědnost PO může zaniknout, je v situaci, kdy takové jednání sama oznámí orgánům činným v trestním řízení v době, kdy lze ještě takovému trestnému činu zabránit. Takovéto ustanovení však nelze užít u TČ přijetí úplatku, nepřímého úplatkářství či podplácení. V těchto případech se jedná o tzv. předčasně dokonané TČ.

Podle intenzity svého jednání může pachatel způsobit různé následky. Svým jednáním naplní všechny náležitosti a skutkové podstaty vyžadovány zákonem, a tedy TČ spáchat. Pachatel se ale může dopustit i jednání, které sice nemá následek spáchaného TČ, ale lze ho klasifikovat jako přípravu nebo pokus. Stádia trestné činnosti graficky znázorňuje obrázek č. 17. Přípravu může pachatel spáchat pouze u zvlášť závažných zločinů. Těmi se rozumí úmyslné TČ, u kterých zákon stanovuje trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 10 let. Fáze přípravy spočívá v organizování takového zvlášť závažného zločinu, v opatřování nástrojů a prostředků k jeho spáchání. Dále ve srocení, spolčení či v návodu nebo pomoci takového závažného zločinu. Přípravou pak není, pokud dojde k pokusu či dokonání trestného činu. Přípravou se tedy dle zákona myslí jednání nemající intenzitu dokonání ani pokusu, ale je založeno na úmyslném vytvoření podmínek pro spáchání zločinu. Příprava je možná u H-TČ padělání a pozměnění peněz, neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku, neoprávněné výroby peněz a zkrácení daně, poplatku a podobných povinných plateb. Naopak pokusem se dle zákona rozumí jednání, jež bezprostředně směřuje k dokonání takového činu, ale k jeho samotnému dokonání nedojde. V tomto případě to má ale pachatel v úmyslu. Pokus TČ je trestný obdobně, jako dokonání TČ. Dle současné platné zákonné úpravy se osoba může dopustit tzv. účastenství. Účastníkem dokonání TČ či jeho pokusu lze označit osobu, která daný čin organizovala,

navedla jiného k jeho spáchání nebo poskytla jinému pomoc ke spáchání takového TČ za podmínky, že pachatel TČ dokonal či se o něj pouze pokusil.

Obrázek 17: Stádia trestné činnosti

Zdroj: PČR, 2022

Orgány činné v trestním řízení jsou policie ČR, státní zástupci a soudy. Postup těchto orgánů při zjišťování, zda došlo ke spáchání TČ a kdo je za něj zodpovědný upravuje zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, tzv. trestní řád. Obrázek č. 18 schematicky popisuje postup orgánů činných v trestním řízení.

Postup orgánů činných v trestním řízení	Trestní oznámení
	Prověřování
	Zahájení trestního stíhání
	Vyšetřování
	Podání obžaloby
	Předběžné projednání obžaloby
	Hlavní líčení
	Odvolací řízení
	Mimořádné opravné prostředky

Obrázek 18: Postup orgánů činných v trestním řízení

Zdroj: PČR, 2022

V první fázi dochází k trestnímu oznámení adresovanému státnímu zástupci či policejnímu orgánu, nebo je zahájeno z moci úřední. Ve fázi prověřování ještě není jisté, zda určitá osoba TČ spáchala, případně v této fázi není znám okruh potenciálních spolupachatelů. Policejní orgán či státní zástupce prozatím pouze prověřuje, zda byl TČ vůbec spáchán. Pokud tomu tak bylo, začne následně činit potřebná šetření vedoucí k odhalení pachatele. Po prověřování dojde k zahájení trestního stíhání. Takto sdělené obvinění obsahuje popis skutku, ze kterého je konkrétní osoba viněna, dále zákonné označení TČ, jež je v tomto skutku spatřován, identifikace obviněného a označení skutečností, které odůvodňují důvodnosti trestního stíhání. V této fázi je nutný vyšší stupeň pravděpodobnosti, že daná osoba TČ spáchala. Samotné trestní stíhání je potom zahájeno doručením opisu usnesení o zahájení líčení obviněnému do vlastních rukou. Následně začíná samotné vyšetřování TČ. Vyšetřování

konají v souladu se zákonem útvary PČR. Ve výjimečných případech je vyšetřování vedeno Generální inspekcí bezpečnostních sborů či státním zástupcem. Vyšetřováním se myslí období mezi zahájením trestního stíhání a podáním obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupením věci jinému orgánu či zastavením trestního stíhání. Policejní orgán postupuje z vlastní iniciativy tak, aby co nejrychleji došlo k objasnění skutečností důležitých pro posouzení daného případu, včetně osoby pachatele a následku takového TČ. Skončení vyšetřování nastane, pokud se výsledky vyšetřování jeví jako dostačující k podání obžaloby. V této době je obviněnému a jeho obhájci umožněno prostudovat spisy a učinit návrhy na doplnění vyšetřování. Fakticky však tyto spisy prostudovat nemusí, musím být však minimálně o této možnosti obeznámeni. Pokud vyšetřování dostatečně odůvodňuje předání obžalovaného před soud, podává státní zástupce obžalobu. O takovém podání se vyrozumí obvinění a jeho obhájce. Státní zástupce může podat obžalobu pouze na skutek, na který bylo zahájeno trestní stíhání. Obžalobu státní zástupce nemůže dle svého uvážení rozšířit. Policejní orgán je povinen ukončit vyšetřování nejpozději do dvou měsíců od zahájení trestního stíhání, pokud jde o věc patřící do příslušnosti samosoudce. Do třech měsíců pak, pokud jde o věc patřící do příslušnosti okresního soudu. V případech, kdy jde o věc, o které koná řízení v prvním stupni krajský soud, je nutné fázi vyšetřování ukončit ve lhůtě maximálně šesti měsíců. Fáze předběžného projednání obžaloby probíhá u soudu jako neveřejné jednání. K nařízení takového projednání je oprávněn předseda senátu příslušného soudu. Hlavním líčením se označuje samotné řízení před soudem. Jde o fázi řízení, ve které se rozhoduje o vině a trestu obžalovaného za spáchaný TČ. Během hlavního líčení mohou nastat situace (Fryšták, 2007):

- vrácení věci státnímu zástupci, pokud je nutné danou věc došetřit,
- postoupení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu – rozhodne o tom soud, který je nejbližší společně nadřízený soudu, který danou věc postupuje a soudu, kterému má být postoupeno,
- zastavení trestního stíhání za přesně definovaných podmínek,
- podmíněné zastavení trestního stíhání a schválení narovnání,
- přerušení trestního stíhání,
- vyhlášení rozsudku, kde obžalovaný je uznán vinným a jaký trest mu za to bude uložen případně, že obžalovaný se obžaloby zprošťuje.

Předposlední fází je pak odvolací řízení. Je řádným opravným prostředkem proti rozhodnutí soudu prvního stupně. V neprospěch obžalovaného může odvoláním napadnout rozsudek pouze státní zástupce. Pokud jde ale o povinnost k náhradě škody či nemajetkové újmy v penězích, může odvolání podat i poškozený. Ostatní mohou podat odvolání pouze ve prospěch obžalovaného. Odvolání je možné podat u soudu, proti jehož rozsudku směřuje, do osmi dnů od doručení rozsudku. Odvolací soud nemůže obžalovaného uznat vinným za skutek, pro který byl napadeným rozsudkem zproštěn. Stejně tak nemůže uznat obžalovaného vinným těžším TČ, než jakým ho mohl v napadeném rozsudku uznat vinným soud prvního stupně. Poslední fází je možnost podání mimořádných opravných prostředků. Mezi ně se řadí (Businessinfo, 2018):

- dovolání – lze jím napadnout pravomocné rozhodnutí soudu druhého stupně, za obviněného ho může podat pouze jeho obhájce,
- stížnost pro porušení zákona – tu podává pouze ministr spravedlnosti proti pravomocnému rozhodnutí soudu či státního zástupce ve prospěch, ale i neprospěch pachatele, nelze ale uložit přísnější trest,
- obnova řízení.

V neposlední řadě ještě existují tzv. odklony. Jedná se o zvláštní způsoby ukončení trestního řízení, jež jsou alternativou k běžnému trestnímu řízení. Jde o podmíněné zastavení trestního stíhání, trestní příkaz, narovnání, podmíněné odložení podání návrhu na potrestání a při řízení ve věcech mládeže jde o odstoupení od trestního stíhání. Zejména pak při souvislostech s H-TČ je v těchto odklonech zdůrazňován zájem na ochranu poškozeného.

1.4 Dopad padělání měny na ekonomiku

Padělání měny je nejen individuálně škodlivé, tedy že může ovlivnit jedince, ale je také velice škodlivé pro celou ekonomiku země, respektive pro celou společnost. Jedná se o nelegální činnost s dlouhodobou historií. Padělání v podobě porušení výhradního práva státu emitovat bankovky a mince vede ke značným škodám na straně soukromého, ale i veřejného sektoru, a to zejména v podobě narušení důvěry v měnu. Emise falešné měny ovlivňuje dvě z hlavních funkcí peněz. Nedůvěra v měnu poškozuje roli peněz jako uchovatele hodnoty a rovněž jako prostředek směny. Občané ztrácejí v takovou měnu důvěru i z důvodu obav, že jim bude padělanými penězi placeno a oni tak budou nositeli nákladů. V případech, kdy je úroveň padělků velmi vysoká a kvalitní, vede to ke znepokojivé nedůvěře v měnu, a tedy v to, že obyvatelé nebudou ochotni používat hotovost jako platební prostředek. Každý stát se však

snaží svoji měnu co nejvíce chránit. Buď prostředky technické ochrany, nebo právní ochranou, jež je zajišťována v rovině finančně právní, ale také v rovině trestně právní. Pokud dochází k porušení pravidel v souvislosti s měnou a v rámci měnového práva, je takovéto jednání posuzováno jako správní delikt nebo přestupek. V případě značné společenské nebezpečnosti se pak jedná již o trestné činy.

Padělané bankovky také napomáhají zvyšovat inflaci. Při dostatečně nízkých výrobních nákladech na padělky může mít uvedená padělaná měna do oběhu inflační účinek na ekonomiku. I přes to, že bankovky budou padělky, nebudou-li včas odhaleny, bude v oběhu více hotovosti, ceny porostou a hodnota peněz poklesne.

Padělání má jistě škodlivé dopady i na společnost, resp. tedy na sociální náklady. Nejvíce takovéto trestná činnost zasáhne ty, kteří mají nejméně ekonomických zdrojů. Jedná se tedy o domácnosti s nižší úrovní příjmů. Takovéto pravděpodobně užívají častěji hotovost jako platební prostředek. Čím více mincí a bankovek je v oběhu užíváno, tím vyšší je pravděpodobnost, že se mohou nízkopříjmové domácnosti stát obětmi takovýchto trestných činů. Nejenom domácnosti, ale i podniky jsou vystaveny určitým rizikům. Nejzranitelnější jsou jistě supermarkety, restaurace, kavárny nebo např. obchody s potravinami. Jedná se tedy zpravidla o zařízení pracující s produkty, jež vykazují nízkou ziskovou marži. V realitě je pravděpodobnost přijetí falešné měny v takovýchto institucích větší než u nízkopříjmových domácností.

2 STATISTICKÉ PŘEHLEDY TČ PROTI MĚNĚ A PLATEBNÍM PROSTŘEDKŮM

Tyto statistické přehledy budou vytvořeny na základě veřejně dostupných statistik policie ČR. Pro zhodnocení současného stavu a trendu vývoje kriminality v této oblasti budou data analyzována za posledních 5 let. Tedy od roku 2017 do roku 2021.

Policie ČR od roku 2016 přistoupila k celkové revizi Evidenčně-statistického systému kriminality. Došlo k přeprogramování některých software a k přehodnocení zastaralých algoritmů vypočítávajících výstupy. Změna se dotkla způsobu počítání věku pachatelů. Dříve byl věk počítán od narození do doby sdělení (vznesení) obvinění. Od roku 2016 je přesněji počítán k datu spáchání trestné činnosti. To je důvodem, proč se statistiky lehce změnily a došlo k poklesu věku u pachatelů. Tedy, zdánlivě se zvýšila trestná činnost u nižších věkových kategorií. Právě proto data od roku 2016 nemohou být komparována s daty z dřívějších období.

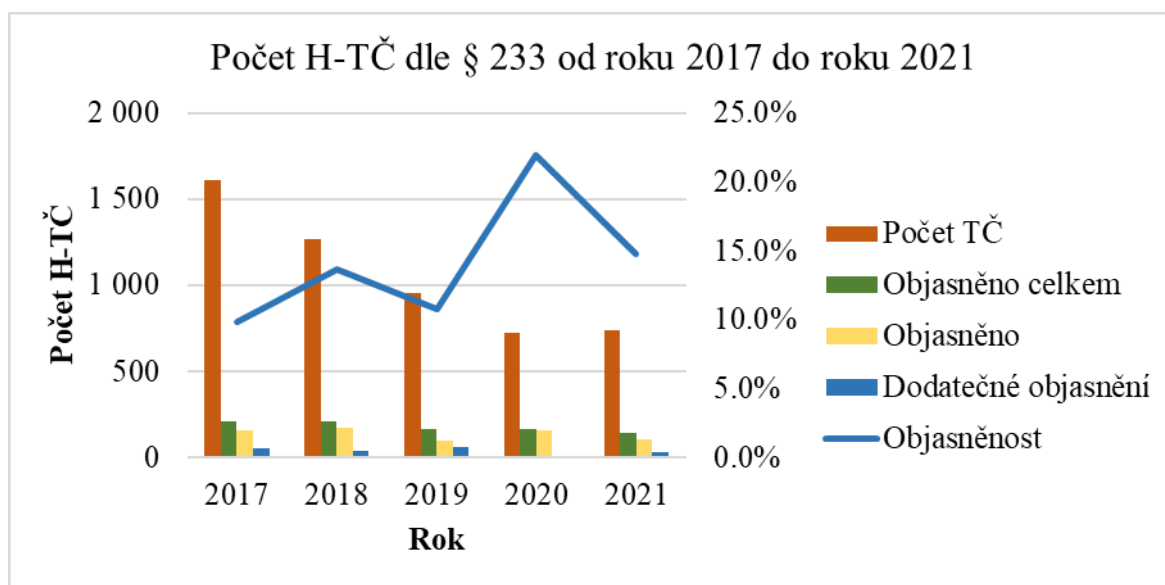
V rámci statistik jsou užívány pojmy, které je nutno vysvětlit. Jedná se o:

- registrovaný skutek – u tohoto trestného činu bylo již zahájeno trestní řízení v předmětném období a tento čin je dosud neukončen, nebo ukončen určitými způsoby,
- objasněný skutek – datum zahájení trestního řízení i datum objasnění tohoto řízení je ve stejném období. Tedy od 1.1. předmětného roku. Prakticky se jedná o počet z: registrováno → a z toho objasněno,
- objasněnost (%) – jedná se o podíl počtu objasněných a registrovaných skutků,
- dodatečně objasněné – jedná se o ty skutky, u nichž datum zahájením trestního řízení je před 1.1. předmětného roku a datum objasnění je v období od 1.1. předmětného roku,
- objasněné skutky celkem – ty potom udávají sumu objasněných a dodatečně objasněných skutků.

Sestava byla od roku 2016 dále rozšířena o sekci skutků, které spáchaly určité druhy pachatelů. Tyto počty jsou získávány metodikou: registrované skutky za určité období → z toho objasněno → z toho spácháno právě určitým druhem pachatelů (např. mladistvým). (PČR, 2021)

2.1 Vývoj H-TČ dle jednotlivých § TrZ od roku 2017 do roku 2021

Následující podkapitola podrobněji analyzuje vývoj počtu hospodářských trestných činů na území ČR v letech 2017 až 2021 dle jednotlivých paragrafů TrZ. Obrázek č. 19 a k němu příslušná tabulka dat č. 5 v příloze B udává počet H-TČ dle § 233 od roku 2017 do roku 2021. Jak lze z grafu spatřovat, vývoj těchto TČ má ve sledovaném období klesající charakter. Nejvíce H-TČ bylo zaznamenáno v roce 2017, a to 1 611 TČ. Naopak nejméně jich statistika PČR uvádí v roce 2020, a to 725 TČ. Průměrná objasněnost TČ byla ve sledovaném období 14,2 %.

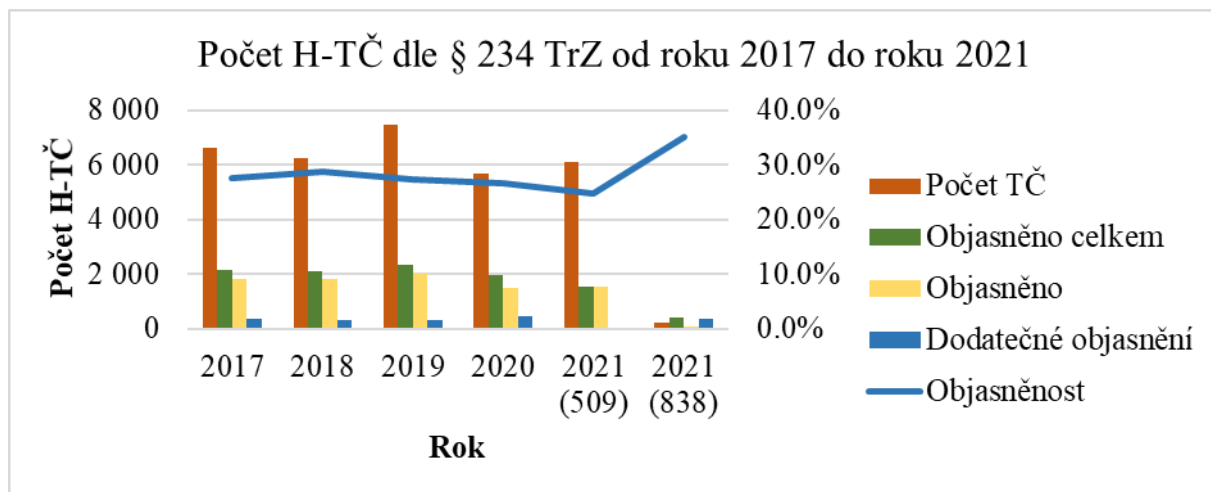

Obrázek 19: Počet H-TČ dle § 233, 2017 – 2021

Zdroj: PČR, 2022

Obrázek č. 20 graficky zaznamenává tabulku č. 6 v příloze B. Jedná se o vývoj počtu TČ dle § 234 spáchaných na území ČR v letech 2017 až 2021. Zajímavostí je, že od roku 2021 došlo ke změně v klasifikaci trestných činů dle takticko-statistické klasifikace, dále jen TSK. Původně TSK pro H-TČ bylo v intervalu <800;899>. Tento interval byl v roce 2021 doplněn o TSK 509. Tedy TČ spadající do této klasifikace byly překvalifikovány z oblasti majetkové trestné činnosti, do oblasti hospodářské trestné činnosti. Dle příslušníků PČR došlo k rozdělení TČ dle § 234. Činy neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku dle § 234 odst. 1 od roku 2021 spadají do příslušnosti místního oddělení v Praze, resp. obvodního oddělení v jednotlivých krajích a spadají pod TSK 509. Úkony v těchto případech konají obvodní soudy, resp. soudy, které jsou věcně a místně příslušné a rozhodná je zde výše škody a způsob provedení takového činu. H-TČ kvalifikované dle § 234 odst. 2, 3, 4 a 5 spadají do příslušnosti služby kriminální policie a vyšetřování, resp. krajské kriminální

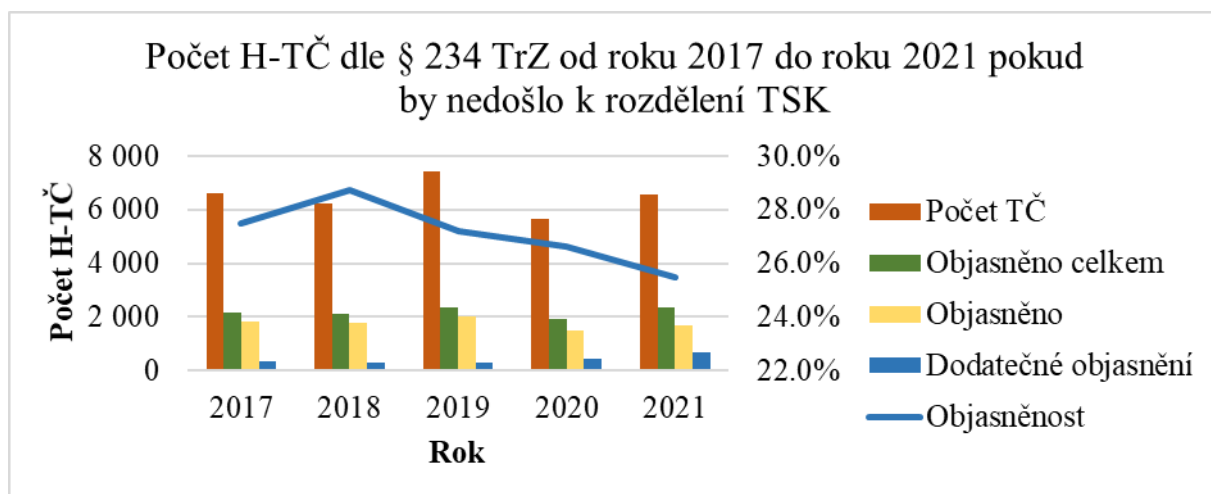
policie a příslušnost soudu záleží opět na věcné a místní příslušnosti s přihlédnutím na výši škody a způsobu provedení takového činu.

Obrázek 20: Počet H-TČ dle § 234, 2017 – 2021

Zdroj: PČR, 2022

Pro účely této práce a pro lepší představu vývoje TČ dle § 234 byly tyto rozdělené činy z roku 2021 dle TSK 509 a 838 sloučeny. Následující obrázek č. 21 udává počet H-TČ dle § 234 TrZ od roku 2017 do roku 2021, přičemž rok 2021 byl graficky znázorněn jako suma TČ klasifikovaných v TSK 509 a TSK 838. Tabulka původních dat je uvedena v příloze B č. 6. Tyto TČ se ve sledovaných letech evidují v průměrné výši 6 507 TČ za rok. Z obrázku je patrné, že nejvíce neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku zachytila policie v roce 2019, a to 7 440 TČ. Naopak nejméně to bylo v následujícím roce 2020, kdy policie zaznamenala 5 662 skutků. Průměrná objasněnost ve sledovaných letech byla 27 %.

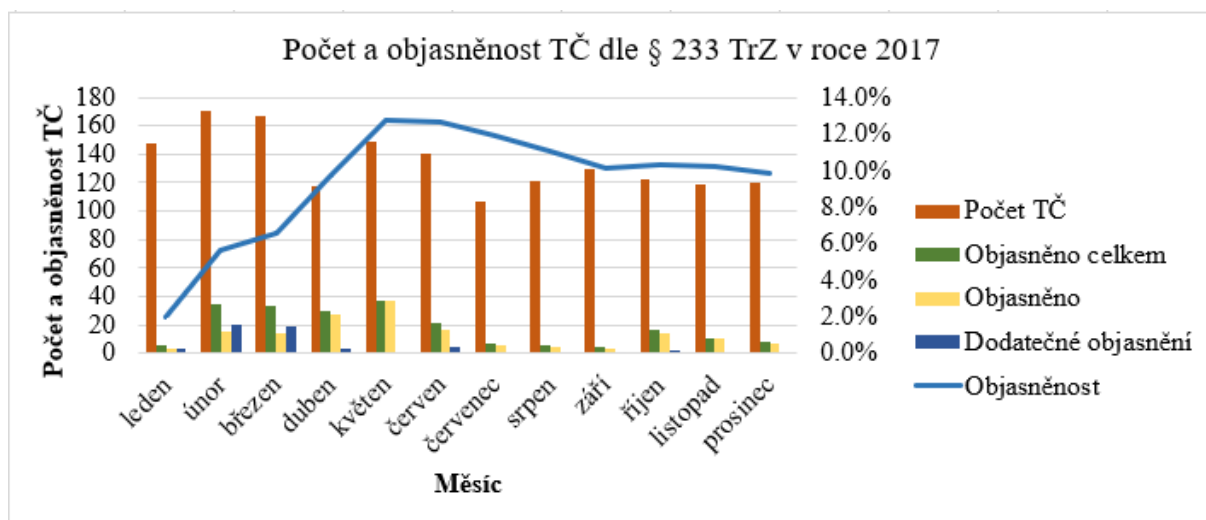
Obrázek 21: Počet H-TČ dle § 234, 2017 - 2021 před rozdělením TSK

Zdroj: PČR, 2022

2.2 H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237 a 239 TrZ v roce 2017

Paragraf 233, tedy padělání a pozměnění peněz, spadá do příslušnosti kraje, tedy takto statisticky vedené H-TČ vyšetřuje krajská kriminální policie. Následný příslušný soud k řešení takovýchto TČ je věcně a místně příslušný soud dle výše trestní sazby. Je ale velmi důležité v tomto případě analyzovat i okolnosti spáchání takového činu. I tento rozhoduje o následné příslušnosti soudu, jež bude kauzu řešit. Okresní soud by v takovémto případě vydával rozhodnutí v přípravném řízení. V konkrétním případě by se jednalo o např. nařízení domovní prohlídky, rozhodnutí o vzetí do vazby či např. o případném nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Krajské soudy potom rozhodují v prvním stupni o TČ, u nichž je dolní hranice trestu odnětí svobody zákonem stanovena na nejméně 5 let či pokud za takový čin lze uložit výjimečný trest. V prvním stupni krajské soudy taktéž projednávají obžaloby, rozhodují o odvoláních a stížnostech podaných proti rozhodnutím okresních soudů.

Následující obrázek č. 22 udává vývoj počtu H-TČ dle § 233 TrZ statistiky vedené PČR na území ČR v roce 2017. Jedná se o graficky znázorněná data z tabulky č. 8 přílohy C.

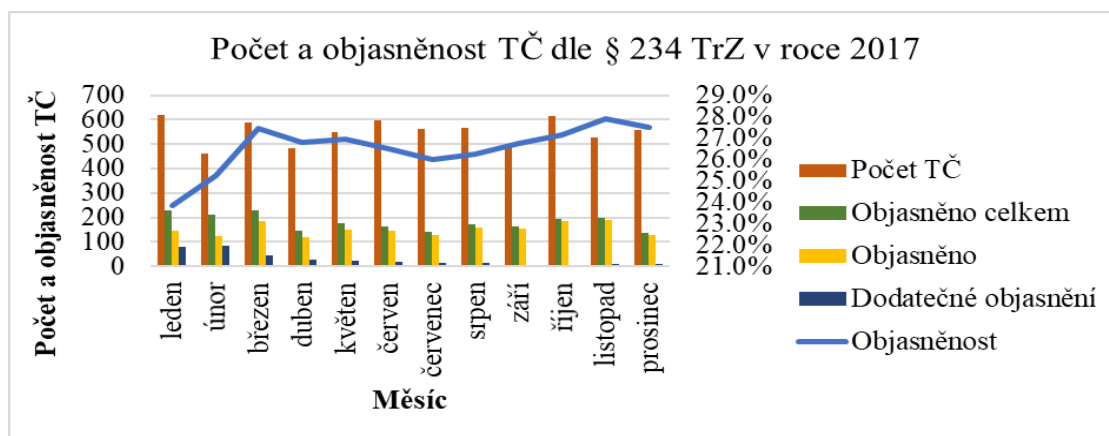
Obrázek 22: Počet a objasněnost TČ dle § 233, 2017

Zdroj: PČR, 2022

Charakter TČ dle § 233 TrZ je kolísavý. V průměru ve sledovaném roce bylo spácháno 134 TČ v měsíci. Nejvíce jich statistika zachytila v únoru, a to 171 evidovaných TČ padělání a pozměnění peněz. Nejméně ve sledovaném roce bylo evidováno v červenci. PČR se nejvíce objasněných, tedy objasněných za daný měsíc + dodatečně objasněných TČ, povedlo vyřešit květnu. Naopak nejméně jich PČR objasnila v září, a to pouhé 4 TČ. Měsíční objasněnost TČ padělaných a pozměněných peněz byla v roce 2017 v průměru 9,4 %. Nejvíce se při

objasňování PČR dařilo v květnu, bylo objasněno 37 TČ ze 149 a přitom žádný dodatečně objasněný.

Obrázek č. 23 graficky znázorňuje původní data z tabulky č. 9 přílohy C. Jedná se o statistiku evidovaných a objasněných H-TČ dle § 234 TrZ v roce 2017.

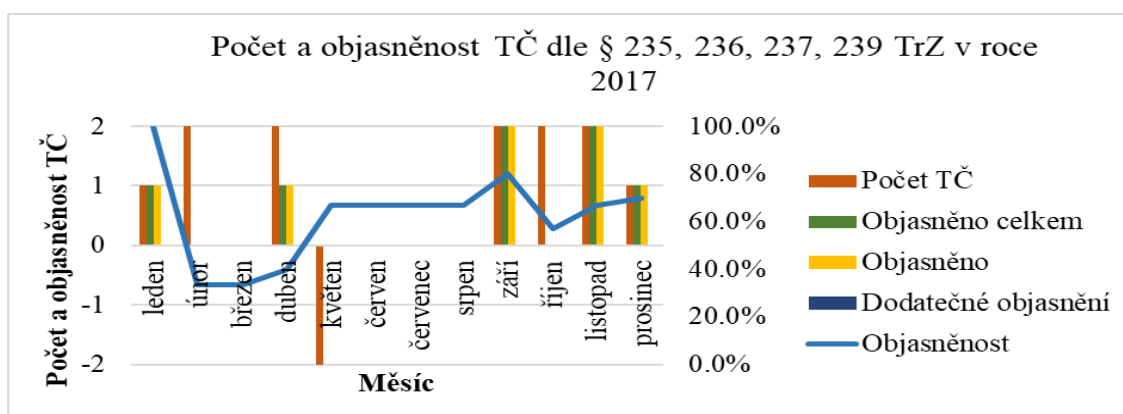

Obrázek 23: Počet a objasněnost TČ dle § 234, 2017

Zdroj: PČR, 2022

Tento paragraf eviduje TČ neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku. Nejvíce jich statistika zachytila hned na začátku roku, a to v lednu 2017. Z celkových 617 TČ bylo 147 objasněno. Objasněnost v tomto měsíci tedy byla 23,8 %. Ve stejném měsíci bylo policií ještě 82 skutků dodatečně objasněno. Měsíční průměr H-TČ dle § 234 byl v roce 2017 552 počtů protiprávního jednání. Průměrná objasněnost policií byla 26,5 %.

Obrázek č. 24 udává statistiku TČ dle § 235, 236, 237 a 239 TrZ v jednotlivých měsících roku 2017. Původní data, která byla takto graficky znázorněna jsou uvedena v tabulce č. 10 přílohy C.

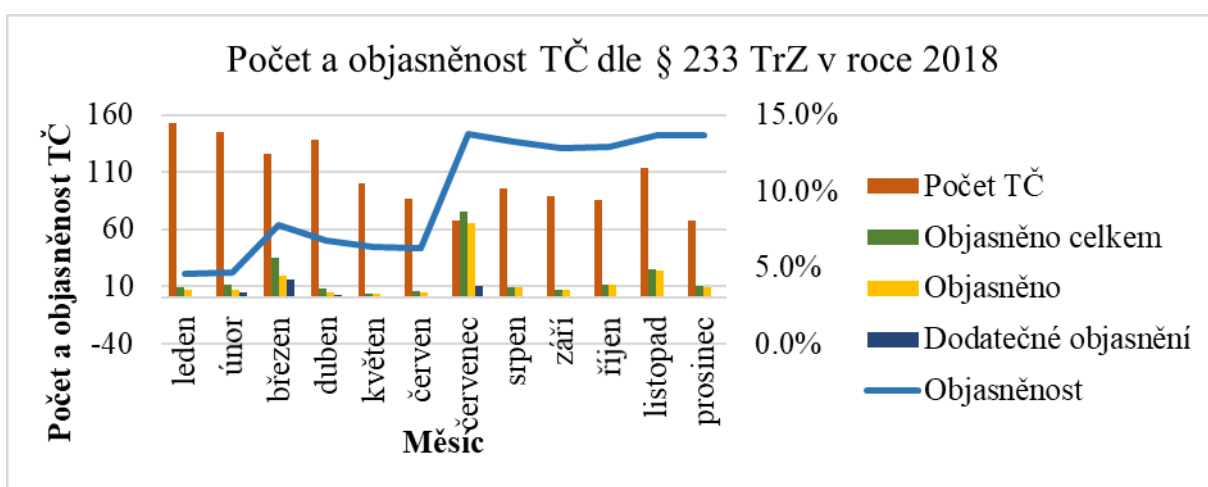
Obrázek 24: Počet a objasněnost TČ dle § 235, 236, 237, 239, 2017

Zdroj: PČR, 2022

Takto vedená statistika policií ČR eviduje udávání padělaných a pozměněných peněz, výrobu a držení padělatelského náčiní, neoprávněnou výrobu peněz a ohrožování oběhu tuzemských peněz. Jak je patrné, výše takto evidovaných trestných činů není tak horentní, jako je tomu u TČ dle § 233 a 234. V některých měsících k evidenci těchto TČ dokonce vůbec nedocházelo. Nejvíce zaznamenaných jich bylo ve výši dvou skutků v jednom měsíci. K dodatečnému objasnění TČ dle těchto paragrafů v roce 2017 nedošlo ani v jednom ze sledovaných měsíců. Procento objasněnosti, je v takto nízkém evidovaném počtu buď 100 %, 50 % nebo nula. K zajímavosti v evidenci policie dochází v květnu, kdy z grafu lze vyčíst, že ve sledovaném měsíci mělo dojít k -2 TČ. Po kontrole statistických dat ze stránek PČR došlo ke zjištění, že PČR statistiku takto opravdu eviduje. Po rozboru statistiky s příslušníkem PČR zřejmě došlo u TČ dle těchto paragrafů buď ke sloučení spisů dvou různých kauz, či mohlo dojít k překvalifikaci, že skutek jenž se stal není trestným činem. Tyto zmíněné důvody v „chybovosti“ statistiky jsou pouhými domněnkami příslušníků. Takovéto údaje se zápornými hodnotami jsou k vidění i jiných sledovaných letech.

2.3 H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237 a 239 TrZ v roce 2018

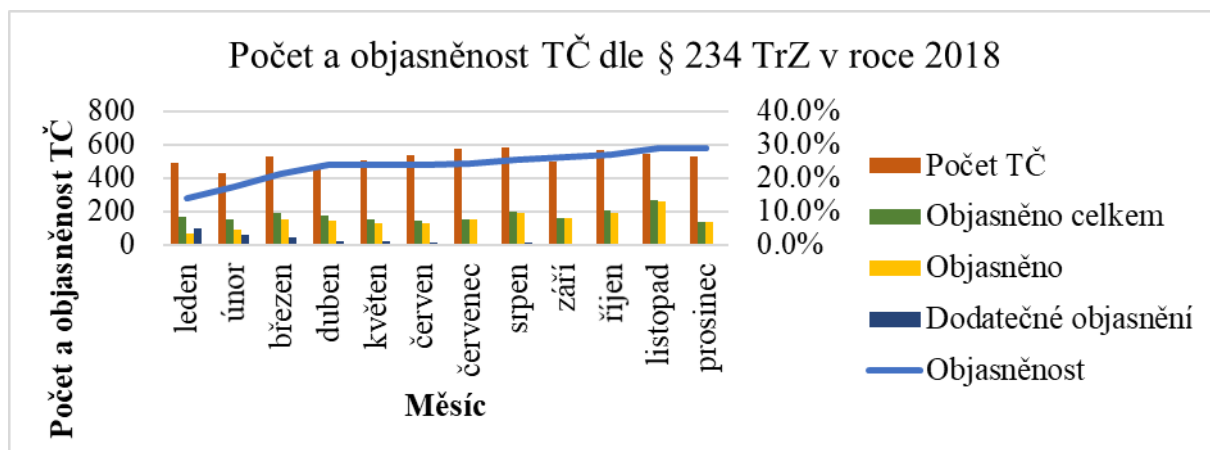
TČ dle § 233 TrZ měly v roce 2018 dle obrázku č. 25 průměrnou výši 106 spáchaných činů. Data, která jsou takto graficky znázorněna lze nalézt v tabulce č. 11 přílohy D. Nejvíce TČ bylo spácháno v lednu, a to 153, naopak nejméně jich statistika eviduje v červenci. V tomto měsíci bylo spácháno 67 TČ dle § 233. Měsíčně by se dalo konstatovat, že vývoj těchto činů má spíše klesající a v posledních měsících roku 2018 stagující charakter. Průměrná objasněnost ve sledovaném roce je pouze 9,7 %.

Obrázek 25: Počet a objasněnost TČ dle § 233, 2018

Zdroj: PČR, 2022

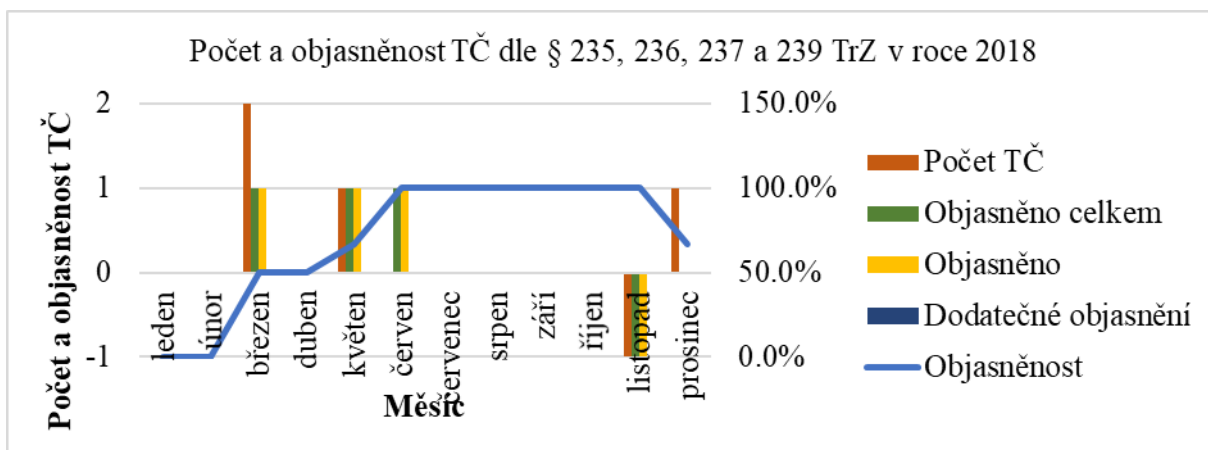
Obrázek č. 26, který je grafickým zpracováním dat z tabulky č. 12 přílohy D eviduje H-TČ klasifikované dle § 234 TrZ. Takto evidované TČ byly ve sledovaném roce spáchány průměrně 521 krát v měsíci. Z grafu je patrné, že procento objasněnosti u těchto TČ má rostoucí charakter. Dodatečně se příslušníkům PČR povedlo objasňovat na začátku roku 2018, naopak objasněnost skutků, jež nastaly ve sledovaném roce mělo rostoucí charakter. Na počátku roku bylo objasněno 68 TČ a např. v listopadu téhož roku došlo k 259 objasněným TČ.

Obrázek 26: Počet a objasněnost TČ dle § 234, 2018

Zdroj: PČR, 2022

Náledující obrázek č. 27 je grafickým zpracováním dat ze statistiky uvedených v tabulce č. 13 přílohy D. Jedná se o TČ spáchané dle § 235, 236, 237 a 239 TrZ v roce 2018. Stejně, jako tomu bylo v předešlém roce dochází u této statistiky k záporným hodnotám, což samozřejmě fakticky není možné. I v tomto případě, kdy v listopadu sledovaného roku dochází k -1 TČ dle statistiky, mohlo dle příslušníků PČR dojít ke sloučení spisů. Tedy skutek mohl být přiřazen pachateli, se kterým již trestní řízení probíhalo. Jednalo by se o opakovanou trestnou činnost pachatele, nebo-li recidivní chování. Dalším důvodem mohl být, že skutek není TČ, tedy že skutek se vůbec nestal. TČ byl překvalifikován na přešupek, případně bylo zastaveno trestní stíhání. V dalším případě mohlo dojít ke smrti pachatele, neboť není-li viníka, není ani soudu. V neposlední řadě mohlo dojít k předání kauzy ke stíhání do zahraničí. I v tomto roce, dle konkrétních paragrafů nedochází k páchaní trestné činnosti v zajímavém počtu. Jedná se zpravidla o žádný spáchaný skutek, případně jeden či maximálně dva. I z tohoto důvodu je procento objasněnosti ve většině případů na nejvyšší hodnotě. K dodatečnému objasnění dle výše zmíněných § v roce 2018 nedošlo ani v jednom z měsíců.

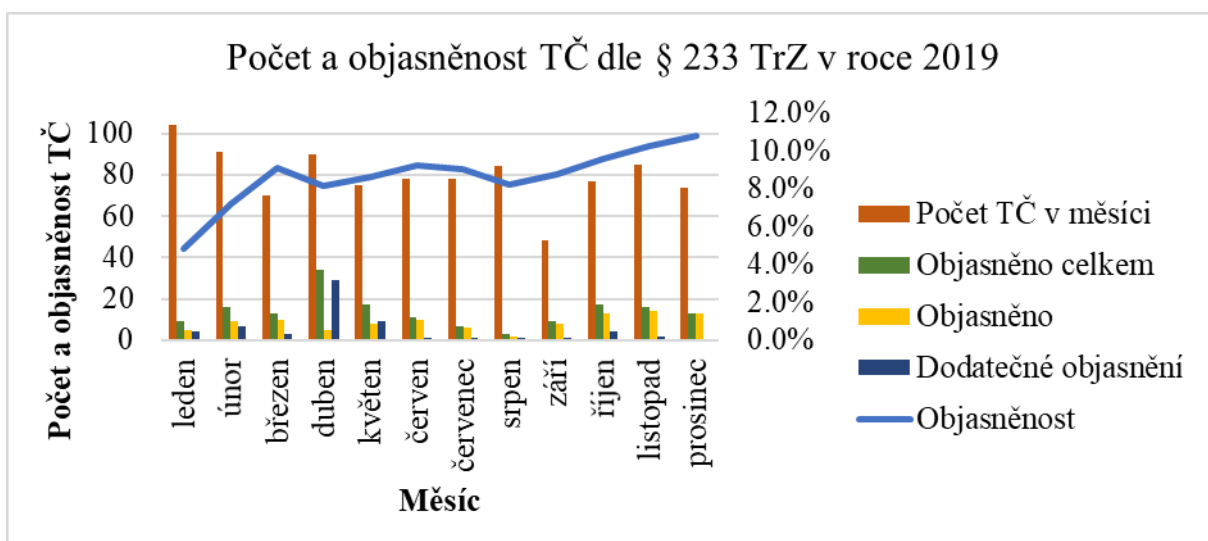

Obrázek 27: Počet a objasněnost TČ dle § 235, 236, 237 a 239, 2018

Zdroj: PČR, 2022

2.4 H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237 a 239 TrZ v roce 2019

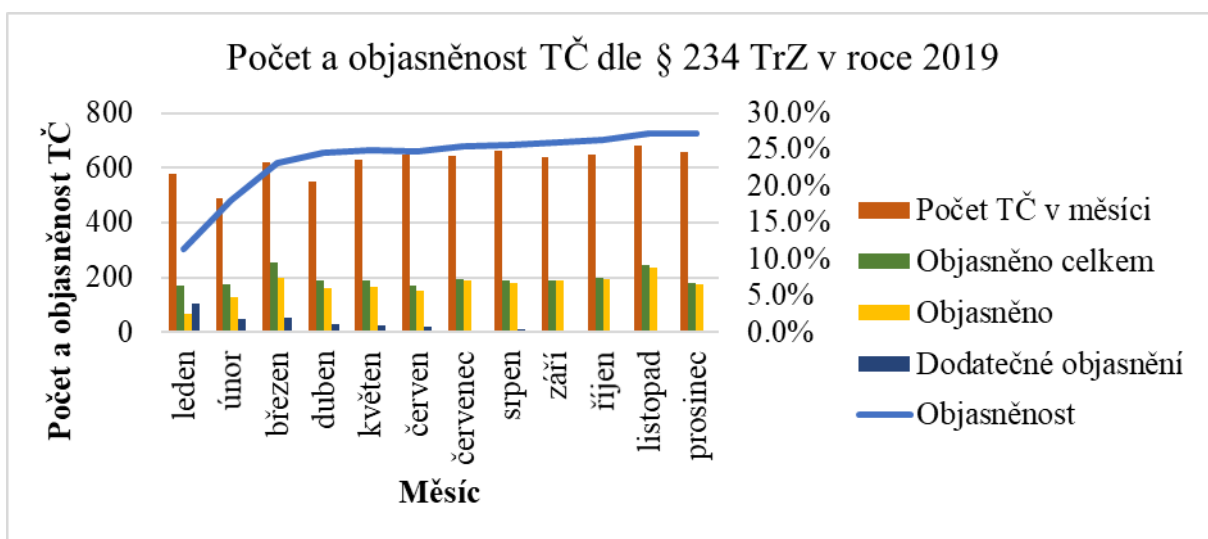
Evidované TČ dle § 233 na území ČR v roce 2019 graficky znázorňuje obrázek č. 28 vytvořený z dat uvedených v tabulce č. 14 přílohy E. Opět vidíme, že výše spáchaných skutků klasifikovaných dle příslušného paragrafu osciluje kolem hranice 80 TČ v měsíci. Nejvíce jich lze spatřit v lednu, a to ve výši 104 skutků. Naopak nejméně jich lze z obrázku spatřovat v září 2019. I při objasňování těchto TČ dochází k rostoucímu procentu objasněnosti. Avšak průměrná objasněnost v příslušném roce byla pouhých 8,6 %. I při dodatečném objasňování se příslušníkům PČR tolik nedařilo. Průměrně se jednalo o jeden až čtyři dodatečně objasněné skutky, pouze v dubnu 2019 došlo k dodatečnému objasnění 29 TČ.

Obrázek 28: Počet a objasněnost TČ dle § 233, 2019

Zdroj: PČR, 2022

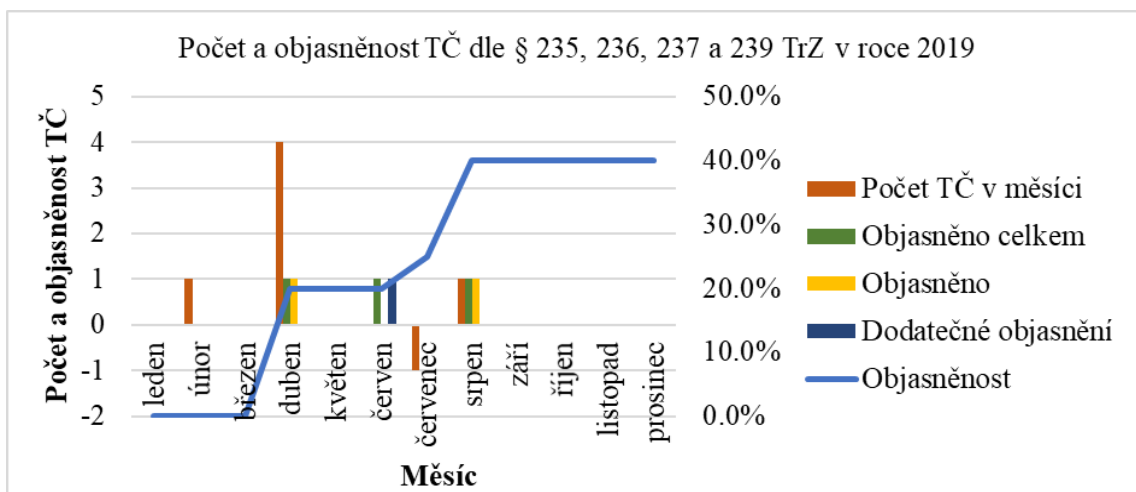
TČ neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku dle § 234 TrZ lze vidět v grafickém zpracování na následujícím obrázku č. 29. Původní data, ze kterých je grafické vyjádření vytvořeno lze nalézt v tabulce č. 15 přílohy E. Počet těchto TČ je vyšší, než evidovaných dle § 233. V průměrné hodnotě se jedná o 620 TČ za měsíc. I z grafu lze vidět, že hodnota těchto skutků kolísá kolem výše zmíněné hodnoty. Průměrné procento objasněnosti ve sledovaném roce je 23,7 % a má rostoucí charakter. Dodatečné objasnění má ve sledovaném roce klesající charakter. Zpočátku roku došlo k dodatečnému objasnění 105 skutků, na konci roku to byly pouze 4 skutky.

Obrázek 29: Počet a objasněnost TČ dle § 234, 2019

Zdroj: PČR, 2022

Co se týká TČ dle § 235, 236, 237 a 239, pak jejich vývoj je zaznamenán graficky v následujícím obrázku č. 30. Původní data, která jsou takto graficky znázorněna jsou uvedena v tabulce č. 16 v příloze E. Opět jako v předešlých letech dochází k velmi mizivému počtu takto evidovaných TČ. Nejvíce jich bylo zaznamenáno v dubnu 2019, a to ve výši 4 spáchaných skutků. I v rámci této evidence lze spatřovat zápornou hodnotu takto vedených činů. I v tomto případě v červenci pravděpodobně došlo ke sločení spisu, překvalifikování skutku na přestupek, či že se TČ vůbec nestal nebo došlo ke smrti pachatele či předání vyšetřování do zahraničí. K objasněným skutkům došlo v tomto případě pouze v dubnu, červnu a srpnu. Průměrné procento objasněnosti je oproti objasněnosti u jiných paragrafů TrZ poměrně vysoké. V konkrétním případě je tato průměrná hodnota 23,8% objasněnost. Při takto malém počtu výskytu TČ i jeden objasněný skutek procenta objasněnosti velmi navyšuje. Oproti roku 2018

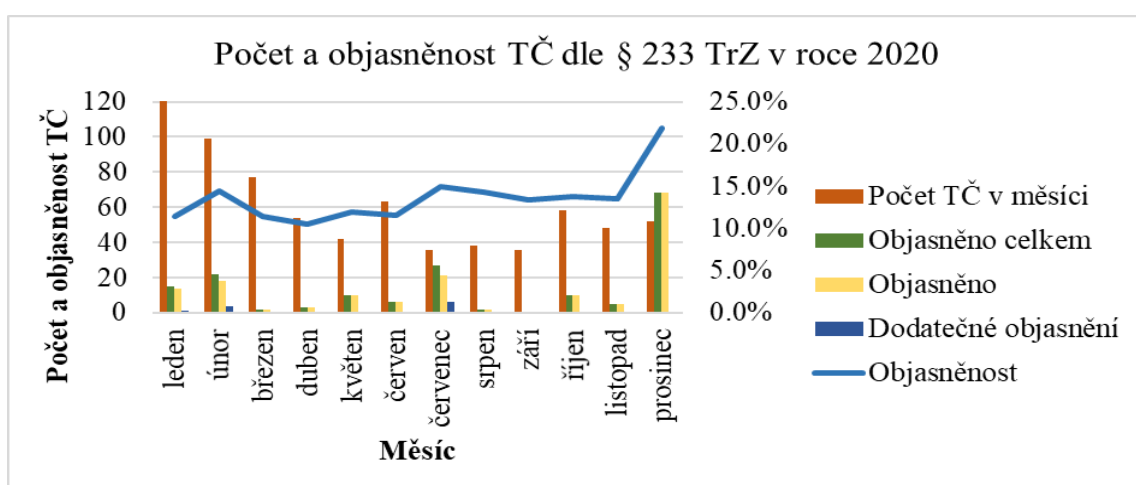

Obrázek 30: Počet a objasněnost TČ dle § 235, 236, 237 a 239, 2019

Zdroj: PČR, 2022

2.5 H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237 a 239 TrZ v roce 2020

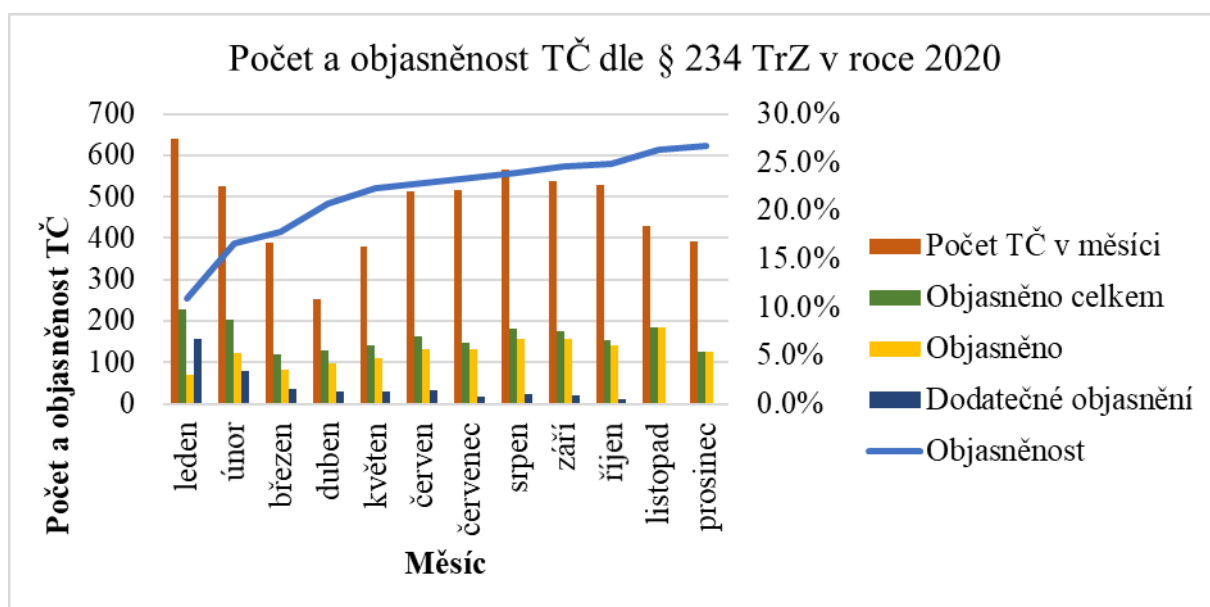
I v tomto roce, stejně jako v předešlých byla analyzována statistika vývoje H-TČ dle PČR. První obrázek č. 31 graficky znázorňuje data z tabulky č. 17 přílohy F, a to počet TČ a jejich objasněnost dle § 233 TrZ v roce 2020. Z grafu lze spatřovat zprvu klesající a v posledních 5 měsících lehce rostoucí trend. Nejvíce skutků padělání a pozměnění peněz bylo zaznamenáno zkraje roku v lednu. Jednalo se o 122 TČ. Nejméně jich bylo pak evidováno v červenci a září, a to 36 skutků. Průměrně se měsíčně v roce 2020 jednalo o 60 TČ padělání a pozměnění peněz. Z grafu lze také spatřovat, že procento objasněnosti osciluje kolem 13,6 %. Nejvyšší objasněnost byla zaznamenána v lednu sledovaného roku. Jednalo se o 68 objasněných skutku, přičemž k dodatečnému objasnění v tomto měsíci nedošlo.

Obrázek 31: Počet a objasněnost TČ dle § 233, 2020

Zdroj: PČR, 2022

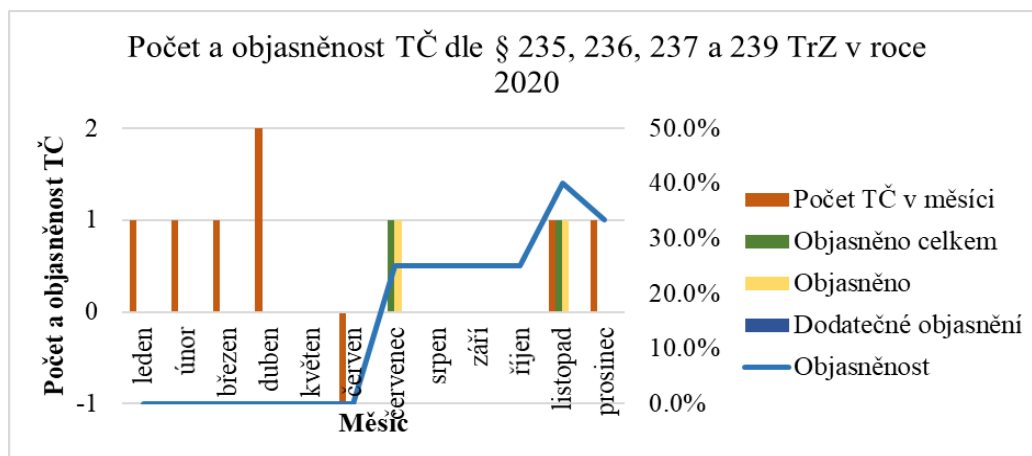
Vývoj trestné činnosti klasifikované dle § 234 TrZ v roce 2020 lze graficky vidět v následujícím obrázku č. 32. Obrázek byl vytvořen z dat v tabulce č. 18 přílohy F. Měsíčně se v průměru ve sledovaném roce jedná o 472 TČ. Z grafu lze vyčíst prvotní klesající charakter, který se v květnu mění v rostoucí a následně se v září opět láme ke klesajícímu trendu. Avšak procento objasněnosti ve sledovaném roce narůstá. Od 10,9 % až po 26,7 %. Průměrné procento objasněnosti je v roce 2020 21,7 %. Což na výši počtu evidovaných TČ je poměrně vysoké procento. Např. oproti TČ evidovaným dle § 235, 236, 237 a 239, kde je procento taktéž poměrně vysoké, ale z tak malého počtu evidované trestné činnosti takovéto procento snadno narůstá. Při pohledu na graf, oproti ostatním sledovaným rokům, je i poměrně dobrá celková objasněnost. Průměrně se jedná o 162 celkem objasněných skutků.

Obrázek 32: Počet a objasněnost TČ dle § 234, 2020

Zdroj: PČR, 2022

TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v roce 2020, stejně jako v předešlých letech, nenabývají takřka žádných hodnot. Následující obrázek č. 33 podle tabulky č. 19 přílohy F takto vedené TČ graficky znázorňuje. Opět spatřujeme maximální výši 2 TČ v měsíci a stejně je tomu i u záporných hodnot. I tato statistika PČR eviduje -1 TČ, a to v červnu. Důvody k takové evidenci byly popsány již v předešlých kapitolách.

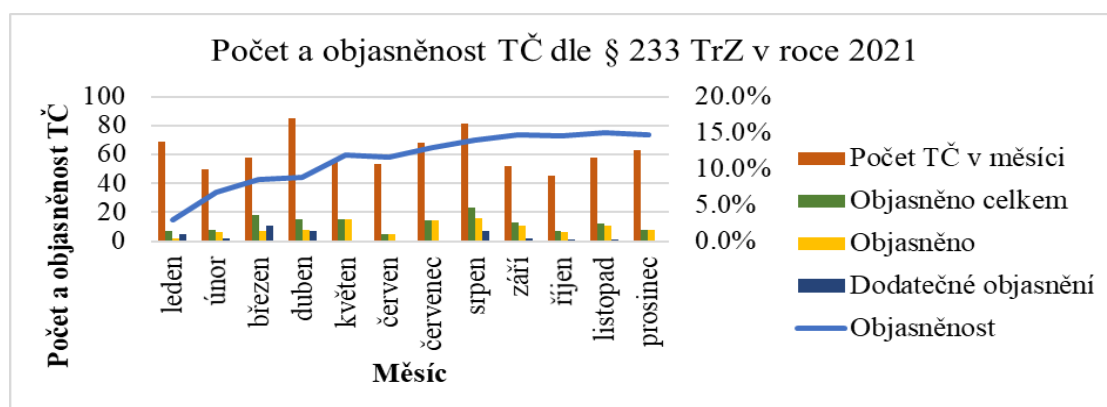

Obrázek 33: Počet a objasněnost TČ dle § 235, 236, 237 a 239, 2020

Zdroj: PČR, 2022

2.6 H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237 a 239 TrZ v roce 2021

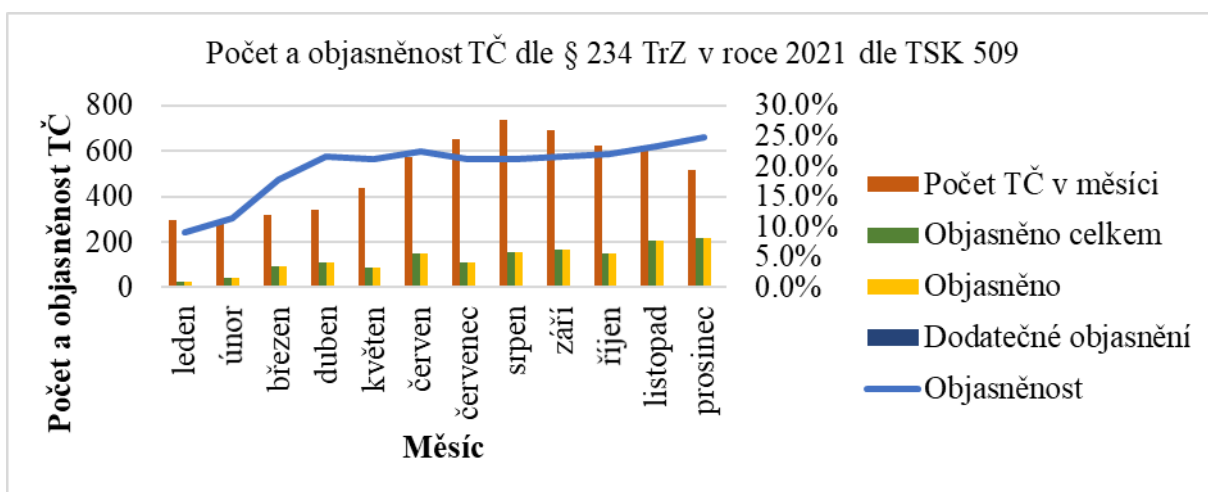
Rok 2021 je ve vedené statistice specifický v tom, že došlo k rozdělení TČ dle § 234 na dvě samostatně vedené evidence. Důvodem bylo, jak bylo výše zmíněno, překvalifikování TSK 509 z majetkové trestné činnosti do H-TČ. H-TČ statisticky evidované pod TSK 509 jsou ty, které naplní skutkovou podstatu TČ dle § 234 odst. 1, naopak evidované TČ pod TSK 838 jsou TČ nabývající skutkovou podstatu dle § 234 odst. 2, 3, 4 a 5. Důvodem ke změnám TSK, ke kterým došlo může i být i změna v trestnosti činu. A to navýšení hranice výše škody u TČ z 5 000 Kč na 10 000 Kč. Následující obrázek č. 34 vytvořený z tabulky č. 20 přílohy G graficky znázorňuje vývoj počtu TČ dle § 233 v roce 2021. průměrná hodnota spáchaných činů v měsících roku 2021 byla 62 TČ. Nejvíce jich statistika zachytila v dubnu a to 85 TČ, naopak nejméně jich je evidováno v říjnu sledovaného roku. Průměrná objasněnost dosahovala úrovně 11,37 % a má rostoucí charakter. Při dodatečném objasňování se policii nejvíce dařilo v březnu, kdy se jí dodatečně povedlo objasnit 11 TČ.

Obrázek 34: Počet a objasněnost TČ dle § 233, 2021

Zdroj: PČR, 2022

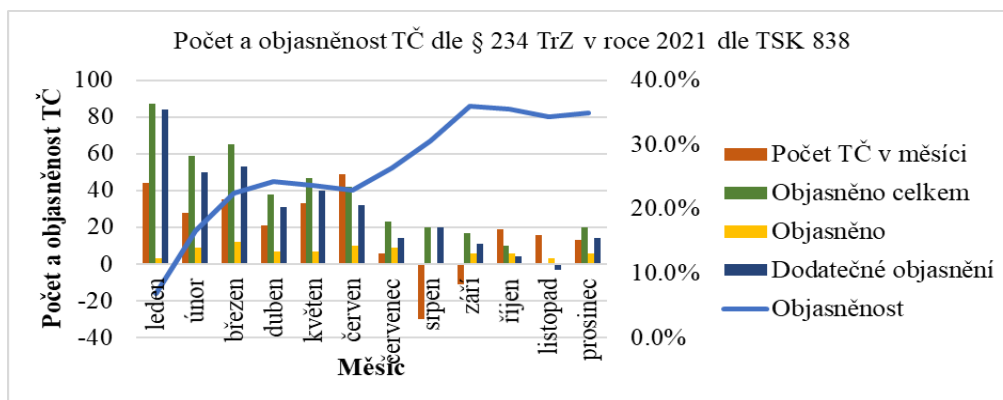
Obrázky č. 35 a 36 udávají počty a objasnění TČ dle § 234 TrZ po změně evidence v TSK. První z obrázků graficky znázorňuje TČ evidované pod TSK 509 a druhý TČ pod TSK 838. Původní data lze nalézt v tabulkách č. 21 a 22 přílohy G. V prvním ze zmiňovaných případů, tedy kdy TČ nabyl skutkové podstaty dle § 234 ods. 1, bylo průměrně zaznamenáno 509 TČ za měsíc. Nejvíce jich spatřujeme v srpnu, naopak nejméně v únoru. Zpočátku roku tyto činy narůstají a od září mají klesající charakter. Průměrné procento objasněnosti je ve sledovaném roce 19,75 %. V tomto roce nedoslo ani k jednomu dodatečně objasněnému TČ, naopak k objasnění TČ docházelo průměrně 126 krát za měsíc.

Obrázek 35: Počet a objasněnost TČ dle § 234 TSK 509, 2021

Zdroj: PČR, 2022

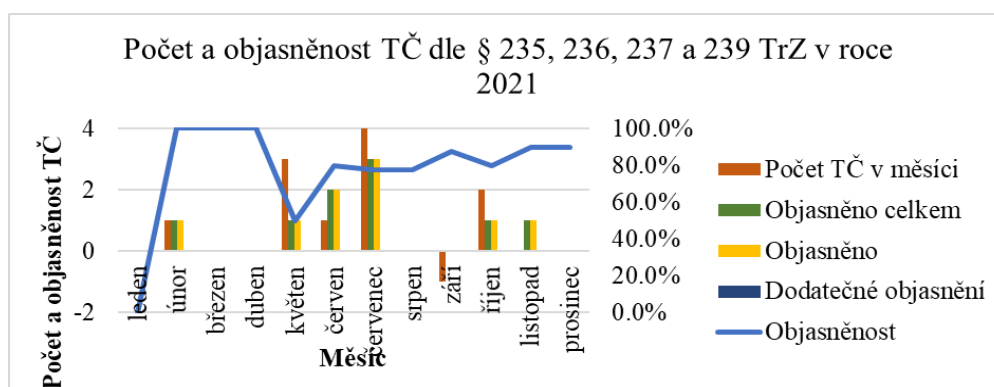
Problematická se zda statistika dle § 234 TrZ, kdy byla naplněna skutková podstata TČ dle odst. 2, 3, 4 a 5. Dle těchto je vyšší společenská odpovědnost, resp. vyšší škoda. Jedná se o sofistikovanější způsoby naplnění skutkové podstaty, než je tak tomu v odst. 1 § 234 TrZ. Např. že pachatel si upraví kartu, tedy, vezme si z ní údaje a vytvoří si kartu vlastní, tzv. skimming. Oproti tomu TČ dle § 234 odst. 1 TrZ je naplnění skutkové podstaty v odcizení např. platební karty a její užití. Tedy nedojde k pozměnění, ale pouze k odcizení a jejímu užití. Tato statistika eviduje -30 TČ v srpnu a -11 TČ v září. Dle vysvětlení příslušníků PČR k takovéto hodnotě dochází právě kvůli rozdělení paragrafu do dvou evidencí. Takto registrovaných TČ bylo v průměru evidováno 19 v měsíci. Poměrně vysoká je zde celková objasněnost TČ. Měsíčně se jedná v průměru o 36 celkem objasněných TČ, tato evidence má však poměrně značně klesající charakter. Naopak objasněnost má rostoucí charakter a její průměrná měsíční hodnota je 26,21 %.

Obrázek 36: Počet a objasněnost TČ dle § 234 TSK 838, 2021

Zdroj: PČR, 2022

Následující obrázek č. 37 graficky znázorňuje tabulku č. 23 přílohy G a uvádí počet a objasněnost TČ dle § 235, 236, 237 a 239. I v tomto roce nedochází k žádným unikátním nárůstům. Maximální hodnota zjištěných TČ v měsíci je 4, a to v červenci. Velmi zajímavé je zde ale procento objasněnosti, které činí 77,76 %. Ve sledovaném roce, z tak malého počtu, bylo celkem objasněno 9 skutků.

Obrázek 37: Počet a objasněnost TČ dle § 235, 236, 237 a 239, 2021

Zdroj: PČR, 2022

2.7 Finanční škody způsobené hospodářskou trestnou činností

Jak již bylo během práce několikrát zmíněno, H-TČ je velkým společenským problémem. A to zejména z důvodu, že se jedná o velmi vysoko finančně ohodnocenou trestnou činnost. Resp. při takovéto dochází k např. zajištění vysokých hodnot padělaných peněz nebo např. zcizených peněz. Následující tabulka č. 4 udává finanční škodu způsobenou na území ČR v letech 2017 až 2021, a to v kategoriích celková kriminalita a z toho hospodářská. Do celkové kriminality jsou zahrnuty ostatní takticko-statistické klasifikace dle kategorií vraždy, násilná kriminalita, mravnostní kriminalita, krádeže vloupáním, krádeže prosté,

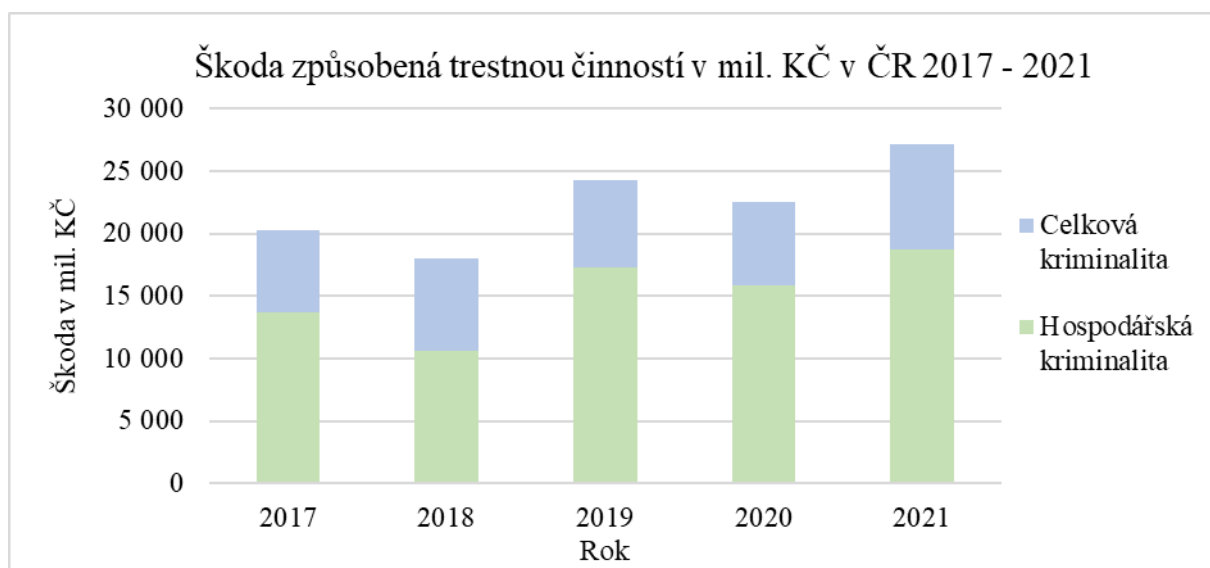
ostatní majetková kriminalita, majetková kriminalita, ostatní kriminalita, obecná kriminalita, zbývající kriminalita, hospodářská kriminalita a vojenské a protiústavní činy.

Tabulka 4: Finanční škody způsobené v ČR kriminalitou, 2017 - 2021

Rok	Takticko-statistická klasifikace	Škoda celkem v tis. Kč
2017	Hospodářská kriminalita	13 677 456
2017	Celková kriminalita	20 289 012
2018	Hospodářská kriminalita	10 639 767
2018	Celková kriminalita	18 029 429
2019	Hospodářská kriminalita	17 322 427
2019	Celková kriminalita	24 262 637
2020	Hospodářská kriminalita	15 830 923
2020	Celková kriminalita	22 501 352
2021	Hospodářská kriminalita	18 703 171
2021	Celková kriminalita	27 109 562

Zdroj: PČR, 2022

Takto evidována data, která PČR vede ve svých statistikách jsou graficky znázorněna na následujícím obrázku č. 38. Jak lze z grafu vyčíst, z celkové kriminality je ta hospodářská velmi vysoká, ve všech případech takřka přesahuje hranici 60 %. Např. v roce 2019 ze škody 24 262 267 tis. Kč způsobené celkovou kriminalitou bylo 17 322 427 tis. Kč způsobeno hospodářskou. Tedy 71,4 % finanční škody připadá právě na hospodářské trestné činy. V roce 2021 lze vidět, že škoda způsobená trestnou činností je ze sledovaných let nejvyšší. Činí 27 109 532 tis. Kč z čehož hospodářská činila 18 703 171 tis. Kč.

Obrázek 38: Škody způsobené trestnou činností v mil. Kč v ČR, 2017 - 2021

Zdroj: PČR, 2022

3 KONKRÉTNÍ KAUZY Z OBLASTI HOSPODÁŘSKÉ KRIMINALITY

Následující kapitola popisuje dva judikáty, resp. rozhodnutí soudů v hospodářské trestné činnosti, a to trestné činy proti měně a platebním prostředkům. Celé znění obou judikátů je přílohou H a I této práce. V rámci každé podkapitoly je nastíněn stav vedené kauzy i obviněných. Zprvu je tedy nastíněn a popsán skutkový stav věci, čeho se obviněný dopustil a jaký mu byl uložen trest. Následně je problematika podrobněji probrána s příslušníkem PČR, který si pro tuto práci nepřeje být přímo jmenovaný.

- Poprosím Vás o krátké představení. Zeptám se Vás, jaká byla motivace pro výběr Vašeho současného povolání? K výkonu své funkce jistě potřebujete kompetence či určité znalosti. Jakými vlastnostmi, dovednostmi a znalostmi by měl, dle Vás, případný uchazeč o zaměstnání na obdobné pozici jako jste Vy disponovat? Prošel jste v rámci své praxe ještě nějaká další zajímavá školení či profesní odborné vzdělání?

„Jsem prap. T. O., policista v přímém výkonu služby, Krajské ředitelství Policie hlavního města Prahy. K výkonu povolání policisty je nutná velmi dobrá znalost právních norem a předpisů. Prošel jsem různými druhy školení a kurzů zaměřených na konkrétní problematiky trestní činnosti a v postupech dílčích úkonů trestního řízení.

- V návaznosti na problematiku řešenou v rámci mé DP se zeptám, jak na tuto trestnou činnost sám osobně nahlížíte?

„Tato trestná činnost je velkým společenským problémem. Dalo by se říct, že v první řadě přímo neohrožuje poškozeného na životě, jako je tomu u násilných činů např. vraždy či zabití. Po podrobnějším pohledu na problematiku však může mít i takováto činnost fatální až likvidní dopady na poškozeného. Takového může tento skutek dovést až k velmi rázným závěrům tím, že může dojít k velkému narušení jeho osobního života. Např. tím, že mu mohou být takto odcizeny všechny jeho finanční prostředky. Pokud pomínu jednotlivce a podívám se na tuto činnost z pohledu státu, pak dopadá na celou společnost. Může ovlivňovat inflaci, společnost přestává v měnu důvěřovat nebo např. vysoké náklady na takto vedená řízení, která se zpravidla táhnou až několik let jsou také škodlivým faktorem. Bohužel k takovéto kriminalitě dochází neustále a pořád a obávám se, že situace se do budoucna nebude nijak zvlášť zlepšovat.“

- Snaží se současné státní orgány v justiční oblasti proti takovéto problematice zlepšovat současný stav?

„Určitě bych vyzdvihnul institut uzákonění korunního svědka, který se v českém právu nazývá spolupracující obviněný. Jedná se o situaci, kdy pachatel trestného činu usvědčí své spolupachatele a na základě dohody s orgánem činným v trestním řízení nebude potrestán buď vůbec, nebo jen velmi mírně. Jedná se tedy o jistou polehčující okolnost. Dalším institutem, který pomáhá urychlit takto vedená řízení, a tedy snižovat tak i náklady, je tzv. dohoda o vině a trestu. V podstatě jde o zahájení trestního řízení na základě dohody obviněného a státního zástupce. Obviněný ještě před zahájením slíbí, že se k činu přizná. Orgán činný v trestním řízení pak takovému pachateli navrhuje mírnější trest.“

- Když mluvíte o těchto institutech vzpomněla jsem si, že jsem nedávno zaslechla, že v Německu došlo k uzákonění institutu informátora. Dočetla jsem se, že podobný institut u nás již existuje, avšak nefunguje na 100 %. V historii nastala totiž situace, kdy PČR požádala soud o povolení odposlechů. Vše odůvodnila relevantními informacemi od informátora. Soud se s informacemi nespokojil. Pokud by chtěli získat povolení k odposlechu, museli by předložit soudci tzv. svazek informátora, jenž obsahuje totožnost informátora. Policie by tak musela odtajnit identitu a to je, dle mého názoru nežádoucí stav.

„Jistě i informátoři nám pomáhají v některých kauzách rozklíčovat případ. Vždy, když s takovýmto člověkem jednáme je jeho první a v podstatě jediná podmínka utajení. Tím, že bychom vyradili jeho osobní údaje by mohlo dojít k újmě jeho i jeho rodiny. To, co popisujete výše je situace, kdy oba orgány činné v trestném řízení postupují podle platné legislativy a ta v tomto případě stojí tak trochu proti sobě. V tomto směru by určitě mělo dojít k nějaké právní úpravě, aby takovýto institut mohl lépe fungovat. A z mé praxe by měl dobře fungovat!“

3.1 Padělání a pozměnění peněz a cenné papíry

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 5. 2011, sp. zn. 6 To 33/2010

Tento rozsudek projednává odvolání obžalovaného D. Ř. a státního zástupce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 12. 2009, č.j. 32 T 4/2009-1800. Vrchní soud v Olomouci zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu.

Obžalovaný D. Ř. je dle rozhodnutí vinen, že od 19. 12. 2008 do 16. 2. 2009, spolu s dalším nezjištěným pachatelem či pachateli, se záměrem vylákat 260 000 000 Kč formou vymáhání fiktivního peněžitého plnění z tzv. jistící směnky, která mu byla údajně předána jednatelem společnosti Donghee Czech, s.r.o., jež před ním měl směnku podepsat jako její výstavce, za což mu měl předat peněžní půjčku – 8 200 000 EUR v různých bankovkách uložených ve dvou kufrech. Což v přepočtu mělo činit 206 066 000 Kč. Nejprve 19. 12. 2008 vyhotovil vlastní směnku údajného výstavce společnosti Donghee Czech, s.r.o., na níž byl napodoben podpis jednatele této společnosti T. Y. Y. Za dosud nezjištěných okolností byla opatřena razítkem společnosti a byla vyhotovena jako směnka bez protestu s datem vystavení 18. 3. 2008 a datem splatnosti 18. 12. 2008. Bylo na ní taktéž označení, že se jedná o směnku na řad jeho osoby, označenou rodným číslem a adresou trvalého bydliště. 19. 12. 2008 takto vyhotovenou směnku uložil do bezpečnostní schránky zřízené ve stejný den u Č. s., a.s. Tuto směnku měl poté vymáhat prostřednictvím svého právního zástupce, jemuž předložil fotokopii předmětné směnky. Ten ji v zastoupení zaslal 28. 1. 2009 společnosti Donghee Czech, s.r.o. společně s předžalobní upomínkou v níž upozornil, že splatnost směnky již pominula a dosud nebyla uhrazena. Vyzval společnost k jejímu uhrazení do 6. 2. 2009. K dalšímu vymáhání směnky nedošlo, neboť obžalovaný byl 16. 2. 2009 zadržen příslušníky PČR při jednání se zástupci společnosti Donghee Czech, s.r.o.

Jednak tedy padělal platební prostředek v úmyslu udat jej jako pravý a spáchal takový čin ve velkém rozsahu, také se dopustil jednání, jež bezprostředně směřovalo k tomu, aby ke škodě cizího majetku obohatil sebe tím, že uvede někoho v omyl, a takovýmto činem způsobil škodu velkého rozsahu. Tohoto jednání se dopustil v úmyslu spáchat zločin, avšak k dokonání zločinu nedošlo.

Spáchal tím zločin neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3. a současně zločin podvodu podle § 209 odst. 1 ve stádiu pokusu. Na základě toho se odsuzuje podle § 234 odst. 5 TrZ, za použití § 43 odst. 1 TrZ k trestu odnětí svobody v trvání 9 roků a zařazuje se pro výkon trestu do věznice s ostrahou. Dále mu soud uložil

propadnutí věci, resp. vlastní směnky údajného výstavce společnosti Donghee Czech, s.r.o. Poškozená obchodní společnost se odkazuje se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

3.2 Zvlášť závažný zločin dle § 234

Rozhodnutí nejvyššího soudu v Brně 7 Tdo 795/2021 proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 10. 2020, sp. zn. 1 To 31/2020, v trestné věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn 37 T 6/2018

Rozsudkem krajského soudu v Ostravě byl obviněný R.S. společně s jeho spoluobviněnými P. H. a V. S. uznán vinným zvlášť závažným zločinem neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku dle § 234 odst. 3 TrZ dílem dokonaným a dílem ve stádiu přípravy podle § 20 odst. 1 TrZ, za což byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 8 let a byl zařazen pro výkon trestu do věznice s ostrahou a k trestu propadnutí věci. Následně mu byla uložena povinnost zaplatit se spoluobviněným P. H. náhradu škody poškozené Komerční bance, a.s. částku ve výši 15 000 Kč.

R. S. se uvedeného zločinu dopustil spolu s dalšími obviněnými tím, že po vzájemné dohodě na několika internetových stránkách, na kterých lze nelegálně za úplatu zpřístupnit identifikační údaje k cizím platebním kartám nutné pro bezhotovostní platby, zřídili uživatelské účty a v letech 2012 až 2014 si prostřednictvím jich opatřil každý sám či společně tyto identifikační údaje v úmyslu užít je k padělání platebních příkazů na internetových platebních bankách. Obviněný R. S. si opatřil identifikační údaje ke 1 792 platebním kartám. Od 9. 10. 2012 do 20. 8. 2014 obvinění P. H. a R. S. neoprávněně použili k provedení platebních transakcí identifikační údaje k 1 614 platebním kartám a od 12. 3. 2013 do 20. 8. 2014 R. S. sám užil identifikační údaje ke 127 platebním kartám. To všechno prostřednictvím e-shopů k nákupům zboží a služeb, dobíjením kreditu telefonních SIM karet, dobíjením PaySec kont a Mobito účtů. Část transakcí proběhla úspěšně a část byla zamítnuta. Obviněný R. S. koncem roku 2013 předal V. S. přihlašovací údaje k uživatelským účtům, které obsahovaly identifikační údaje k nejméně 145 cizím platebním kartám.

Všichni tři obvinění jako neoprávnění držitelé se vydávali za oprávněné a zadávali platební příkazy pomocí internetových platebních portálů. Na základě nich pak byly na vrub účtů příslušných bank tyto příkazy realizovány. Díky tomu došlo k padělání platebního prostředku. Obvinění tak činili v úmyslu se neoprávněně obohatit. R. S. a P. H. ve 2 541 případech neoprávněně zadali příkazy a z nich 919 bylo úspěšně provedeno. Získali tím tak neoprávněně

prospěch 3 947 080 Kč. Zbylých 1 622 transakcí provedeno nebylo. V těchto případech se však obvinění pokusili o zisk dalšího neoprávněného prospěchu, a to ve výši 6 556 126 Kč. R. S. sám ve 262 případech zadal platební příkazy a z nich 180 bylo provedeno. Získal tam sám neoprávněný prospěch ve výši 943 186 Kč a v 82 případech, kdy k platebnímu příkazu nedošlo, se alespoň o tento neoprávněný prospěch ve výši 329 000 Kč pokusil. Odvolání R. S., kterým napadl rozsudek soudu v prvním stupni řízení o vině a trestu bylo Vrchním soudem v Olomouci jako nedůvodné zamítnuto.

Obviněný podal proti rozhodnutí odvolacího soudu dovolání. Namítal, že trestné činnosti se zprvu dopouštěl na pokyn obviněného P. H., aniž by věděl, že činí něco nezákonného. Podstata trestné činnosti mu byla vysvětlena až po 2 měsících v prosinci 2012. Toto období mu tedy nemůže být kladeno za vinu. V období 24. 3. 2013 do 2. 5. 2013 páchal trestnou činnost sám, od 2. 5. 2013 do 20. 8. 2013 ji páchal společně s obviněným V. S. a se spoluobviněným P. H. začal spolupracovat až od 11. 12. 2013 do 10. 2. 2014.

3. 3 Rozhovor s příslušníkem PČR

- Jaký postup při vyšetřování hospodářské trestné činnosti se nejčastěji používá?

„Ke konkrétním kauzám je každý příslušník PČR zavázán povinností mlčenlivosti. Dle zákona o policii ČR č. 273/2008 Sb., je policista či zaměstnanec policie povinen zachovat mlčenlivost o informacích, se kterými se seznámil při plnění úkolů jemu svěřených. Taková povinnost samozřejmě trvá i po skončení služebního či pracovního poměru. Nelze tedy k výše zmíněným kauzám předat konkrétní informace. Nezainteresované osoby nesmí ani nahlížet do spisů. Nahlížení do spisu a stanovení osob k tomu oprávněných je upraveno trestním, případně správním řádem. Co se však týká konkrétního postupu, tak ten je ve většině případech totožný, pouze jinak se postupuje u zajišťování stop. Např. při trestném činu padělání a pozměnění peněz pravděpodobně nedojde k provádění zkoušek krve. Postup je ale následovný. PČR na základě vlastních poznatků či poznatků od jiných osob nebo orgánů učiní závěr, že ve věci došlo ke spáchání TČ či přestupku. Policejní orgán na základě zjištěných skutečností skutkové podstaty trestného činu, tak jak je stanoveno v trestním zákoně, zahájí úkony trestního řízení. V případě padělání a pozměnění to bude usnesením. Následně opis usnesení zašle na státní zastupitelství a spisu je přiřazen dozorující státní zástupce. V případě provedení neodkladných či neopakovatelných úkonů se využije institutu dosahového státního zástupce, případně soudce. K objasnění PČR opatřuje potřebné podklady, vysvětlení a zajišťuje stopy. Nastává tedy fáze dokazování. V konkrétních dvou výše zmíněných případech policie

vyžadovala jistě vysvětlení od PO a FO, prováděla ohledání věci a místa činu. Došlo jistě také k zadržení podezřelých osob, zabavila padělané a pozměněné peníze, směnky a identifikační údaje k platebním kartám. Policejní orgán také určitě žádal o prolomení bankovního tajemství, vydání, případně odnětí věci ve smyslu trestního řádu. Prováděl výslechy svědků a podezřelých, žádal o znalecká zkoumání, a to z oborů např. daktyloskopie, písma, ekonomie, potažmo účetnictví. Ve všech případech musel policejní orgán dostatečně poučit podezřelou osobu a jejich právech a povinnostech. Ve všech postupech je pak policejní orgán vázán postupy stanovené v trestním řádu, případně v platných judikátech nebo pokyny dozorujícího státního zástupce.“

- Myslíte si, že spolupráce orgánů činných v trestním řízení funguje dobře?

„Ano, dozorující státní zastupitelství zajišťuje postupy vždy v souladu s trestním řádem tak, aby postupy policejních orgánů byly v souladu se zákonem. Následná spolupráce mezi státními zastupitelstvími a příslušnými soudy funguje na vysoké úrovni a profesionalitě. Postupy, které jsou nastaveny a upraveny trestním zákonem případně trestním řádem jsou dodržovány.“

- Výše jsme mluvili o institutech, které napomáhají při vyšetřování trestné činnosti. Jedná se o institut korunního svědka nebo dohoda o vině a trestu. Je dle Vás ještě nějaký další institut, který by mohl napomoci současnému stavu?

„Dle mého názoru by mělo dojít ke zpřísnění trestů tak, aby to mnohem více zabránilo takovouto trestnou činnost páchat. Např. by se mohlo jednat o zákazu činnosti ve statutárních orgánech, zvýšení odpovědnosti u konkrétních osob, zvýšení a zdokonalení spolupráce s mezinárodními institucemi (OLAF, Europol). Dalším příkladem, který by jistě pomohl zlepšit současný stav, i když se nejedná o institut, je jistě snížení administrativní zátěže orgánů činných v trestním řízení. Dále mě napadá zlepšení komunikace s bankovními institucemi. Banky neposkytují informace o klientech, pokud s tím sama dotčená osoba nesouhlasí či není dán souhlas s prolomením bankovního tajemství. Já si myslím, že ke zlepšení současného stavu by určitě pomohlo zřízení, případně zdokonalení společných operativních skupin – např. spolupráce finanční správy, celní správy a příslušníků PČR. V oblasti problematiky daní působí na území ČR tzv. Daňová kobra. Je to společný tým Národní centrály proti organizovanému zločinu, Generálního finančního ředitelství a Generálního ředitelství cel. Členové tohoto týmu bojují proti daňovým únikům a daňové kriminalitě. Myslím si, že by mělo dojít k rozšíření jejich působnosti a také k rozšíření počtu členů těchto skupin, aby docházelo k rychlejšímu vyjasnění případů.“

- Jak si představujete zjednodušení administrativní zátěže?

„Stejně jako ve všech institucích, zejména těch státních, je ke všemu nutný „papír“ – formulář, tiskopis, ... I přes dnešní dobu digitalizace, je stále při úkonech potřeba vše papírově zaznamenat. Kopie pro příslušníky PČR, kopie pro obviněné, státní zástupce, soudy atd. Určitě by mělo dojít ke zjednodušení zpracování jednotlivých formulářů a určitě k propojení systémů. Myslím tím v komunikaci mezi státními orgány, orgány územní samosprávy a státní správy. Osobně si myslím, že by postupně mělo dojít k úplnému přechodu k „totální“ digitalizaci.“

- Myslíte si, že v současném trestním řádu jsou dostatečné postihy PO za jejich trestnou činnost?

„PO lze uložit trest zrušení PO, propadnutí majetku, peněžitý trest, propadnutí věci, zákaz činnosti, zákaz přijímání dotací a subvencí, zákaz plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži či uveřejnění rozsudku. Vždy se u PO musí vzít v úvahu povaha a závažnost TČ, poměry PO, její dosavadní činnost a samozřejmě se přihlíží také na výkon činnosti PO ve veřejném zájmu. Tedy, zda PO má strategický charakter nebo obtížně nahraditelný význam pro národní hospodářství, obranu nebo bezpečnost státu. Díky těmto specifickým musí soud zkoumat, kolika ekonomicky závislých subjektů by se trest týkal. Přihlíží se také k dodržování právních norem v minulosti. U PO je objasňování hospodářské trestné činnosti velmi zdoluhavým a náročným, nejen finančně, ale i časově, procesem. Já bych určitě tresty zpřísnil, aby se ještě více této neoprávněné činnosti zamezilo. Myslím si, že by soudy měly ještě častěji přistupovat ke zrušení firem, které v této oblasti zločiny páchají. Také si myslím, že by se mělo více kontrolovat a lépe zákonně ošetřit přejmenování firem. Tedy, aby se např. zrušení PO, která se přejmenuje a udělá úpravy ve své organizaci nemohla účastnit dalších veřejných zakázek.

- Myslíte si, že se nějakým způsobem na vývoji hospodářské trestné činnosti podepsala i dnešní těžká doba Covidu?

„To je zajímavá a momentálně ještě poměrně těžká otázka. Co se týče samotného padělání a pozměnění peněz, tak i dle Vaší výše uvedené statistiky je vidět, že k této trestné činnosti stále dochází a docházelo, ale došlo k lehkému snížení. Určitě v období Covid docházelo k poklesu přímých podvodů. A to díky zamezení kontaktu mezi lidmi. Mělo to ale negativní dopad na trestnou činnost prostřednictvím internetu, telefonu a zároveň vznikl nový fenomén s Covid dotacemi. Jedná se o placení náhrad zaměstnancům. Zaměstnavatelé uváděli falešně

informace o počtu svých zaměstnanců a docházelo tak k vyššímu vypláčení těchto náhrad, než na které měl zaměstnavatel nárok. Dále se rozšířily podvody s nákupem zboží a jako kuriozitu dodám podvody u fotbalových svazů s dezinfekcemi na dezinfikování šaten. V některých oblastech mohlo dojít k poklesu trestné činnosti, což bylo naopak zase nahrazeno zvýšením trestné činnosti v jiných oblastech.“

- Teď se samozřejmě nabízí otázka, jaké dopady bude mít na vývoj této kriminality současná válka na Ukrajině.

„Zde bychom se ale bavili pouze v teoretické rovině. Je to velmi čerstvá záležitost, která se ještě nijak nestihla projevit ve statistikách, a pokud ano, tak takovým způsobem, ze kterého nelze dělat žádné závěry. Z mého pohledu se v budoucnu bude jednat o objasňování podvodů v oblasti sbírek a humanitární pomoci. Co se týká problematiky padělání měny a platebních prostředků, tak si myslím, že to nijak závratně eskalovat nebude. Samozřejmě může dojít k přesunu padělaných hřiven na naše území a dojde tedy i k šetření v ČR. Ale jak říkám, vše je pouze na teoretické bázi a nelze z toho prozatím dělat jakékoliv závěry.“

- Se současnou situací a vztahy mezi Ruskem a Ukrajinou dochází k vzrůstajícímu ekonomickému zatížení domácností. Myslíte si, že díky tomu dojde i k nárůstu hospodářské trestné činnosti na území ČR?

„Z mé praxe si myslím, že určitě. Předchozí otázku jsem pochopil spíše jako – jaký bude vývoj hospodářské trestné činnosti s příchodem uprchlíků z Ukrajiny na naše území. Samotný konflikt s sebou však nenese pouze migrační vlnu, ale i velké změny v oblasti ekonomiky. Jak sama říkáte, každý z nás je momentálně touto krizí zatížen spíše ekonomicky. Nárůst cen energií, zboží, služeb, stavebního materiálu apod. Z mé praxe mohu říct, že pokud lidé nemají peníze na své základní potřeby, velmi často se uchylují k trestné činnosti. Může docházet k připojení elektriny tzv. načerno, zvýší se krádeže oblečení či jídla. Bude jistě velmi záležet na postavení státu, a jejich intervencí, kterými se bude snažit nízkopříjmovým rodinám pomoci, aby právě k různým paděláním platebních prostředků, podvodům, krádežím bankovních identit atd. nedocházelo. Stejně jako v předešlé otázce však mohu říct, že dopad finančního zatížení by se mohl projevit v rovině trestně právní, ale to ukáže čas a vývoj ekonomické situace.“

- Pokud bychom se bavili ne o hospodářských trestných činech jako takových, ale pouze o Hlavě VI. Díl 1 Trestního zákoníku, tedy trestných činech proti měně a platebním prostředkům, s čím se v praxi nejčastěji setkáváte?

„Nejčastějším případem je, že padělanou bankovkou osoba platí za zboží a služby nebo že dochází k rozšiřování takto padělaných bankovek mezi ostatní osoby s následným šířením dál. tzv. pyramida. Velmi často se také stávají případy, kdy osoba takovouto bankovkou platí, aniž by vůbec věděla, že se o padělek jedná. A to z důvodu, že ona sama, bez svého vědomí, takovou bankovku někde získala. Ovšem velký nárůst já osobně vnímám v problematice platebních karet nebo např. elektronického bankovníctví. Pokud jsme se před 5 – 10 lety podívaly do své peněženky, většina z nás tam měla minimálně 1 000 – 5 000 Kč v hotovosti. V dnešní době tam máme spíše 3 a více karet a samotná hotovost tam buď vůbec není, nebo tak máme třeba jenom 500 Kč.

4 FORMULACE ZÁVĚRŮ A DOPORUČENÍ

Při zpracování diplomové práce a zároveň při zpracování statistických dat a řízeném rozhovoru byly zjištěny závěry ke zlepšení současného stavu v oblasti problematiky hospodářské trestné činnosti. Tato jsou podrobněji popsána v následující kapitole.

Zjištění nesrovnalostí bylo ve zpracování statistické části, kdy byla použita data ze statistik evidovaných policií ČR. Ve všech sledovaných letech u vývoje trestné činnosti dle § 235, 236, 237 a 239 dochází k záporným hodnotám. Tedy, že v měsíci došlo např k -1 TČ. Což je samozřejmě fakticky nemožné. Při řízeném rozhovoru byla položena otázka příslušníkovi PČR, proč k tomu může docházet. Bohužel konkrétní důvod proč, mi nebyl obeznámen. Dle příslušníka, policista jako takový, nemá dostatečný přístup k těmto statistikám, to zpracovává odbor věcných gescí a statistik. Příslušník během výslechu, resp. při zadávání informací o skutku do systému postupuje dle předem definovaných formulářů. Pokud eviduje trestný čin, řadí ho podle příslušnosti k dané takticko-statistické klasifikaci. O závěrečnou statistiku se pak stará výše zmíněný odbor policie. V roce 2021 došlo k záporným hodnotám i u TČ dle § 234 podle TSK 838. Toto lze vysvětlit tím, že ve sledovaném roce došlo k revizi právě v oblasti TSK, kdy H-TČ dle tohoto paragrafu byla rozdělena do dvou, a to TSK 509 a 838. Pravděpodobně právě to zapříčinilo nesrovnalost v této statistice. Může také docházet k pouhé nesrovnalosti při vypočítávání registrovaných TČ, objasněných a dodatečně objasněných. Tímto pak může být statistika pro nezainteresované osoby nic neříkající případně velmi těžká k pochopení a tím i nedůvěřivá pro společnost. Žádoucím stavem by bylo tuto statistiku rozdělit na více sledujících statistik, dle jednotlivých kategorií, či dodat podrobnější informace k jejímu zpracování.

Z řízeného rozhovoru pak vyplynulo několik závěrů, které by mohly napomoci ke zlepšení současného stavu a situace v oblasti hospodářské trestné činnosti. Vedle institutu spolupracujícího obviněného a dohodě o vině a trestu, kdy tyto dva instituty velmi pomáhají zrychlovat trestní řízení a s ním samozřejmě spojené vysoké finanční náklady pomáhá ještě institut informátora. Tento je v ČR sice aktivní a využíván, ale jsou s ním spojeny i nesrovnalosti. V konkrétním případě se totiž vyskytl případ, kdy v dané trestní věci policejní orgán požadoval po soudu povolení k odposlechům. Tento návrh odůvodnil relevantními informacemi, které obdržel právě od informátora. Soudce se však v rozporu se standardním postupem s těmito informacemi nespokojil a postavil policejní orgán před rozhodnutí – pokud takovéto povolení získat chce, musí předložit soudci tzv. svazek informátora, který obsahuje veškeré informace o této osobě. Úkolem soudce není přešetřit provedené šetření policie

a osobně kontrolovat pravdivost informací, nýbrž zda je v dané věci odposlechu potřeba. Takovéto odtajnění identity příslušníky je jistě nežádoucím stavem pro tento institut. Jedna z prvních podmínek informátorů je neprozrazení jejich totožnosti. Jinak by k tomu ani nepřistoupili. Mohlo by totiž dojít k újmě jeho i jeho rodiny. Oba orgány činné v trestním řízení postupují dle platné legislativy, avšak tato stojí proti sobě. Mělo by tedy dojít k určité právní úpravě, aby k odtajňování totožnosti informátorů nedocházelo a tento institut mohl být 100 % využíván.

Dále z řízeného rozhovoru vyplynulo, že by mělo dojít ke zprůsnění trestů PO. V současnosti PO lze uložit trest zrušení, propadnutí majetku, peněžitý trest, propadnutí věci, zákaz činnosti, zákaz přijímání dotací a subvencí, zákaz plnění veřejných zakázek či účasti ve veřejné soutěži nebo uveřejnění rozsudku. U PO je objasňování hospodářské trestné činnosti velmi zdoluhavým a náročným, nejen finančně, ale i časově, procesem. Soudy by měly ještě častěji přistupovat ke zrušení firem, které v oblasti H-TČ zločiny páchají. Určitě by v praxi nemělo docházet k situacím, kdy přejmenovaná PO s revizí ve své organizační struktuře bude mít možnost účastnit se dalších veřejných zakázek.

Určitě by ke zlepšení současné situace také napomohla zmenšená administrativní zátěž. Mělo by dojít ke zjednodušení zpracování jednotlivých formulářů a k propojení systémů mezi státními orgány, orgány územní samosprávy a státní správy, případně k přechodu na úplnou digitalizaci. Další návrhy, které vyplynuly z řízeného rozhovoru jsou zdokonalení spolupráce s mezinárodními institucemi, jako je např. OLAF či Europol. Určitě by byla nápomocná i lepší komunikace s bankovními institucemi. Ty totiž nemohou a nechtějí podávat informace o svých klientech. Aby mohly být policii předány osobní údaje obviněného či napadeného musí s tím konkrétní osoba souhlasit, případně musí být dán souhlas s prolomením bankovní identity. I toto prodlužuje trestní řízení a zvyšuje to tak náklady na jeho vedení. V neposlední řadě, jako návrh na zlepšení současného stavu vyplynul fakt, že by bylo výhodné v ČR zřídit, případně zdokonalit společné operativní skupiny. Tyto by spolupracovaly při vyšetřování hospodářské trestné činnosti a jiným trestným činům by se nevěnovaly. Takováto operativní skupina by soustředila např. finanční správu, celní správu a příslušníky PČR. V ČR již něco podobného existuje, jmenuje se „Daňová kobra“. Je to společný tým Národní centrály proti organizovanému zločinu, Generálního finančního ředitelství a Generálního ředitelství cel. Členové tohoto týmu bojují proti daňovým únikům a daňové kriminalitě. Mělo by dojít k rozšíření působnosti těchto skupin a také k rozšíření počtu členů, aby docházelo k rychlejšímu vyjasnění případů, a tedy i ke snížení finančních nákladů.

ZÁVĚR

Téma hospodářská kriminalita bylo vybráno, neboť se jedná o velmi závažnou problematiku pro celou společnost. Tato trestná činnost se právě netýká pouze jednotlivců, nýbrž je škodlivá pro stát jako celek. Také výše finančních škod je v této oblasti v řádech miliard, což je opravdu závažný problém. Tato činnost dopadá na vnitřní stabilitu státu a je komplexním ekonomickým, trestně právním a občanskoprávním problémem vyžadující speciální odbornost a inovativnost příslušníků orgánů státní správy a orgánů kriminální policie. Zahrnuje trestné činy proti měně a platebním prostředkům, daňové, devizové a poplatkové, dále trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky atd. Souhrnně lze uvést, že se jedná o činy v oblasti padělání peněz a mincí, daní, směnek, šeků platebních karet, praní špinavých peněz, resp. legalizace výnosů z trestné činnosti nebo např. formy zpronevěr a podvodů. V dnešní době digitalizace se rozmáhá také počítačová kriminalita. Charakteristickým rysem této problematiky je její vysoká latence. Tedy, že ve většině případech nevyjde ani najevo a nestane se tedy předmětem trestního řízení. Napomáhá tedy ke zkreslování statistik vedených PČR, soudů a státních zastupitelství. Cílem diplomové práce bylo zhodnocení vybraných typů trestné činnosti z hlediska hospodářské kriminality za posledních pět let. Součástí práce byl řízený rozhovor se zástupcem PČR a byly uvedeny návrhy na doporučení současného stavu.

V první části práce byla teoreticky vysvětlena hospodářská kriminalita a jaké trestné činy do ní spadají. Hospodářské kriminalitě se podrobně věnuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a to Hlava VI. § 233 až § 267. Práce se následně zaměřila na problematiku Hlavy VI. Díl 1 – Trestné činy proti měně a platebním prostředkům. A to hlavně z důvodu, že obsáhnout celou problematiku hospodářské kriminality by do jedné diplomové práce bylo nemožné. V úvodu první části práce byly podrobně probrány jednotlivé paragrafy, které k této trestné činnosti náleží. V teoretické rovině také byla vysvětlena úloha České národní banky, jako výhradního emitenta české měny, který zároveň upravuje problematiku elektronických financí. Důležitou součástí práce bylo také čtenáře informovat o systému vydávání bankovek a jejich ochranných prvcích. Při zpracování mi byli nápomocni příslušníci PČR, kteří mi také pomohli teoreticky vysvětlit postup vyšetřování těchto TČ. Trestní řízení v oblasti hospodářské kriminality zpravidla probíhá několik let, a tak je čím dál více přistupováno k institutům, které napomáhají rychlejšímu šetření a snižování velmi vysokých finančních nákladů na tato řízení. Nezatěžují však společnost jenom svými náklady, ale také zatěžují justiční systém, který se jedné kauze musí věnovat po několik roků. V této části bylo také

důležité neopomenout informace o dopadu této trestné činnosti na ekonomiku. Velkým problémem je, že TČ proti měně a platebním prostředkům, kterým se práce věnuje, narušují důvěru v celý ekonomický systém. Narušují měnu jako nositele finanční hodnoty, ale i jako prostředek směny. Padělané bankovky také uměle znehodnocují inflaci. Díky těmto kauzám se může do oběhu dostat více bankovek o různých nominálních hodnotách, a právě toto má neblahý účinek na inflaci. U trestných činů proti měně a platebním prostředkům dochází k zajištění velmi vysokých částek padělaných či pozměněných peněz.

Druhá část práce zpracovávala statistiku vedenou policií ČR se zaměřením na vývoj hospodářských trestných činů proti měně a platebním prostředkům od roku 2017 do roku 2021. Vývoj byl sledován souhrnně pro jednotlivé roky a následně v každém roce po měsících. Souhrnně byla data sledována z důvodu představy, jaký je trend této trestné činnosti ve sledovaných letech. Závěry jsou, že má spíše stagnující charakter. Dochází spíše k oscilaci kolem podobných hodnot. Měsíční vývoj v jednotlivých letech byl rozdělen dle jednotlivých paragrafů TrZ. Součástí statistické části práce byla také analýza finančních škod zajištěných během hospodářské trestné činnosti. V této části se může čtenář dočíst, že finanční škoda způsobená hospodářskou trestnou činností z celkové trestné činnosti na území ČR, dosahuje téměř ve všech případech na hranici 60 %. Na konkrétním příkladu roku 2021 je finanční škoda způsobená celkovou trestnou činností v ČR 27 109 562 tis. Kč a z toho hospodářská eviduje 18 703 171 tis. Kč. Tedy 69 % finančních škod spadá právě na problematiku hospodářské trestné činnosti.

Následně byly pro lepší představu těchto zločinů popsány dvě kauzy, resp. rozsudky soudů z oblasti padělání a pozměnění peněz a neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku. Kauzy byly probrány s příslušníkem PČR, avšak ke konkrétním kauzám je každý příslušník PČR zavázán povinností mlčenlivosti. Dle zákona o policii ČR č. 273/2008 Sb., je policista či zaměstnanec policie povinen zachovat mlčenlivost o informacích, se kterými se seznámil při plnění úkolů jemu svěřených. Proto byl rozhovor veden v nekonkrétní rovině. V rámci řízeného rozhovoru vyvstalo několik návrhů na zlepšení současného stavu. Jedná se o institut informátora, zpřísnění trestů PO, zmenšení administrativní zátěže, zdokonalení spolupráce s mezinárodními institucemi, komunikace s bankovními institucemi a společné operativní skupiny. Tyto jsou podrobněji rozepsány v kapitole 4.

Přáním autorky bylo, aby práce usnadnila orientaci v problematice H-TČ a připomněla, že se jedná o opravdu závažný společenský problém.

POUŽITÁ LITERATURA

1. BULLETIN ADVOKACIE. (2015). *Některé zásadní souvislosti nové úpravy soukromého práva s postihem hospodářské a majetkové kriminality* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/ba_09_2015_web.pdf
2. BUSINESSINFO. (2018). *Hospodářské trestné činy* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/hospodarske-trestne-ciny-ppbi/2/>
3. ČASTORÁL, Z. (2011). *Ekonomická kriminalita a management*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, ISBN 978-80-7452-005-1
4. ČNB. (2005). *Druhy a typy platebních karet* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/.galleries/predpisy_CNB_statistika/predpisy_menove_bank_stat/vykazy_metodika_2005/download/05_6_BA0092.pdf
5. ČNB. (2020). *Komentář ke statistice platebního styku* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/harm_stat_data/komentar-ke-statistice-platebniho-styku/index.html
6. ČNB. (2022). *Ochranné prvky 1 000 Kč* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-1000-kc/>
7. ČNB. (2022). *Počty padělků zadržovaných v oběhu policií v letech 2012 – 2021* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/padelky/padelana-a-pozmenena-platidla/>
8. ČNB. (2022). *Počty zadržovaných padělků v letech 2012 – 2021* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/padelky/pocty-zadrzenych-padelku/>
9. ČNB. (2022). *Podíl předložitelů na celkovém počtu padělků v roce 2021* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/padelky/podil-predlozitelu/>
10. ČNB. (2021). *Struktura peněz v oběhu* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/obeh/struktura-penez-v-obehu/>

11. ČNB. (2022). *Výskyt pozměněných bankovek* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/padelky/vyskyt-pozmenenych-bankovek/>
12. ČNB. (2022). *Zadržené padělky v roce 2020 a 2021* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/padelky/pad_ctvrtletni_sum/
13. ČNB. (2005). *Základní funkce platebních karet* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/.galleries/predpisy_CNB_statistika/predpisy_menove_bank_stat/vykazy_metodika_2005/download/05_6_BA0089.pdf
14. ČSOB. (2022). *Jak bezpečně využívat platební karty* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/bezpecnost/zasady-bezpecneho-chovani/jak-bezpecne-vyuzivat-platebni-karty>
15. EPRAVO.CZ. (2002). *Latentní kriminalita* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/latentni-kriminalita-15571.html>
16. FRYŠTÁK, M. SZCZECZOWICZ, J., at al. (2016). *Corporace criminal liability*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-2108382-0.
17. FRYŠTÁK, M. (2007). *Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe*. Ostrava: KEY Publishing. ISBN 978-80-87071-18-2.
18. HENDRYCH, D., a kol. (2009). *Právní slovník*. Praha: C. H. Beck, ISBN 978-80-7400-059-1.
19. CHMELÍK, J., BRUNA. E. (2015). *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, a.s. ISBN 978-80-7408-109-5.
20. CHMELÍK, J., HÁJEK, P. a kol. (2005). *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o. ISBN 80-86898-13-X.
21. JURISTIC. (2004). *Padělání a pozměňování platebních karet z trestněprávního hlediska* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <http://trestni.juristic.cz/524757/clanek/trest3.html>
22. KOTLÁN, P. (2021). *Ekonomická kriminalita očima policejního orgánu*. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-488-6.
23. MĚŠEC. (2012). *Skutečné příběhy: jak se padělají peníze?* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/skutecne-pribehy-jak-se-padelaji-penize/>
24. NĚMEC, M. (2017). *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty policejní akademie České republiky*. Praha: ABOOK. ISBN 978-80-906974-0-9

25. POLICIE ČR. (2021). *Obvinění 4 osob z padělání peněz* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/obvineni-4-osob-z-padelani-penez.aspx>
26. POLICIE ČR. (2022). *Statistické přehledy kriminality za rok 2017* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2017.aspx>
27. POLICIE ČR. (2022). *Statistické přehledy kriminality za rok 2018* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>
28. POLICIE ČR. (2022). *Statistické přehledy kriminality za rok 2019* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2019.aspx>
29. POLICIE ČR. (2022). *Statistické přehledy kriminality za rok 2020* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>
30. POLICIE ČR. (2022). *Statistické přehledy kriminality za rok 2021* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2021.aspx>
31. POLICIE ČR. (2022). *Odbor hospodářské kriminality* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/uskpv-ohk-odbor-hospodarske-kriminality.aspx>
32. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník (2022). *kriminality* [online]. [cit. 20-04-2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha A Fotografie padělaných bankovek zadržенých PČR v roce 2021
- Příloha B H-TČ dle § 233,234,235,236,237,239 v ČR v letech 2017 až 2021
- Příloha C H-TČ dle § 233,234,235,236,237,239 v ČR v jednotlivých měsících roku 2017
- Příloha D H-TČ dle § 233,234,235,236,237,239 v ČR v jednotlivých měsících roku 2018
- Příloha E H-TČ dle § 233,234,235,236,237,239 v ČR v jednotlivých měsících roku 2019
- Příloha F H-TČ dle § 233,234,235,236,237,239 v ČR v jednotlivých měsících roku 2020
- Příloha G H-TČ dle § 233,234,235,236,237,239 v ČR v jednotlivých měsících roku 2021
- Příloha H Kauza padělání a pozměnění peněz a cenné papíry
- Příloha CH Kauza zvlášť závažný zločin dle § 234 TrZ

Příloha A – fotografie padělaných bankovek zadržných PČR v roce 2021

Padělané bankovky zadržené PČR v roce 2021 I.

Obrázek 39: Padělané bankovky zadržené PČR v roce 2021 I.

Zdroj: PČR, 2021

Obrázek 40: Padělané bankovky zadržené PČR v roce 2021 II.

Zdroj: PČR, 2021

Příloha B – H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237, 239 v ČR v letech 2017 až 2021

Tabulka 5: H-TČ dle § 233 v ČR, 2017 - 2021

Rok	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
2017	§ 233	1 611	159	9.9 %	55	214
2018	§ 233	1 268	173	13.6 %	39	212
2019	§ 233	954	103	10.8 %	62	165
2020	§ 233	725	159	21.9 %	11	170
2021	§ 233	738	109	14.8 %	36	145

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 6: H-TČ dle § 234 v ČR, 2017 - 2021

Rok	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
2017	§ 234	6 626	1 822	27.5 %	337	2 159
2018	§ 234	6 252	1 795	28.7 %	300	2 095
2019	§ 234	7 440	2 025	27.2 %	317	2 342
2020	§ 234	5 662	1 509	26.7 %	439	1 948
2021	§ 234, TSK 509	6 553	1 669	25.5 %	700	2 369
2021	§ 234, TSK 838	6 626	1 822	27.5 %	337	2 159
2021	§ 234, TSK 509 + 838	6 252	1 795	28.7 %	300	2 095

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 7: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR, 2017 - 2021

Rok	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
2017	§ 235, 236, 237, 239	10	7	70.0 %	0	7
2018	§ 235, 236, 237, 239	3	2	66.7 %	0	2
2019	§ 235, 236, 237, 239	5	2	40.0 %	1	3
2020	§ 235, 236, 237, 239	6	2	33.3 %	0	2
2021	§ 235, 236, 237, 239	10	9	90.0 %	0	9

Zdroj: PČR, 2021

Příloha C – H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237, 239 v ČR v jednotlivých měsících roku 2017

Tabulka 8: H-TČ dle § 233 v ČR po měsících, 2017

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 233	148	3	2.0 %	3	6
<i>únor</i>	§ 233	171	15	5.6 %	20	35
<i>březen</i>	§ 233	167	14	6.6 %	19	33
<i>duben</i>	§ 233	117	27	9.8 %	3	30
<i>květen</i>	§ 233	149	37	12.8 %	0	37
<i>červen</i>	§ 233	141	17	12.7 %	4	21
<i>červenec</i>	§ 233	107	6	11.9 %	1	7
<i>srpen</i>	§ 233	121	5	11.1 %	1	6
<i>září</i>	§ 233	129	3	10.2 %	1	4
<i>říjen</i>	§ 233	122	14	10.3 %	2	16
<i>listopad</i>	§ 233	119	11	10.2 %	0	11
<i>prosinec</i>	§ 233	120	7	9.9 %	1	8

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 9: H-TČ dle § 234 v ČR po měsících, 2017

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 234	617	147	23.8 %	82	229
<i>únor</i>	§ 234	460	125	25.3 %	85	210
<i>březen</i>	§ 234	588	185	27.5 %	45	230
<i>duben</i>	§ 234	483	119	26.8 %	26	145
<i>květen</i>	§ 234	551	152	27.0 %	24	176
<i>červen</i>	§ 234	597	146	26.5 %	18	164
<i>červenec</i>	§ 234	563	130	26.0 %	13	143
<i>srpen</i>	§ 234	567	158	26.3 %	14	172
<i>září</i>	§ 234	498	156	26.8 %	6	162
<i>říjen</i>	§ 234	615	187	27.2 %	6	193
<i>listopad</i>	§ 234	528	189	27.9 %	10	199
<i>prosinec</i>	§ 234	559	128	27.5 %	8	136

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 10: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR po měsících, 2017

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	1	100.0 %	0	1
<i>únor</i>	§ 235, 236, 237, 239	2	0	33.3 %	0	0
<i>březen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	33.3 %	0	0
<i>duben</i>	§ 235, 236, 237, 239	2	1	40.0 %	0	1
<i>květen</i>	§ 235, 236, 237, 239	-2	0	66.7 %	0	0
<i>červen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	66.7 %	0	0
<i>červenec</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	66.7 %	0	0
<i>srpen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	66.7 %	0	0
<i>září</i>	§ 235, 236, 237, 239	2	2	80.0 %	0	2
<i>říjen</i>	§ 235, 236, 237, 239	2	0	57.1 %	0	0
<i>listopad</i>	§ 235, 236, 237, 239	2	2	66.7 %	0	2
<i>prosinec</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	1	70.0 %	0	1

Zdroj: PČR, 2021

Příloha D – H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237, 239 v ČR v jednotlivých měsících roku 2018

Tabulka 11: H-TČ dle § 233 v ČR po měsících, 2018

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 233	153	7	4.6 %	2	9
<i>únor</i>	§ 233	145	7	4.7 %	5	12
<i>březen</i>	§ 233	126	19	7.8 %	16	35
<i>duben</i>	§ 233	138	5	6.8 %	3	8
<i>květen</i>	§ 233	100	4	6.3 %	0	4
<i>červen</i>	§ 233	87	5	6.3 %	1	6
<i>červenec</i>	§ 233	67	65	13.7 %	10	75
<i>srpen</i>	§ 233	96	9	13.3 %	0	9
<i>září</i>	§ 233	89	7	12.8 %	0	7
<i>říjen</i>	§ 233	86	12	12.9 %	0	12
<i>listopad</i>	§ 233	113	24	13.7 %	1	25
<i>prosinec</i>	§ 233	68	9	13.6 %	1	10

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 12: H-TČ dle § 234 v ČR po měsících, 2018

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 234	488	68	13.9 %	97	165
<i>únor</i>	§ 234	428	92	17.5 %	63	155
<i>březen</i>	§ 234	527	148	21.3 %	43	191
<i>duben</i>	§ 234	477	147	23.7 %	25	172
<i>květen</i>	§ 234	506	125	23.9 %	25	150
<i>červen</i>	§ 234	538	127	23.9 %	15	142
<i>červenec</i>	§ 234	570	151	24.3 %	2	153
<i>srpen</i>	§ 234	583	190	25.5 %	10	200
<i>září</i>	§ 234	495	158	26.2 %	4	162
<i>říjen</i>	§ 234	568	193	27.0 %	9	202
<i>listopad</i>	§ 234	546	259	29.0 %	6	265
<i>prosinec</i>	§ 234	526	137	28.7 %	1	138

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 13: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR po měsících, 2018

<i>Měsíc</i>	<i>Klasifikace</i>	<i>Počet TČ</i>	<i>Objasněno</i>	<i>Objasněnost</i>	<i>Dodatečné objasnění</i>	<i>Objasněno celkem</i>
<i>leden</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	0.0 %	0	0
<i>únor</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	0.0 %	0	0
<i>březen</i>	§ 235, 236, 237, 239	2	1	50.0 %	0	1
<i>duben</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	50.0 %	0	0
<i>květen</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	1	66.7 %	0	1
<i>červen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	1	100.0 %	0	1
<i>červenec</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	100.0 %	0	0
<i>srpen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	100.0 %	0	0
<i>září</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	100.0 %	0	0
<i>říjen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	100.0 %	0	0
<i>listopad</i>	§ 235, 236, 237, 239	-1	-1	100.0 %	0	-1
<i>prosinec</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	0	66.7 %	0	0

Zdroj: PČR, 2021

Příloha E – H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237, 239 v ČR v jednotlivých měsících roku 2019

Tabulka 14: H-TČ dle § 233 v ČR po měsících, 2019

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 233	104	5	4.8 %	4	9
<i>únor</i>	§ 233	91	9	7.2 %	7	16
<i>březen</i>	§ 233	70	10	9.1 %	3	13
<i>duben</i>	§ 233	90	5	8.2 %	29	34
<i>květen</i>	§ 233	75	8	8.6 %	9	17
<i>červen</i>	§ 233	78	10	9.3 %	1	11
<i>červenec</i>	§ 233	78	6	9.0 %	1	7
<i>srpen</i>	§ 233	84	2	8.2 %	1	3
<i>září</i>	§ 233	48	8	8.8 %	1	9
<i>říjen</i>	§ 233	77	13	9.6 %	4	17
<i>listopad</i>	§ 233	85	14	10.2 %	2	16
<i>prosinec</i>	§ 233	74	13	10.8 %	0	13

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 15: H-TČ dle § 234 v ČR po měsících, 2019

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 234	576	66	11.5 %	105	171
<i>únor</i>	§ 234	490	126	18.0 %	49	175
<i>březen</i>	§ 234	621	198	23.1 %	55	253
<i>duben</i>	§ 234	548	160	24.6 %	29	189
<i>květen</i>	§ 234	630	166	25.0 %	25	191
<i>červen</i>	§ 234	646	151	24.7 %	19	170
<i>červenec</i>	§ 234	644	187	25.4 %	7	194
<i>srpen</i>	§ 234	663	178	25.6 %	9	187
<i>září</i>	§ 234	638	188	26.0 %	3	191
<i>říjen</i>	§ 234	650	192	26.4 %	5	197
<i>listopad</i>	§ 234	679	236	27.2 %	7	243
<i>prosinec</i>	§ 234	655	177	27.2 %	4	181

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 16: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR po měsících, 2019

<i>Měsíc</i>	<i>Klasifikace</i>	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	0.0 %	0	0
<i>únor</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	0	0.0 %	0	0
<i>březen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	0.0 %	0	0
<i>duben</i>	§ 235, 236, 237, 239	4	1	20.0 %	0	1
<i>květen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	20.0 %	0	0
<i>červen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	20.0 %	1	1
<i>červenec</i>	§ 235, 236, 237, 239	-1	0	25.0 %	0	0
<i>srpen</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	1	40.0 %	0	1
<i>září</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	40.0 %	0	0
<i>říjen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	40.0 %	0	0
<i>listopad</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	40.0 %	0	0
<i>prosinec</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	40.0 %	0	0

Zdroj: PČR, 2021

Příloha F – H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237, 239 v ČR v jednotlivých měsících roku 2020

Tabulka 17: H-TČ dle § 233 v ČR po měsících, 2020

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 233	122	14	11.5 %	1	15
<i>únor</i>	§ 233	99	18	14.5 %	4	22
<i>březen</i>	§ 233	77	2	11.4 %	0	2
<i>duben</i>	§ 233	54	3	10.5 %	0	3
<i>květen</i>	§ 233	42	10	11.9 %	0	10
<i>červen</i>	§ 233	63	6	11.6 %	0	6
<i>červenec</i>	§ 233	36	21	15.0 %	6	27
<i>srpen</i>	§ 233	38	2	14.3 %	0	2
<i>září</i>	§ 233	36	0	13.4 %	0	0
<i>říjen</i>	§ 233	58	10	13.8 %	0	10
<i>listopad</i>	§ 233	48	5	13.5 %	0	5
<i>prosinec</i>	§ 233	52	68	21.9 %	0	68

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 18: H-TČ dle § 234 v ČR po měsících, 2020

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 234	641	70	10.9 %	157	227
<i>únor</i>	§ 234	526	123	16.5 %	80	203
<i>březen</i>	§ 234	388	83	17.8 %	36	119
<i>duben</i>	§ 234	252	99	20.8 %	29	128
<i>květen</i>	§ 234	378	111	22.2 %	29	140
<i>červen</i>	§ 234	512	131	22.9 %	33	164
<i>červenec</i>	§ 234	515	132	23.3 %	16	148
<i>srpen</i>	§ 234	565	156	24.0 %	24	180
<i>září</i>	§ 234	538	155	24.6 %	20	175
<i>říjen</i>	§ 234	527	142	24.8 %	11	153
<i>listopad</i>	§ 234	428	183	26.3 %	2	185
<i>prosinec</i>	§ 234	392	124	26.7 %	2	126

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 19: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR po měsících, 2020

<i>Měsíc</i>	<i>Klasifikace</i>	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	0	0.0 %	0	0
<i>únor</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	0	0.0 %	0	0
<i>březen</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	0	0.0 %	0	0
<i>duben</i>	§ 235, 236, 237, 239	2	0	0.0 %	0	0
<i>květen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	0.0 %	0	0
<i>červen</i>	§ 235, 236, 237, 239	-1	0	0.0 %	0	0
<i>červenec</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	1	25.0 %	0	1
<i>srpen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	25.0 %	0	0
<i>září</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	25.0 %	0	0
<i>říjen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	25.0 %	0	0
<i>listopad</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	1	40.0 %	0	1
<i>prosinec</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	0	33.3 %	0	0

Zdroj: PČR, 2021

Příloha G – H-TČ dle § 233, 234, 235, 236, 237, 239 v ČR v jednotlivých měsících roku 2021

Tabulka 20: H-TČ dle § 233 v ČR po měsících, 2021

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 233	69	2	2.9 %	5	7
<i>únor</i>	§ 233	50	6	6.7 %	2	8
<i>březen</i>	§ 233	58	7	8.5 %	11	18
<i>duben</i>	§ 233	85	8	8.8 %	7	15
<i>květen</i>	§ 233	56	15	12.0 %	0	15
<i>červen</i>	§ 233	53	5	11.6 %	0	5
<i>červenec</i>	§ 233	68	14	13.0 %	0	14
<i>srpen</i>	§ 233	81	16	14.0 %	7	23
<i>září</i>	§ 233	52	11	14.7 %	2	13
<i>říjen</i>	§ 233	45	6	14.6 %	1	7
<i>listopad</i>	§ 233	58	11	15.0 %	1	12
<i>prosinec</i>	§ 233	63	8	14.8 %	0	8

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 21: H-TČ dle § 234 TSK 509 v ČR po měsících, 2021

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 234, TSK 509	298	27	9.1 %	0	27
<i>únor</i>	§ 234, TSK 509	295	41	11.5 %	0	41
<i>březen</i>	§ 234, TSK 509	317	93	17.7 %	0	93
<i>duben</i>	§ 234, TSK 509	339	108	21.5 %	0	108
<i>květen</i>	§ 234, TSK 509	435	87	21.1 %	0	87
<i>červen</i>	§ 234, TSK 509	571	150	22.4 %	0	150
<i>červenec</i>	§ 234, TSK 509	654	108	21.1 %	0	108
<i>srpen</i>	§ 234, TSK 509	739	156	21.1 %	0	156
<i>září</i>	§ 234, TSK 509	693	166	21.6 %	0	166
<i>říjen</i>	§ 234, TSK 509	625	152	21.9 %	0	152
<i>listopad</i>	§ 234, TSK 509	624	208	23.2 %	0	208
<i>prosinec</i>	§ 234, TSK 509	517	217	24.8 %	0	217

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 22: H-TČ dle § 234 TSK 838 v ČR po měsících, 2021

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 234, TSK 838	44	3	6.8 %	84	87
<i>únor</i>	§ 234, TSK 838	28	9	16.7 %	50	59
<i>březen</i>	§ 234, TSK 838	35	12	22.4 %	53	65
<i>duben</i>	§ 234, TSK 838	21	7	24.2 %	31	38
<i>květen</i>	§ 234, TSK 838	33	7	23.6 %	40	47
<i>červen</i>	§ 234, TSK 838	49	10	22.9 %	32	42
<i>červenec</i>	§ 234, TSK 838	6	9	26.4 %	14	23
<i>srpen</i>	§ 234, TSK 838	-30	0	30.7 %	20	20
<i>září</i>	§ 234, TSK 838	-11	6	36.0 %	11	17
<i>říjen</i>	§ 234, TSK 838	19	6	35.6 %	4	10
<i>listopad</i>	§ 234, TSK 838	16	3	34.3 %	-3	0
<i>prosinec</i>	§ 234, TSK 838	13	6	35.0 %	14	20

Zdroj: PČR, 2021

Tabulka 23: H-TČ dle § 235, 236, 237 a 239 v ČR po měsících, 2021

<i>Měsíc</i>	Klasifikace	Počet TČ	Objasněno	Objasněnost	Dodatečné objasnění	Objasněno celkem
<i>leden</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	0.0 %	0	0
<i>únor</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	1	100.0 %	0	1
<i>březen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	100.0 %	0	0
<i>duben</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	100.0 %	0	0
<i>květen</i>	§ 235, 236, 237, 239	3	1	50.0 %	0	1
<i>červen</i>	§ 235, 236, 237, 239	1	2	80.0 %	0	2
<i>červenec</i>	§ 235, 236, 237, 239	4	3	77.8 %	0	3
<i>srpen</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	77.8 %	0	0
<i>září</i>	§ 235, 236, 237, 239	-1	0	87.5 %	0	0
<i>říjen</i>	§ 235, 236, 237, 239	2	1	80.0 %	0	1
<i>listopad</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	1	90.0 %	0	1
<i>prosinec</i>	§ 235, 236, 237, 239	0	0	90.0 %	0	0

Zdroj: PČR, 2021

Příloha H – Padělání a pozměnění peněz a cenné papíry

Vrchní soud v Olomouci, 6 To 33/2010

Padělání a pozměnění peněz a cenné papíry

Je-li zvláště závažný zločin padělání a pozměnění peněz dle § 233 odst. 1, odst. 5 písm. b) TrZ, případně dle § 233 odst. 2, odst. 5 písm. b) TrZ, spáchán prostřednictvím cenného papíru, jemuž je poskytována ochrana ve smyslu § 238 TrZ, je třeba při řešení otázky, zda byl jednáním pachatele naplněn zákonný znak „ve velkém rozsahu“, přihlížet nejen k počtu padělaných či pozměněných cenných papírů, či k tomu, zda šlo o déletrvající nebo soustavnou činnost, ale též k výši částky, která je na cenném papíru uvedena. Pokud tato částka výrazně přesahuje hranici škody velkého rozsahu stanovenou v § 138 odst. 1 TrZ, není vyloučeno, byt' pachatel padělal menší počet cenných papírů (či dokonce jen jeden takový cenný papír), jednání pachatele podřadit pod § 233 odst. 1, odst. 5 písm. b) TrZ, případně § 233 odst. 2, odst. 5 písm. b) TrZ.

(Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 5. 2011, sp. zn. 6 To 33/2010)

Vrchní soud v Olomouci projednal ve veřejném zasedání konaném dne 5.5.2011 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Milana Kaderky a soudců JUDr. Jiřího Zouhara a JUDr. Miloslava Stankuše odvolání obžalovaného D. Ř. a státního zástupce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21.12.2009, č.j. 32 T 4/2009-1800, a rozhodl **takto**:

Podle § 258 odst. 1 písm. d), písm. f) tr.ř. se napadený rozsudek z podnětu odvolání státního zástupce a obžalovaného D. Ř. **zrušuje** v celém rozsahu.

Podle § 259 odst. 3 tr.ř. se nově rozhoduje **takto**:

obžalovaný

D. Ř.,

je vinen, že

v době nejméně od 19.12.2008 do 16.2.2009 v Č. T. a jinde, spolu s dalším nezjištěným pachatelem či dalšími nezjištěnými pachateli, se záměrem vylákat 260.000.000 Kč formou vymáhání fiktivního peněžitého plnění z tzv. jistící směnky, která mu byla údajně předána v přesně nezjištěném dni počátkem března 2008 v Č. T., ve Š. ulici, ve vstupní chodbě domu č. 21, jednatelem společnosti D. C., s.r.o., T. Y. Y., který měl před ním směnku údajně osobně podepsat za výstavce směnky, za což mu měl předat peněžní půjčku, částku 8.200.000 Euro v různých bankovkách uložených ve dvou kufrech s kolečky, což v přepočtu mělo činit 206.066.000 Kč, proto nejprve v době do 19.12.2008 vyhotovil vlastní směnku údajného výstavce společnosti D. C., s.r.o., se sídlem v Č. T., H. tř. 28/2020, v dvojjazyčném znění, v jazyce českém a anglickém, na níž byl napodoben podpis jednatele této společnosti T. Y. Y., občana Korejské republiky, a za dosud nezjištěných okolností byla opatřena razítkem této společnosti s číselným označením „2 v kolečku“, a tato směnka byla vyhotovena jako směnka bez protestu s údajným datem vystavení „v Č. T. 18. března 2008“ a s datem splatnosti dne 18. prosince 2008 včetně vyznačení, že se jedná o směnku na řad jeho osoby, označenou jeho rodným číslem a adresou trvalého bydliště, poté dne 19.12.2008 takto vyhotovenou směnku uložil do bezpečnostní schránky, zřízenou téhož dne u Č. s., a.s., oblastní pobočky v O., nám. Dr. E. B. č. 6, tuto směnku poté vymáhal prostřednictvím svého právního zástupce, advokáta JUDr. O. W., se sídlem advokátní kancelář T., 1. m. 493, kterému předložil fotokopii předmětné směnky a který v jeho zastoupení dne 28.1.2009 zaslal společnosti D. C., s.r.o., předžalobní upomínku, v níž ji

upozorňoval, že směnka splatná dne 18.12.2008 nebyla uhrazena a společnost vyzval k úhradě dlužné částky nejpozději do 6.2.2009, k dalšímu vymáhání směnky nedošlo pouze proto, že obžalovaný byl dne 16.2.2009 v Č. T. v hotelu P. zadržen příslušníky Policie ČR při jednání se zástupci společnosti D. C., s.r.o.,

tedy jednak padělal platební prostředek v úmyslu udat jej jako pravý a spáchal takový čin ve velkém rozsahu, jednak dopustil se jednání, které bezprostředně směřovalo k tomu, aby ke škodě cizího majetku sebe obohatil tím, že uvede někoho v omyl, a takovým činem způsobil škodu velkého rozsahu, a tohoto jednání se dopustil v úmyslu spáchat zločin, avšak k dokonání zločinu nedošlo,

tím spáchal

jednak zločin neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea první, odst. 5 písm. b) tr.zákoníku s přihlédnutím k ustanovení § 238 tr.zákoníku,

jednak zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr.zákoníku spáchaného ve stadiu pokusu dle § 21 odst. 1 tr.zákoníku,

a odsuzuje se

podle § 234 odst. 5 tr.zákoníku, za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku, k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 9 roků.

Podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku se obžalovaný pro výkon uloženého trestu odnětí svobody zařazuje do věznice s ostrahou.

Podle § 70 odst. 1 písm. a) tr.zákoníku se obžalovanému ukládá trest propadnutí věci, a to vlastní směnky údajného výstavce společnosti D. C., s.r.o., se sídlem Č. T., H. tř. 28/2020, v dvojazyčném znění, a to v jazyce českém a anglickém, na níž byl napodoben podpis jednatele společnosti T. Y. Y., občana Korejské republiky a opatřené jejím razítkem s číselným označením „2 v kolečku“, přičemž tato směnka byla vyhotovena jako směnka bez protestu s údajným datem vystavení „v Č. T. 18. března 2008“, s datem splatnosti dne 18. prosince 2008 na řad osoby obžalovaného D. Ř., označené jeho rodným číslem, adresou trvalého bydliště, která je toho času uložena v depozitáři Krajského státního zastupitelství Ostrava, kde je vedena pod sp.zn. 3 KZV 10/2009.

Podle § 229 odst. 1 tr.ř. se poškozená obchodní společnost D. C., s.r.o., se sídlem Č. T., H. tř. 28/2020, odkazuje se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 21.12.2009, č.j. 32 T 4/2009-1800, byl obžalovaný D. Ř. uznán vinným jednak trestným činem padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 2 alinea první, odst. 3 písm. b) tr.zákona s přihlédnutím k ustanovení § 143 tr.zákona jednak trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 tr.zákona spáchaného ve stádiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr.zákona. Za tyto trestné činy byl obžalovanému uložen podle § 140 odst. 3 tr.zákona za použití § 35 odst. 1 tr.zákona úhrnný trest odnětí svobody v trvání 13 roků, k jehož výkonu byl zařazen podle § 39a odst. 2 písm. d) tr.zákona do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr.ř. byl pak zavázán povinností zaplatit poškozené společnosti D. C., s.r.o., škodu ve výši 314.614,- Kč.

Uvedené trestné činnosti se měl obžalovaný dle skutkových zjištění soudu prvního stupně dopustit tím, že v době nejméně od 19.12.2008 do 16.2.2009 v Č. T. a jinde spolu s dalším nezjištěným pachatelem či dalšími nezjištěnými pachateli se záměrem vylákat 260 mil. Kč formou vymáhání fiktivního peněžitého plnění z tzv. jistící směnky, která mu měla být údajně předána v přesně nezjištěném dni počátkem března 2008 v Č. T. ve Š.

ul. ve vstupní chodbě domu č. 21 jednatelem společnosti D. C., s.r.o., T. Y. Y., který měl před ním směnku údajně osobně podepsat za výstavce směnky. Oproti předání směnky pak obžalovaný měl předat svědku Y. peněžní částku 8.200.000 Eur v různých bankovkách uložených ve dvou kufrech s kolečky, což v přepočtu mělo činit 260 mil. Kč. Pro tento účel obžalovaný nejprve v době do 19.12.2008 vyhotovil vlastní směnku údajného výstavce společnosti D. C., s.r.o., se sídlem v Č. T., H. tř. 28/2020, v dvojjazyčném znění, v jazyce českém a anglickém, na níž byl napodoben podpis jednatele této společnosti T. Y. Y., občana Korejské republiky. Za dosud nezjištěných okolností byla opatřena razítkem této společnosti s číselným označením „2 v kolečku“. Směnka byla vyhotovena jako směnka bez protestu s údajným datem vystavení „v Č. T. 18. března 2008“ a s datem splatnosti dne 18.12.2008 včetně vyznačení, že se jedná o směnku na řad jeho osoby, označenou jeho rodným číslem a adresou trvalého bydliště. Poté dne 19.12.2008 takto vyhotovenou směnku uložil do bezpečnostní schránky zřízené téhož dne u České spořitelny, a.s., oblastní pobočky v Ostravě, Ostrava, Nám. Doktora Edvarda Beneše č. 6, tuto směnku poté vymáhal prostřednictvím svého právního zástupce, advokáta JUDr. O. W., se sídlem AK T., kterému předložil fotokopii předmětné směnky. Advokát JUDr. O. W. v jeho zastoupení dne 28.1.2009 zaslal společnosti D. C., s.r.o., předžalobní upomínku, v níž ji upozorňoval, že směnka splatná dne 18.12.2008 nebyla uhrazena a společnost vyzval k úhradě dlužné částky nejpozději do 6.2.2009. K dalšímu vymáhání směnky nedošlo pouze proto, že obžalovaný byl dne 16.2.2009 v Č. T. v hotelu P. zadržen příslušníky Policie ČR při jednání se zástupci společnosti D. C., s.r.o.

Proti tomuto rozsudku si podali ve lhůtě vymezené v ustanovení § 248 odst. 1 tr.ř. odvolání jak státní zástupce, tak i obžalovaný D. Ř.

Odvolání státního zástupce bylo podáno jak ve prospěch obžalovaného, pokud se týká použité právní kvalifikace, tak i v jeho neprospěch stran neuložení trestu propadnutí věci. Pokud se týká té části opravného prostředku státního zástupce, kterým brojí proti právní kvalifikaci skutku popsáného ve výroku napadeného rozsudku, byla odvolatelem akcentována ta skutečnost, že v mezidobí od vyhlášení napadeného rozsudku nabytí 1.1.2010 účinnosti trestní zákoník č. 40/2009 Sb. a s ohledem na ustanovení § 2 odst. 1 citovaného zákoníku je nutno dát právní kvalifikaci skutku do souladu s novou právní úpravou. Podle současně platného trestního zákoníku je nutno skutek obžalovaného posuzovat jednak jako zločin padělání a pozměnění peněz podle ustanovení § 233 odst. 2 alinea první, odst. 4 písm. b) s přihlédnutím k ustanovení § 238 tr.zákoníku, a jednak jako zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr.zákoníku spáchaný ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr.zákoníku. Za oba zločiny by pak měl být obžalovanému uložen úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v rámci trestní sazby, jejíž výměra je oproti výměře trestní sazby stanovené předchozím trestním zákonem pro trestný čin podvodu a trestný čin padělání a pozměňování peněz nižší. Pro výkon uloženého trestu by tak měl být obžalovaný zařazen za podmínek stanovených v ustanovení § 56 odst. 2 písm. d) tr.zákoníku do věznice se zvýšenou ostrahou.

V té části odvolání státního zástupce, která směřuje v neprospěch obžalovaného, vytýká odvolatel nalézacímu soudu neuložení, státním zástupcem v hlavním líčení navrhovaného, trestu propadnutí věci. Odvolatel se neztotožnil s argumentací, kterou odůvodnil soud prvního stupně neuložení tohoto druhu trestu, totiž, že směnka vyrobená pro účel popsáný v popisu skutku neodráží žádnou peněžní transakci a jedná se tedy ve skutečnosti o zcela bezcenný papír, který bude nutno zničit. V době rozhodování nalézacího soudu byly dány veškeré podmínky pro uložení trestu propadnutí věci, tehdy vymezené v ustanovení § 55 odst. 1 písm. a)

tr.zákona, neboť padělaná směnka, která byla předmětem trestního řízení, splňovala, s poukazem na zákon směnečný a šekový, všechny náležitosti směnky. Stejně podmínky pro uložení trestu propadnutí věci jsou dány i za účinnosti nového trestního zákoníku (tyto jsou vymezeny v ustanovení § 70 odst. 1 písm. a/ tr.zákoníku). Navíc není možno přehlédnout, že zničením originálu padělané směnky by došlo ke znehodnocení jednoho z podstatných listinných důkazů v tomto trestním řízení.

V závěru podaného odvolání je pak navrhováno, aby odvolací soud napadený rozsudek podle ustanovení § 258 odst. 1 písm. d) tr.ř. zrušil ve výroku o vině a o trestu a podle ustanovení § 259 odst. 3 tr.ř. rozhodl sám tak, že uzná obžalovaného Ř. vinným jednak zločinem padělání a pozměnění peněz podle ustanovení § 233 odst. 2 alinea první odst. 4 písm. b) s přihlédnutím k ustanovení § 238 tr.zákoníku, jednak zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr.zákoníku spáchaným ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr.zákoníku. Za výše uvedené zločiny aby pak uložil obžalovanému jednak úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v dolní polovině trestní sazby a zařadil jej pro výkon tohoto trestu do věznice se zvýšenou ostrahou a dále, aby byl uložena trest propadnutí věci týkající se směnky ze dne 18.3.2008, která byla vystavena na směnečnou sumu 260 mil. Kč na výstavce obchodní společnost D. C., s.r.o., jež se nachází v úschově Krajského státního zastupitelství v Ostravě.

Obžalovaný D. Ř. v písemně vyhotoveném odvolání, sepsaném jeho obhájkyň, především akcentuje pochybení nalézacího soudu, který vyhodnotil veškeré důkazy pouze ve prospěch obžaloby, aniž by se přitom zabýval rozpory v tvrzeních poškozeného, na které bylo poukázáno v závěrečném návrhu obhájkyň, a když nemohl závěry vypracovaných znaleckých posudků, které potvrzovaly pravost podpisu na směnce i pravost směnky samotné, vyhodnotit ve prospěch obžalovaného, došel bez dalšího k závěru o existenci neznámých spolupachatelů. Nalézací soud se v odůvodnění svého rozsudku vůbec nezabýval rozporem mezi výpověďmi českých zaměstnanců společnosti D. C., s.r.o., a tvrzením svědka Y. a jeho podřízených o jeho znalosti anglického jazyka. Zatímco se jmenovaný svědek a jeho korejšti podřízení snažili přesvědčit soud prvního stupně o tom, že jeho znalosti anglického jazyka jsou téměř nulové, pak čeští zaměstnanci, pokud byli vyslechnuti v procesním postavení svědků, zaujímají objektivnější stanovisko a tvrzení svědka Y. a jeho korejských spolupracovníků vyvracejí. Z výsledků provedené dokazování sice vyplývá, že svědek Y. hovoří špatnou angličtinou, nicméně i tato špatná angličtina mu stačila k tomu, aby se s obžalovaným při předání peněz a směnky domluvil.

Rovněž nemůže obstát argument nalézacího soudu, že jedním z důvodů spáchání předmětných zločinů byla špatná finanční situace obžalovaného. Takovýto závěr nemá v žádném případě oporu ve výsledcích provedené dokazování. Je sice pravdou, že obžalovaný čerpal úvěry, a to provozního charakteru, ale vždy se jednalo o malé finanční částky, které obžalovaný řádně splácel. Naopak společnost D. C., s.r.o., se v inkriminovaném období potýkala s velkými finančními problémy a z tohoto důvodu čerpala vysoké úvěry nejen v České republice, ale také na Slovensku, a především u bank v Koreji. Jmenovaná společnost musela splácet úvěry, a to i v době, kdy již neměla takové zakázky, aby mohla zahájit výrobu v plném rozsahu, neboť tato byla vázána především na realizaci výrobního projektu firmy Hyundai. Špatná finanční situace a potřeba získat peníze v hotovosti byla tedy především na straně korejské společnosti. Pokud jde o původ peněz zapůjčených obžalovaným svědku Y., nemá obžalovaný povinnost dle platných zákonů prokázat zdroj těchto finančních prostředků a sdělit jméno svého věřitele. Uvedená skutečnost nemůže být v žádném případě vyhodnocena v jeho neprospěch. Totéž platí

i ve vztahu k údajnému panu N., o kterém obžalovaný od počátku trestního stíhání tvrdí, že má o jeho osobě velmi malé informace a dodnes neví, které z těchto informací jsou zcela pravdivé. Pokud jde o místo, kde byla předmětná směnka uschována do 18.12.2008, sdělil obžalovaný v rámci svých výslechů, že byla uložena na bezpečném místě. Nalézací soud v odůvodnění napadeného rozsudku rovněž poukazoval na výpověď svědka JUDr. W., kterému měl obžalovaný sdělit, že peníze byly předány svědku Y. v automobilu. Na uvedené tvrzení svědka JUDr. W. obžalovaný reagoval již ve své výpovědi, kterou učinil dne 16.4.2009, ve které vysvětlil, že se ze strany svědka JUDr. W. jednalo zřejmě o omyl, a toto své tvrzení zopakoval i v hlavním líčení po skončení výslechu jmenovaného svědka. Ten po vysvětlení podaném obžalovaným, předtím, než opustil jednací síň, uvedl, že tvrzení obžalovaného připouští. Tato reakce svědka JUDr. W. však v přepisu protokolu o hlavním líčení nebyla zaznamenána.

Nalézací soud se v odůvodnění svého rozsudku prakticky vůbec nezabýval nejzásadnějším důkazem, který svědčí o pravdivosti tvrzení obžalovaného, a to závěry znaleckých posudků o pravosti podpisu na směnce a pravosti směnky, tedy znaleckými posudky z oboru kriminalistická expertíza ručního písma, kriminalistická a technická expertíza dokladů a písemností a znaleckého posudku z odvětví technické zkoumání písemností. Nalézací soud v odůvodnění svého rozhodnutí pouze zkonstatoval závěry znaleckých posudků a výsledky znaleců, aniž by se tak blíže těmito důkazy zabýval a řádně je vyhodnotil. Přitom znalec RNDr. M. vyhodnotil směnku jako listinu originální, která nebyla žádným způsobem měněna či doplňována. Otisk razítka nacházející se na směnce byl shledán původním a směnka byla podepsána až po jejím vyplnění a orazítkování. Znalkyně Mgr. S. bylo, pokud se týká podpisu na směnce, konstatováno, že se jedná o spontánně psaný podpis, kdy spontánnost nelze snadno napodobit, neboť tato není pouhým okem zcela rozpoznatelná. V hlavním líčení pak znalkyně uvedla, že nenalezla žádné znaky, které by svědčily pro padělání, jako jsou znaky narušení jistoty psacího pohybu, narušení plynulosti psacího pohybu a další. Znalkyně sice stanovila pravost podpisu v oblasti pravděpodobnosti, ale spíše směrem k jeho pravosti. Tuto pravděpodobnost nelze vyhodnotit jako podpis nepravý, zfalšovaný a nelze proto vyhodnotit závěry znaleckého posudku v neprospěch obžalovaného. V napadeném rozsudku soud prvního stupně postavil proti osobě obžalovaného morální kredit svědka Y., jako záruku pravdivosti jeho tvrzení a nemožnosti realizace převzetí finanční hotovosti tak, jak to uváděl obžalovaný ve svých výpovědích. Je nutno v této souvislosti poukázat na to, že i vrcholoví manažeři a zakladatelé společnosti Hyundai byli považováni za osoby s vysokým morálním kreditem, přesto byli vyšetřováni, popř. obviněni z celé řady závažných trestných činů. Obžalovaný je přitom osobou dosud netrestanou, který řádně pracuje a zaměstnává další pracovníky, přesto však jeho tvrzení jsou považována za nepravdivá a zjištěné skutečnosti jsou pak vyhodnocovány pouze v jeho neprospěch.

Nalézací soud rovněž zavázal obžalovaného k náhradě škody poškozené společností D. C., s.r.o., ve výši 388.155,- Kč. Vyčíslenou škodu však nelze považovat za škodu, neboť například částka za koupi pozemku, který by byl stejně zakoupen jmenovanou společností bez ohledu na trestní řízení, nemůže být považována za škodu. Stejně lze pochybovat o tom, zda-li jsou škodou náklady související s účetní závěrkou, když tato byla vyhotovena i s ohledem na financování dalších podnikatelských aktivit společnosti D. C., s.r.o., v České republice, tedy bez ohledu na zahájené trestní řízení.

S ohledem na důkazní situaci a shora uvedené skutečnosti bylo v závěru podaného odvolání navrhováno, aby odvolací soud zrušil napadený rozsudek a nově rozhodl tak, že obžalovaného zcela zprošťuje obžaloby Krajského státního zastupitelství v Ostravě.

Vrchní soud v Olomouci, jakožto soud odvolací konstatuje, že opravné prostředky byly podány subjekty k jejich podáním oprávněnými (§ 246 odst. 1 písm. a/, b/ tr.ř.), a to ve lhůtě specifikované v § 248 odst. 1 tr.ř. Po přezkoumání obsahu podaných opravných prostředků je možno konstatovat, že tyto splňují veškeré náležitosti obsahu odvolání vyžadovaného ustanovením § 249 odst. 1, odst. 2 tr.ř. ve znění zákona č. 265/2001 Sb.

Odvolací soud z podnětu opravných prostředků přezkoumal podle hledisek, která jsou specifikována v ustanovení § 254 odst. 1, odst. 3 tr.ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků napadeného rozsudku, proti nimž byla podána odvolání, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nebyly odvoláními vytýkány, přihlížel odvolací soud pouze tehdy, pokud měly vliv na správnost výroků, proti nimž byla odvolání podána. S ohledem na to, co již bylo konstatováno výše, stran opravných prostředků, které byly zaměřeny do výroku o vině, nebyla přezkumná činnost odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 254 odst. 3 tr.ř. fakticky nikterak omezena. Podle výše citovaného ustanovení trestního řádu, pokud je podáno odvolání proti výroku o vině, musí odvolací soud přezkoumat v návaznosti na vytýkané vady vždy i výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad, bez ohledu na to, zda bylo i proti těmto výrokům podáno odvolání.

Po přezkoumání obsahu napadeného rozsudku, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, odvolací soud konstatuje, že nebyly zjištěny podstatné vady řízení, které rozsudku předcházelo a které by byly důvodem pro postup dle § 258 odst. 1 písm. a) tr.ř. Pokud bylo ze strany obhajoby vytýkáno nalézacímu soudu, že nebyla správně zaprotokolována výpověď svědka JUDr. W. z hlavního líčení, je zapotřebí zdůraznit, že krajský soud reagoval na uvedenou námitku svým usnesením ze dne 23.2.2010, kterým opravil a doplnil protokol o hlavním líčení, konaném dne 11.12.2009 (č.l. 1748) tak, aby protokol o hlavním líčení přesně odpovídal obsahu výpovědi výše jmenovaného svědka. I z obsahu usnesení, kterým došlo k opravě a doplnění protokolu z hlavního líčení, který zachycoval výpověď svědka JUDr. W., nevyplývá, že by změnil své stanovisko stran místa, kde měl obžalovaný předat svědku Y. částku 260 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že uvedené usnesení Krajského soudu v Ostravě nabylo dne 26.3.2010 právní moci, aniž by byla ze strany obžalovaného proti němu podána stížnost, dá se z uvedených skutečností dovodit, že obžalovaný neměl proti obsahu usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 23.2.2010 žádných výhrad. Z výše uvedených důvodů proto považoval odvolací soud námitky obhajoby stran správnosti řízení předcházející vyhlášení rozsudku za právně irelevantní.

V rámci své přezkumné povinnosti odvolací soud nezjistil ani žádné další vady, které by odůvodňovaly postup podle § 258 odst. 1 písm. b), c), e) tr.ř.

Pokud přesto došlo ke zrušení napadeného rozsudku z důvodů uvedených v ustanovení § 258 odst. 1 písm. d) tr.ř., nebylo to, až na případ nesprávného neuložení trestu propadnutí věci, kvůli pochybení nalézacího soudu, které by spočívalo v nesprávné aplikaci tehdy účinného trestního zákona. Důvodem citovaného postupu odvolacího soudu byla především ta skutečnost, že v mezidobí od vyhlášení rozsudku soudem prvního stupně do dne rozhodování odvolacího soudu, nabyt dne 1.1.2010 účinnosti trestní zákoník č. 40/2009 Sb. I když se trestnost činu posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán, existuje z uvedené zásady výjimka zakotvená v ustanovení § 2 odst. 1 tr.zákoníku, totiž, že podle pozdějšího zákona se posuzuje trestnost

jednání pouze tehdy, pokud je to pro pachatele příznivější. Bylo tedy na místě posoudit, který z obou zákonů je pro obžalovaného příznivější. Pozdější zákon je možno aplikovat pouze tehdy, pokud je jako celek pro pachatele příznivější, než by bylo v případě aplikace zákona účinného v době spáchání trestného činu. Jelikož oba zákony připouští u zločinu neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea první, odst. 5 písm. b) tr.zákoníku - dříve trestného činu padělání a pozměňování peněz (§ 140 odst. 2 alinea první, odst. 3 písm. b/ tr.zákona) a u zločinu podvodu 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, dříve trestného činu podvodu (§ 250 odst. 4 tr.zákona), uložení stejného druhu trestu, je rozhodující z hlediska aplikace ustanovení § 2 odst. 1 tr.zákoníku porovnání výměry trestních sazeb stanovených oběma zákony pro trestné činy, popřípadě zločiny padělání a pozměnění peněz a podvodu. Jelikož v trestním zákoníku je u zločinu padělání a pozměnění peněz (§ 234 odst. 5 tr.zákoníku) a u zločinu podvodu (§ 209 odst. 5 tr.zákoníku) oproti dřívější právní úpravě snížena horní hranice trestní sazby z patnácti, resp. z dvanácti roků na dvanáct, resp. deset roků, bude na místě s ohledem na kritéria uvedená v ustanovení § 2 odst. 1 tr.zákona aplikace trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. a nikoliv trestního zákona účinného v době spáchání trestného činu.

Dále bylo shledáno pochybení soudu prvního stupně, pokud se týká rozhodnutí o uplatněném nároku poškozeného, které zakládá důvod pro postup dle § 258 odst. 1 písm. f) tr.ř.

Vzhledem k tomu, že byly splněny veškeré zákonné podmínky vymezené v ustanovení § 259 odst. 3 tr.ř., bylo možno výše zmiňované vady napadeného rozsudku odstranit v řízení před nalézacím soudem.

Na tomto místě je nutno připomenout, že se odvolací soud již jednou předmětnou trestní věcí obžalovaného D. Ř. zabýval, když z podnětu odvolání obžalovaného a státního zástupce svým rozsudkem ze dne 27.5.2010, sp.zn. 6 To 33/2010, napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě podle § 258 odst. 1 písm. d), f) tr.ř. zrušil v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr.ř. nově uznal obžalovaného Ř. vinným spácháním jednak zločinu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea první, odst. 4 písm. b) tr.zákoníku s přihlédnutím k ustanovení § 238 tr.zákoníku, jednak zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr.zákoníku spáchaného ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr.zákoníku. Za tyto trestné činy pak uložil obžalovanému Ř. podle § 209 odst. 5 tr.zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr.zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání 7 a půl roku. Podle § 56 odst. 2 písm. c) tr.zákoníku byl obžalovaný pro výkon uloženého trestu odnětí svobody zařazen do věznice s ostrahou. Současně podle § 70 odst. 1 písm. a) tr.zákoníku byl obžalovanému uložen trest propadnutí věci, a to vlastní směnky údajného výstavce společnosti D. C., s.r.o., se sídlem Č. T., H. tř. 28/2020, v dvojjazyčném znění, a to v jazyce českém a anglickém, na níž byl napodoben podpis jednatele společnosti T. Y. Y., občana Korejské republiky a opatřen jejím razítkem s číselným označením „2 v kolečku“, přičemž tato směnka byla vyhotovena jako směnka bez protestu s údajným datem vystavení „v Č. T. 18. března 2008“, s datem splatnosti dne 18. prosince 2008 na řad osoby obžalovaného D. Ř., označené jeho rodným číslem, adresou trvalého bydliště, která je toho času uložena v depozitáři Krajského státního zastupitelství Ostrava, kde je vedena pod sp.zn. 3 KZV 10/2009. Poškozená obchodní společnost D. C., s.r.o., pak byla se svým nárokem na náhradu škody odkázána podle § 229 odst. 2 tr.ř. na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci bylo podáno nejvyšší státní zástupkyní dovolání, a to v neprospěch obviněného D. Ř. Z podnětu podaného dovolání pak Nejvyšší soud ČR rozhodl svým usnesením ze dne 15.2.2011 tak, že podle § 265k odst. 1 tr.ř. zrušil rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27.5.2010, sp.zn. 6 To 33/2010, v celém rozsahu a podle § 265k odst. 2 tr.ř. současně zrušil také další rozhodnutí na zrušené

rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr.ř. bylo Vrchnímu soudu v Olomouci přikázáno, aby věc obžalovaného Ř. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Ve svém rozhodnutí uložil Nejvyšší soud Vrchnímu soudu v Olomouci, aby se znovu zabýval právním posouzením jednání obžalovaného, a to z hlediska správné aplikace ustanovení § 2 odst. 1 tr.zákoníku (časová působnost).

Skutkový stav

Skutková zjištění učiněná nalézacím soudem má odvolací soud za správná, vzešlá z dokazování provedeného v souladu s trestním řádem a mající oporu ve výsledcích provedeného dokazování. Nalézací soud dostal svým povinností a provedl dokazování v potřebném rozsahu, které plně odpovídá požadavkům, které jsou zakotveny v ustanovení § 2 odst. 5 tr.ř. Obhajoba sice v rámci veřejného zasedání, které bylo konáno před odvolacím soudem, navrhla doplnit dokazování opakovaným výslechem svědka JUDr. W., jakož i vypracováním nového znaleckého posudku z oboru kriminalistická expertíza ručního písma, nicméně odvolací soud považoval provedení navrhovaných důkazů za nadbytečné. Pokud se týká požadavku obhajoby na opakovaný výslech svědka JUDr. W., opírá odvolací soud své zamítavé stanovisko k jeho provedení o tu skutečnost, že svědek JUDr. W. byl opakovaně, a to jak v přípravném řízení, tak i u hlavního líčení vyslechnut, přičemž ve všech svých výpovědích vždy opakovaně tvrdil, že mu bylo obžalovaným při osobním jednání sděleno, že částku 260 mil. Kč měl předávat svědku Y. v osobním automobilu. Odvolací soud za dané situace sdílí názor, že důvodem požadavku obhajoby na opakovaný výslech svědka JUDr. W. není nic jiného než přesvědčit soud, že svědek uvádí něco jiného než to, co opakovaně uvedl ve svých dřívějších výpovědích.

Rovněž návrh obhajoby na doplnění dokazování vypracováním znaleckého posudku z oboru kriminalistická expertíza ručního písma, považoval odvolací soud za nadbytečný. Takovýto postup by byl na místě, pokud by odvolací soud měl pochybnosti o správnosti znaleckého posudku, popřípadě by znalecký posudek považoval za nejasný nebo neúplný a tyto pochybnosti, popřípadě nejasnost nebo neúplnost znaleckého posudku by nebylo možno odstranit ani osobním výslechem znalce. Odvolací soud v souladu se stanoviskem soudu prvního stupně však žádné takové skutečnosti, které by odůvodňovaly postup naznačený obhajobou, neshledal. Z výše uvedených důvodů byly proto oba návrhy obhajoby na doplnění dokazování zamítnuty. Provedené důkazy byly nalézacím soudem hodnoceny v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr.ř. Přitom bylo pečlivě dbáno, aby byly vyhodnoceny jak důkazy svědčící ve prospěch obžalovaného, tak i v jeho neprospěch. Pokud bylo nalézacímu soudu vytýkáno nesprávné hodnocení provedených důkazů, což představuje jádro odvolacích námitek, považuje odvolací soud za nutné zdůraznit, že s ohledem na současnou právní úpravu může odvolací soud do hodnotícího procesu nalézacího soudu zasahovat pouze v omezených případech, a to tehdy, pokud by nalézací soud hodnotil důkazy, které nebyly provedeny v rámci hlavního líčení, nebo pokud by nehodnotil provedené důkazy, eventuálně pokud by hodnocení provedených důkazů bylo v diametrálním rozporu s pravidly formální logiky. Vzhledem k tomu, že žádná z výše jmenovaných eventualit v projednávaném případě nenastala, nebylo nutno, aby odvolací soud do hodnotícího procesu důkazní situace nalézacím soudem jakýmkoli způsobem zasahoval (§ 263 odst. 7 věta poslední tr.ř.). Je tedy možno konstatovat, že skutková zjištění učiněná nalézacím soudem považuje odvolací soud za úplná a nelze jim vytýkat žádné nedostatky. Jelikož se odvolací soud s argumentací soudu prvního stupně plně ztotožnil, je možno odkázat na příslušnou, náležitým způsobem zpracovanou pasáž odůvodnění napadeného rozsudku.

Jen stručně nad rámec odůvodnění napadeného rozsudku považuje odvolací soud za nutné v reakci na některé námitky obhajoby rozvedené v podaném odvolání uvést další skutečnosti.

Obžalovaný v podaném odvolání vytýkal nalézacímu soudu, že se dostatečným způsobem nezabýval rozpory mezi výpověďmi českých zaměstnanců společnosti D. C., s.r.o., a tvrzením svědka Y. a jeho podřízených korejského původu stran schopností citovaného svědka komunikovat v anglickém jazyce. Na rozdíl od obhajoby, odvolací soud, stejně jako soud prvního stupně, žádné závažné rozpory mezi výpověďmi českých zaměstnanců společnosti D. C., s.r.o., a svědka Y. a svědků H. K. a S. G. L. neshledal. Pokud poslední jmenovaní svědci opakovaně ve svých výpovědích potvrdili, že znalost anglického jazyka svědka Y. byla na velmi nízké úrovni a omezila se pouze na znalost obvyklých zdvořilostních frází, nebylo toto tvrzení nijak v rozporu s tím, co o schopnosti svědka Y. komunikovat v anglickém jazyce vypovídají čeští zaměstnanci společnosti D. C., s.r.o., kteří byli vyslechnuti v procesním postavení svědků (svědkyně H., V.). Na základě výše citovaných svědeckých výpovědí je možno obecně shrnout, že se svědek Y. v objektu společnosti D. C., s.r.o., v Č. T. pohyboval vždy v přítomnosti dalších manažerů a tlumočnicků a veškeré písemnosti, které mu byly předkládány, musely být přeloženy z jazyka anglického do jazyka korejského. Jeho znalosti anglického jazyka byly na velmi nízké úrovni, nebyl schopen běžné komunikace v tomto jazyce, a proto potřeboval mít prakticky neustále k dispozici tlumočníka. S ohledem na tvrzení svědků je pak možno si jen stěží představit, že by svědek Y. byl schopen komunikovat v anglickém jazyce s obžalovaným o detailech údajně poskytnuté půjčky, okolnostech, za kterých mělo dojít k předání finančního obnosu, případně, že by se sám bez doprovodu dalších osob mohl pohybovat po Č. T. Pouze svědek M. K. ve svých výpovědích uváděl, že svědek Y. byl schopen v anglickém jazyce komunikovat. Jedná se však o tvrzení zcela ojedinělé, které nemá oporu v obsahu dalších provedených důkazů. Proto postupoval nalézací soud správně, pokud z této části výpovědi svědka K. nevycházel při ustálení skutkového stavu.

Ze strany obhajoby bylo soudu prvního stupně rovněž vytýkáno, že při hodnocení provedených důkazů nevěnoval dostatečnou pozornost špatné finanční situaci společnosti D. C., s.r.o. Odvolací soud má především pochybnost o tom, že by obžalovaný měl k dispozici detailní informace o hospodářské situaci výše uvedené obchodní společnosti. Skutečnost, že společnost D. C., s.r.o., čerpala v inkriminovaném období více úvěrů (č.l. 1168, 1196, 1202) však ještě neznamená, že se nacházela ve špatné hospodářské situaci (viz výsledky auditu za rok 2008 – č.l. 1226). O špatné hospodářské situaci obchodní společnosti by bylo možno hovořit za situace, kdyby uvedená společnost nebyla schopna své závazky, které pro ni vyplývaly z uzavřených úvěrových smluv, plnit, což výsledky provedeného dokazování potvrzeno nebylo.

V podaném odvolání obhajoba zpochybňuje věrohodnost výpovědí svědků S. G. L. a H. K. V průběhu celého dosavadního trestního řízení však nebyla provedenými důkazy věrohodnost výpovědí těchto svědků nikterak vážným způsobem zpochybněna. Přitom je nutno zdůraznit, že ani obhajoba nebyla schopna uvést konkrétní skutečnosti, na základě kterých by bylo možno považovat výpovědi korejských svědků za nevěrohodné, když jejich nevěrohodnost dovozovala toliko obecně s ohledem na stávající pracovněprávní vztahy těchto svědků ke svědku Y.

Pokud dospěl soud prvního stupně ke skutkovému závěru, že došlo na předmětné směnke k napodobení podpisu jednatele společnosti D. C., s.r.o., svědka Y., v žádném případě se nejedná o hypotetický závěr, který by neměl oporu ve výsledcích provedeného dokazování. Svě stanovisko odvolací soud opírá o následující skutečnosti.

Jak již bylo uvedeno na jiném místě odůvodnění tohoto rozhodnutí, je nutno posuzovat závěry znaleckých posudků z oborů kriminalistická expertíza ručního písma a technického zkoumání písemností v komplexu s obsahem dalších ve věci provedených důkazů. Zpracovatelka znaleckého posudku z oboru kriminalistická expertíza ručního písma kpt. Mgr. J. S. ve své výpovědi v hlavním líčení konstatovala, že samotný sporný podpis na směnce není náročný, nejsou u něho přítomny žádné složité tahy a je blízký podpisům typu parafy. Pokud se týká schopnosti takovýto podpis napodobit, uvedla znalkyně ve své výpovědi, že jeho napodobení nepředstavuje v žádném případě problém, a pokud by někdo cvičil takovýto podpis, nebylo by obtížné jej napodobit, a to i při zachování míry jistoty a dynamiky psacího pohybu. Pravděpodobnost, že se jedná o pravý podpis svědka Y., přitom stanovila znalkyně na střední míru pravděpodobnosti (č.l. 1766). Z výpovědi zaměstnanců firmy D. C., s.r.o., svědků G. H., B. V. a R. W. bylo zjištěno, že v inkriminované době měl k písemnostem, které byly podepsány svědkem Y., jakož i k firemnímu razítku, které bylo použito na předmětné směnce, nekontrolovatelný přístup široký okruh osob z řad pracovníků společnosti. Uvedené poměry tak vytvářely poměrně široký prostor pro to, aby další osoba, popřípadě osoby, mohly získat razítko obchodní společnosti, které pak bylo následně použito na předmětnou směnku, popřípadě získat písemnosti podepsané svědkem Y.

Skutečnosti uváděné výše, tedy snadné napodobení podpisu obžalovaného, jistá míra pravděpodobnosti, že pisatelem podpisu nebyl svědek Y. (znalkyně stanovila pravděpodobnost pravosti podpisu svědka Y. jako střední míru pravděpodobnosti), nekontrolovaný přístup širokého okruhu osob k razítku obchodní společnosti a k písemnostem, které byly podepsány svědkem Y., je pak nutno hodnotit z hlediska posouzení správnosti skutkových závěrů soudu prvního stupně v kontextu s dalšími skutečnostmi, které činí skutkovou verzi obžalovaného krajně nepravděpodobnou. Obžalovaný ani v jedné ze svých výpovědí, které učinil v průběhu trestního řízení, neuvedl jméno osoby, která mu měla údajně půjčit finanční obnos, který pak měl použít jako půjčku svědku Y., a to přesto, že byl ohrožen uložením vysokého trestu odnětí svobody a uvedení těchto skutečností, pokud by byly pravdivé, by mohly vést pro obžalovaného k příznivějším skutkovým zjištěním, což by pak mohlo popřípadě nalézt i odraz ve výroku o vině, popřípadě ve výroku o uložení trestu. Takovýto postup obžalovaného za dané důkazní situace, pro něj značně nepříznivé, se jeví odvolacímu soudu jako zcela absurdní a nelze proto na skutkovou verzi uváděnou obžalovaným pohlížet jinak než na tvrzení účelové, které neodpovídá skutečnosti. Stejný závěr pak platí, i pokud se týká postoje obžalovaného, který odmítl sdělit, na kterém, jak sám uvádí, bezpečném, místě měl až do dne 19.12.2008 směnku uloženu. Provedenými důkazy bylo objektivizováno pouze to, že obžalovaný uložil směnku dne 19.12.2008 (směnka měla být vystavena svědkem Y. v březnu roku 2008) do bezpečnostní schránky zřízené téhož dne u České spořitelny, a.s., oblastní pobočky v Ostravě. Na celé verzi obžalovaného je zarážející přístup údajného věřitele, který, i když jiné osobě půjčoval finanční obnos přesahující 200 mil. Kč, netrval na písemném vyhotovení smlouvy ani na zajištění závazku, který by vyplýval z uzavřené smlouvy příslušnými právními instrumenty (např. zřízení zástavního práva apod.). Údajný věřitel se měl tedy spokojit pouze s faktickým předáním předmětného finančního obnosu bez vystavení příslušných účetních dokladů, které by převod tak vysoké finanční částky mohly zadokumentovat (příjmový a výdajový doklad apod.). Uvedené pochybnosti stran správnosti skutkové verze obžalovaného jsou navíc umocňovány i tím, že podle vlastní verze obžalovaného měl finanční obnos ve výši 206 066 000,- Kč vrátit svému údajnému věřiteli do března roku 2009, ten však, aniž by obžalovaný dlužnou částku do dne rozhodování odvolacího soudu

vrátil, neučinil žádné kroky (alespoň o nich obžalovaný nikdy nehovořil a nevyplývá to ani z žádných dalších důkazů), směřující k jejímu vrácení. Značné pochybnosti vzbuzuje i tvrzení obžalovaného stran místa, kde mělo údajně k předání finanční částky dojít. Podle verze obžalovaného k předání finančního obnosu mělo dojít ve vstupní chodbě domu. Z pořízené fotodokumentace, na které je zachyceno místo, kde k tomuto předání mělo údajně dojít, vyplývá, že se mělo jednat o budovu, ve které se nachází několik advokátních kanceláří a obchodních společností (č.l. 1534). Pokud jde o samotnou vstupní chodbu, tato je poměrně úzká (viz fotodokumentace na č.l. 1542 – 1543, 1546). Za situace, kdy v uvedené budově sídlí několik advokátních kanceláří a obchodních společností, lze důvodně předpokládat, že v době, kdy k předání finančního obnosu mělo údajně dojít, byla poměrně vysoká frekvence procházejících osob. Je si možno tedy jen velmi těžko představit, že by mělo dojít na takovémto místě k předání finančního obnosu, jehož výše přesahovala částku 200 mil. Kč a kterou by ještě navíc svědek Y. měl přepočítávat.

Právní kvalifikace

V případě právního posouzení jednání obžalovaného D. Ř. je nutno konstatovat, že nalézací soud nepochybil, pokud jeho jednání popsané ve skutkové větě posoudil v době svého rozhodování, podle tehdy účinného trestního zákona, jednak jako trestný čin padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 2 alinea první, odst. 3 písm. b) tr.zák. s přihlédnutím k ustanovení § 143 tr.zák. a jednak jako pokus trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 tr.zák. k ustanovení § 250 odst. 1, odst. 4 tr.zák. Nalézací soud v odůvodnění napadeného rozsudku (str. 14 – 15) podrobně rozvedl své úvahy stran právní kvalifikace a specifikoval skutkové okolnosti, ve kterých spatřoval naplnění jednotlivých zákonných znaků jak základních, tak i kvalifikovaných skutkových podstat obou trestných činů. K výše uvedenému považuje odvolací soud za nutné dodat, že pod znakem zákonné skutkové podstaty trestného činu podvodu „uvede někoho v omyl“ je nutno spatřovat předstírání okolností, které nejsou v souladu se skutečným stavem věci. V konkrétně projednávaném případě je možno pod tento zákonný znak podřadit předstírání existence závazků svědka Y., nepravdivé údaje uvedené ve směnce stran údajné pohledávky vůči poškozené obchodní společnosti. Při posuzování hrozícího následku - škody velkého rozsahu (v případě trestného činu podvodu), pak bylo nalézacím soudem důsledně postupováno v souladu s ustanovením § 89 odst. 11 tr.zák. a hrozící škoda u trestného činu podvodu byla kvalifikována jako škoda velkého rozsahu a trestný čin padělání a pozměňování peněz jako trestný čin spáchaný ve značném rozsahu. Vzhledem k výši finanční částky, na kterou byla vystavena předmětná směnka napodobeným podpisem svědka Y., byly správně nalézacím soudem shledány zákonné podmínky pro naplnění zákonného znaku skutkové podstaty odst. 3 písm. b) ustanovení § 140 odst. 2 alinea první tr.zák. „ve značném rozsahu“. I když byly výsledky dokazování prokázány skutečností zakládající znak „spáchání činu ve velkém rozsahu“, trestní zákon platný do 31.12.2009 u trestného činu padělání a pozměňování peněz dle § 140 tr.zákona uvedený zákonný znak neznal, a proto bylo jednání obžalovaného v souladu s tehdejší platnou právní úpravou posouzeno podle § 140 odst. 2 alinea první, odst. 3 tr.zákona (spáchání činu ve značném rozsahu). V mezidobí od vyhlášení odsuzujícího rozsudku soudem prvního stupně však nabyt dnem 1.1.2010 účinnosti trestní zákoník č. 40/2009 Sb. a bylo proto nutno, aby se odvolací soud v rámci své přezkumné činnosti rovněž zabýval i otázkou časové působnosti zákona z hlediska ustanovení § 2 odst. 1 tr.zákoníku. Vzhledem k tomu, že s ohledem na kritéria stanovená v citovaném ustanovení trestního zákoníku, jako to bude rozvedeno níže, je nutno aplikovat na jednání obžalovaného trestní zákoník účinný od 1.1.2010, který již u zločinu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku

podle § 234 zákonný znak „spáchá ve velkém rozsahu“ obsahuje, bylo nutno aplikovat na jednání obžalovaného odst. 5 písm. b) trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea první tr.zákoníku. I přesto, že ze strany obžalovaného nedošlo k padělání většího počtu platebních prostředků, hrála při úvahách odvolacího soudu o aplikaci zákonného znaku „spáchá čin ve velkém rozsahu“ významnou roli velmi vysoká finanční částka uvedená v předmětné směnce. Právě v této již velmi vysoké finanční částce uvedené ve směnce, i když ze strany obžalovaného se jednalo pouze o ojedinělou jednorázovou, nikoli soustavnou déletrvající činnost, spatřoval odvolací soud skutečnost zakládající zákonný znak „spáchání činu ve velkém rozsahu“, neboť případné vymození fiktivního peněžitého plnění na základě předmětné směnky, k čemuž učinil obžalovaný již konkrétní reálné kroky, by mělo na společenský zájem chráněný ustanovením § 234 odst. 3 alinea první, odst. 5 písm. b) tr.zákoníku stejně závažný dopad jako v případě, kdy by pachatel padělal větší počet platebních prostředků a tuto činnost by páchal soustavně po delší dobu.

Znak „padělá“ byl v konkrétně projednávaném případě naplněn tím, že na předmětné směnce byl napodoben podpis svědka Y. a dále v ní byla uvedena zcela nepravdivá fiktivní finanční částka, kterou měla dlužit společnost D. C., s.r.o., obžalovanému.

I když obžalovanému muselo být s ohledem na výsledky dokazování známo, že předmětná směnka obsahuje nepravdivé údaje, měl dle skutkových závěrů učiněných nalézacím soudem v úmyslu ji použít jako pravý platební prostředek a dosáhnout tak proplacení finanční částky na něm uvedené. Podklad pro tento závěr měl nalézací soud ve skutkových zjištěních, která považuje odvolací soud za správná a ze kterých vyplývá, že obžalovaný se pokusil vymoci finanční obnos uvedený na směnce prostřednictvím advokáta JUDr. O. W., kterému předložil fotokopii předmětné směnky. Advokát JUDr. W. pak v zastoupení obžalovaného na základě jeho pokynu dne 28.1.2009 zaslal společnosti D. C., s.r.o., předžalobní upomínku a společnost vyzval k úhradě dlužné částky. Pod pojmem „použít padělaný prostředek jako pravý“ je přitom nutno rozumět veškerá jednání, která jsou relevantní z právního hlediska, jímž se padělky platebních prostředků používají podle povahy svého konkrétního určení.

Samotnou směnku je nutno považovat za platební prostředek ve smyslu ustanovení § 234 tr.zákoníku, neboť směnka je v teorii obecně definována zpravidla jako dlužnický cenný papír vydaný v zákonem stanovené formě, kterým se určitá osoba (směnečný dlužník) zavazuje majiteli směnky zaplatit v určitém místě a čase peněžní částku na směnce uvedenou. Tyto formální náležitosti předmětná směnka splňovala. Rovněž splňovala i všechny obsahové náležitosti vyžadované v § 1 článek 1 zákona směnečného a šekového.

Pokud došlo v napadeném rozsudku ke změně ve výroku o vině, bylo to pouze z toho důvodu, jak to již bylo konstatováno na jiném místě odůvodnění tohoto rozhodnutí, že v mezidobí od rozhodnutí soudu prvního stupně do rozhodnutí odvolacího soudu nabyt dne 1.1.2010 účinnosti nový trestní zákoník. Podle § 2 odst. 1 tr.zákoníku se trestnost činu posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán, podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže je to pro pachatele příznivější. Platná judikatura vychází z toho, že použití nového práva je třeba posuzovat jako celek tak, aby konečný výsledek byl pro pachatele příznivější. Přitom je nutné, aby byl hodnocen původní a současně platný zákon jak z hlediska ustanovení zvláštní části, tak i se zřetelem k ustanovení obecné části trestního zákoníku. Přitom je rozhodný výsledek srovnání trestů, které by byly při použití zákonů jako celků pachateli za konkrétních posuzovaných okolností uloženy (R 11/1991 Sb. rozhodnutí trestních). Pokud jde o trestný čin padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 2 alinea první, odst. 3 písm.

b) tr.zákona s přihlédnutím k § 143 tr.zákona účinného do 31.12.2009 stanovil trestní zákon pachateli trest odnětí svobody od 10 do 12 let. Pokud jde o zločin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea první, odst. 5 písm. b) tr.zákoníku, který obsahuje znak, že pachatel spáchá tento zločin ve velkém rozsahu, stanoví nový trestní zákoník na tento zločin trest odnětí svobody od 8 do 12 let. Z výše uvedených skutečností je tedy zřejmé, že nová úprava v trestním zákoníku je pro pachatele jako celek příznivější než úprava v trestním zákoně č. 140/1961 Sb. ve znění pozdějších předpisů. S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti bylo tedy namísto posoudit jednání obžalovaného jako trestný čin padělání a pozměňování peněz podle § 234 odst. 3 alinea první, odst. 5 písm. b) tr.zákoníku. Vzhledem k tomu, že v konkrétně projednávaném případě byly splněny všechny zákonné podmínky umožňující v rámci odvolacího řízení odvolacímu soudu postup dle § 259 odst. 3 tr.ř., byly skutečnosti, na které bylo poukazováno výše, napraveny tímto soudem v rámci odvolacího řízení.

Odvolací soud pak jednání obžalovaného posoudil jednak jako zločin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea první, odst. 5 písm. b) tr.zákoníku s přihlédnutím k ustanovení § 238 tr.zákoníku, jednak jako zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr.zákoníku spáchaného ve stádiu pokusu dle § 21 odst. 1 tr.zákoníku.

Trest

Vzhledem k tomu, že došlo ke zrušení výroku o vině, bylo nutno zrušit i výrok o trestu. Při svých úvahách o trestu přihlédl odvolací soud ke všem kritériím, která jsou zakotvena v ustanovení § 39 odst. 1, odst. 3 tr.zákoníku č. 40/2009 Sb. Odvolací soud přitom vycházel ze stejných skutečností jako soud prvního stupně, který je podrobněji specifikoval na str. 16 odůvodnění napadeného rozsudku, a je proto možno na tuto pasáž odkázat. Odvolací soud, stejně jako soud prvního stupně, při svých úvahách o trestu vzal do úvahy tu skutečnost, že i když se v konkrétně projednávaném případě mělo jednat, pokud se týká zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr.zákoníku, toliko o pokus, učinil obžalovaný již všechny kroky, které bezprostředně směřovaly k získání peněz. Do úvahy vzal i výši finanční částky. Výše škody, která bezprostředně hrozila tak, jak byla ustálena na základě výsledků provedené dokazování (260.066.000,- Kč), hranici pro vymezení škody značného rozsahu, kterou se rozumí škoda dosahující nejméně částky 5 mil. Kč (§ 138 odst. 1 tr.zákoníku) výrazně překračovala. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem, jakož i vzhledem k dosavadní beztrestnosti obžalovaného, dospěl odvolací soud k závěru, že společenské škodlivosti protiprávního jednání obžalovaného odpovídá trest odnětí svobody v trvání 9 roků uložený v rámci zákonné trestní sazby stanovené pro trestný čin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku dle § 234 odst. 5 tr.zákoníku. Vzhledem k tomu, že byl trest ukládán za více trestných činů, připadalo do úvahy uložení trestu úhrnného při respektování principů zakotvených v § 43 odst. 1 tr.zákoníku. Jelikož byl obžalovanému uložen za úmyslný trestný čin trest odnětí svobody ve výměře přesahující 8 let, bylo by namísto zařadit obžalovaného pro výkon trestu do věznice se zvýšenou ostrahou (§ 56 odst. 2 písm. d/ tr.zákona). Kritéria pro zařazování do jednotlivých typů věznic podle § 56 odst. 2 tr.zákoníku však nelze uplatňovat mechanicky, protože zásada individualizace trestu se musí projevit i při stanovení způsobu výkonu trestu odnětí svobody konkrétnímu pachateli. Pouhá povaha a závažnost trestného činu, za který byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody, jeho výměra nevyjadřují vždy přesně povahu a stupeň narušení pachatele a ve všech případech neodpovídají režimu, jaký by měl vůči němu být uplatněn na základě ustanovení § 56 odst. 2 tr.zákoníku. Proto je možno přihlédnout ke všem okolnostem

konkrétního případu a s ohledem na ustanovení § 56 odst. 3 tr.zákoníku zařadit obžalovaného do jiné věznice, má-li soud se zřetelem k závažnosti spáchaného trestného činu a ke stupni a povaze narušení pachatele za to, že bude působení na něj, aby vedl řádný život, lépe zaručeno v jiném typu věznice. V konkrétně projednávaném případě vzal odvolací soud při svých úvahách o aplikaci ustanovení § 56 odst. 3 tr.zákoníku do úvahy především tu skutečnost, že obžalovaný nebyl doposud soudně trestán, žil řádným životem a pokud se týká závažnosti trestného činu, bylo vzato do úvahy, že v konkrétně projednávaném případě škodlivý následek předvídaný ustanovením § 234 odst. 5 písm. b) tr.zákoníku nenastal. S ohledem na výše uvedené skutečnosti má vrchní soud za to, že ve věznici s ostrahou bude působení na obžalovaného, aby vedl řádný život, lépe zaručeno, než by tomu bylo ve věznici se zvýšenou ostrahou.

Na druhé straně se však odvolací soud musel plně ztotožnit s odvoláním státního zástupce, kterým bylo krajskému soudu vytykáno, že i když byly splněny všechny zákonné podmínky pro uložení trestu propadnutí věci, a to vlastní směnky údajného výstavce společnosti D. C., s.r.o., nebyl tento trest uložen. Zákonná kritéria pro uložení trestu propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty jsou zakotvena v ustanovení § 70 odst. 1 tr.zákoníku. V konkrétně projednávaném případě byly dle názoru odvolacího soudu splněny veškeré zákonné podmínky pro uložení tohoto trestu tak, jak jsou specifikovány v ustanovení § 70 odst. 1 písm. a) tr.zákoníku, neboť z výsledků provedeného dokazování zcela jednoznačně vyplývá, že vlastní směnky údajného výstavce společnosti D. C., s.r.o., bylo užito ke spáchání trestného činu, a to jednak zločinu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea první, odst. 5 písm. b) tr.zákoníku, jednak zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr.zákoníku, spáchaných ve stadiu pokusu dle § 21 odst. 1 tr.zákoníku. Uvedené pochybení nalézacího soudu pak bylo napraveno odvolacím soudem postupem dle § 258 odst. 1 písm. d) tr.ř.

Pochybení spatřuje odvolací soud rovněž ve výroku o náhradě škody, kterým byl obžalovaný zavázán povinností zaplatit škodu společnosti D. C., s.r.o., ve výši 314.640,- Kč. Z písemného připojení se poškozené společnosti s náhradou škody v trestním řízení a ze specifikace jednotlivých položek, ze kterých se měla náhrada škody skládat (č.l. 1683), však dle názoru odvolacího soudu nevyplývá, že by škoda uplatněná poškozenou společností byla v přímé příčinné souvislosti se skutkem, který je uveden v žalobním návrhu, pro který byl obžalovaný stíhán. Uplatňuje-li osoba (ať již fyzická nebo právnická) v trestním řízení nárok na náhradu škody, která však není v příčinné souvislosti se skutkem, který je uveden v žalobním návrhu, a pro který je obžalovaný stíhán, není možné požadovanou náhradu škody přiznat (§ 43 odst. 1 tr.ř.). Je možno se plně ztotožnit s argumentací obhajoby, že zaplacení finanční částky poškozenou obchodní společností D. C., s.r.o., za koupi pozemku, nemá žádnou přímou příčinnou souvislost s předmětným skutkem spáchaným obžalovaným, protože k jeho koupi by došlo bez ohledu na výsledky stávajícího trestního řízení. Rovněž tak náklady, které byly vynaloženy na provedení účetní závěry, jak je to zřejmé i z obsahu písemného připojení se poškozené organizace s nárokem na náhradu škody, by byly vynaloženy bez ohledu na to, zda-li by byla spáchána trestná činnost obžalovaného. I v případě, že by byla účetní uzávěrka vypracována pouze v souvislosti se skutkem obžalovaného, spadalo by uhrazení nákladů s touto účetní uzávěrkou spojených pod režim upravený ustanovením § 154 odst. 1 tr.zák. (povinnost k náhradě nákladů poškozeného), neboť by se jednalo o náklady spojené s uplatněním nároku na náhradu škody. Stejný závěr je možno vztáhnout i na požadavek poškozené obchodní společnosti uhradit náklady překladů písemností z českého do anglického jazyka. Na tomto místě však považuje odvolací soud

za nutné připomenout, že podle citovaného ustanovení trestního řádu je možno postupovat pouze tehdy, pokud byl poškozenému alespoň zčásti přiznán nárok na náhradu škody. V případě, že by uvedené podmínky splněny nebyly, bylo by možno požadovat kompenzaci nákladů vzniklých v souvislosti s uplatněním nároku na náhradu škody v rámci občanskoprávního řízení.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odvolací soud výrok o náhradě škody v napadeném rozsudku zrušil a nově rozhodl tak, že podle § 229 odst. 1 tr.ř. se poškozená obchodní společnost D. C., s.r.o., odkazuje se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný. Do dvou měsíců od jeho doručení je možno proti němu podat dovolání. Dovolání mohou podat nejvyšší státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí a obviněný pro nesprávnost výroku, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se za dovolání nepovažuje. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni (v daném případě u Krajského soudu v Ostravě). O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České republiky v Brně. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 4 tr.ř.) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr.ř. nebo § 265b odst. 2 tr.ř., o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

V Olomouci dne 5. května 2011

Příloha I – Kauza

Nejvyšší soud, 7 Tdo 795/2021

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání dne 31. 8. 2021 o dovolání obviněného **R. S.**, nar. XY ve XY, trvale bytem XY, podaném proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 10. 2020, sp. zn. 1 To 32/2020, v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 37 T 6/2018 takto:

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného R. S. **odmítá**.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 3. 2019, č. j. 37 T 6/2018-4875, byl obviněný R. S. (spolu s obviněnými P. H. a V. S.) uznán vinným zvláště závažným zločinem neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea druhá, odst. 5 písm. b) tr. zákoníku, dílem dokonaným, dílem ve stádiu přípravy podle § 20 odst. 1 tr. zákoníku, za který byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou, a k trestu propadnutí věci. Dále mu byla podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložena povinnost zaplatit společně a nerozdílně s obviněným P. H. na náhradu škody poškozené Komerční bance, a. s., částku 15 000 Kč.

Uvedeného zločinu se podle zjištění soudu prvního stupně dopustil obviněný R. S. společně s dalšími dvěma obviněnými v podstatě tím, že si po předchozí vzájemné dohodě na několika internetových stránkách, na kterých jsou nelegálně za úplatu zpřístupněny identifikační údaje k cizím platebním kartám potřebné pro bezhotovostní platby, zřídili uživatelské účty a přinejmenším v letech 2012 až 2014 si prostřednictvím těchto účtů opatřil každý sám nebo společně tyto identifikační údaje v úmyslu použít je k padělání platebních příkazů na internetových platebních branách. Konkrétně obviněný R. S. si opatřil identifikační údaje ke 1 792 platebním kartám. V období od 9. 10. 2012 do 20. 8. 2014 pak obvinění P. H. a R. S. neoprávněně použili k provedení platebních transakcí identifikační údaje k 1 614 platebním kartám a v období od 12. 3. 2013 do 20. 8. 2014 obviněný R. S. samostatně použil identifikační údaje k 127 platebním kartám, to vše prostřednictvím různých e-shopů k nákupům zboží a služeb, dobíjením kreditu telefonních SIM karet, dobíjením PaySec kont a Mobito účtů (část zadaných platebních transakcí proběhla úspěšně, část byla zamítnuta). Obviněný R. S. dále koncem roku 2013 předal obviněnému V. S. přihlašovací údaje k uživatelským účtům, jež obsahovaly identifikační údaje k nejméně 145 cizím platebním kartám.

Takto všichni tři obvinění jako neoprávnění držitelé údajů k cizím platebním kartám vydávaje se za oprávněné držitele těchto karet zadávali platební příkazy prostřednictvím internetových platebních portálů, na základě nichž byly na vrub účtu příslušných bank zadané platební příkazy realizovány, čímž došlo k padělání platebního prostředku, přičemž takto obvinění činili v úmyslu neoprávněně se obohatit. Obvinění P. H. a R. S. v celkem 2 541 případech neoprávněně zadali platební příkazy, z nichž 919 platebních transakcí bylo provedeno, a získali tak neoprávněný prospěch ve výši 3 947 080 Kč, a 1 622 nebylo provedeno, pokusili se tak o získání dalšího neoprávněného prospěchu ve výši 6 556 126 Kč. Obviněný R. S. sám ve 262 případech neoprávněně zadal platební příkazy, z nichž 180 bylo provedeno, čímž získal neoprávněný prospěch ve výši 943 186 Kč a v 82 případech, kdy nebyl zadaný platební příkaz proveden, se o získání neoprávněného prospěchu ve výši 329 000 Kč pokusil.

Odvolání obviněného R. S., kterým napadl rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích o vině a trestu, Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací rozsudkem ze dne 22. 10. 2020, č. j. 1 To 32/2020-5064, podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal obviněný dovolání s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Namítl, že předmětné činnosti se měl z počátku dopouštět na pokyn obviněného P. H., aniž by věděl o tom, že činí něco protizákonného. Podstata trestné činnosti mu byla vysvětlena až po zhruba dvou měsících v prosinci 2012. Toto období mu tak nemůže být kladeno za vinu. Soud neuvedl, z jakých okolností dovedl jeho vědomost o páčání trestné činnosti.

Dále v období od 24. 3. 2013 do 2. 5. 2013 páchal trestnou činnost sám, v období od 2. 5. 2013 do 20. 8. 2013 ji páchal s obviněným V. S. S obviněným P. H. spolupracoval až od 11. 12. 2013 do 10. 2. 2014. V roce 2013 se s obviněným P. H. nestýkali ani se jiným způsobem nekontaktovali. Soudy mu tak přičetly k tíži i jednání obviněného P. H., ač nebyly splněny zákonné znaky spolupachatelství. Nesprávný je proto rovněž výrok o náhradě škody, jelikož jde o škodu způsobenou výlučně spoluobviněným P. H. Rozhodnutí soudů obou stupňů jsou nepřezkoumatelná, protože se touto jeho opakovaně vznesenou námitkou ohledně nenaplnění znaků spolupachatelství vůbec nezabývaly. Obviněný shledal i existenci extrémního nesouladu mezi skutkovými zjištěními soudu prvního stupně a skutkovými zjištěními, ke kterým měl soud podle obviněného dojít, přičemž tento stav nenapravit ani odvolací soud. Bylo tak porušeno jeho právo na spravedlivý proces.

Dále namítl, že soudy nepřihlédly ke všem kritériím vymezeným Nejvyšším soudem v jeho rozhodnutí sp. zn. 15 Tdo 1491/2016 pro posouzení naplnění znaku spáchání činu „ve velkém rozsahu“. Přístup ke kartám si opatřil stažením z internetu v souboru, nikoli jejich kopírováním pomocí tzv. skimmovacích zařízení. Má za to, že jeho útoky nebyly nijak časté. Pokud by byl uznán vinným pouze trestnou činností páchanou samostatně, tak jím způsobená škoda by odůvodňovala posouzení podle mírnější právní kvalifikace.

Závěrem dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek ve výrocích ad II. a IV., tj. ve výrocích, jímž jeho odvolání zamítl a ve kterém bylo řečeno, že napadený rozsudek soudu prvního stupně jinak zůstává nezměněn, a aby vrátil věc Vrchnímu soudu v Olomouci k dalšímu řízení.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství v písemném vyjádření k dovolání uvedl, že podstatná část námitek se s uvedeným dovolacím důvodem mýjí. Krajský soud v Ostravě obhajobu obviněného analýzou především listinných důkazů zcela vyvrátil a dospěl k závěru, že neoprávněného opatření identifikačních údajů o platebních kartách stejně jako neoprávněného zadávání platebních příkazů se dopustil v případech vymezených ve skutkové větě rozsudku, dílem sám a z větší části v kooperaci se spoluobviněným P. H., se kterým si pak prospěch rozdělili. Sama nespokojenost dovolatele s hodnocením důkazů neznamená, že jsou skutková zjištění extrémně vadná. Rovněž Vrchní soud v Olomouci se s námitkami obviněného dostatečně vypořádal. S poukazem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva státní zástupce zdůraznil, že závazek odůvodňovat rozhodnutí nemůže být chápán tak, že je vyžadována podrobná odpověď na každý argument.

Pokud dovolatel zpochybňoval závěr o spolupachatelství prostřednictvím tvrzení, že trestného jednání se dopustil pouze v jím doznáných 262 případech, zatímco soudy mu bezdůvodně kladou za vinu i další jednání spáchané jen samotným obviněným P. H., jde o námitku popírající skutková zjištění soudu prvního stupně. V zásadě totéž platí i ve vztahu k výhradě dovolatele, že čin nespáchal ve velkém rozsahu, i ve vztahu k námitce, že neměl být zavázán k náhradě škody. Pod dovolací důvod lze podřadit výhradně námitku týkající se nenaplnění

subjektivní stránky, která je však zjevně neopodstatněná. Byť z dokazování vyplynulo, že z počátku opravdu nemusel znát veškeré detaily páchané trestné činnosti, bylo mu od samého počátku známo, že se podílí na nelegální činnosti, jejíž jednotlivosti rozpoznal nedlouho poté. Obviněný není tak naivní, aby uvěřil, že prosté posílání SMS za odměnu v řádu desítek tisíc korun měsíčně je legální výdělečnou aktivitou. Jeho jednání tak bylo kryto alespoň eventuálním úmyslem, posléze pak již úmyslem přímým. Závěrem státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného odmítl podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání je přípustné [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř.], bylo podáno osobou k tomu oprávněnou, tj. obviněným prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě k tomu určeném (§ 265e tr. ř.) a splňuje náležitosti obsahu dovolání (§ 265f odst. 1 tr. ř.), je však zjevně neopodstatněné.

Z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. V mezích tohoto dovolacího důvodu lze namítat, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde, nebo že jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat i „jiné nesprávné hmotněprávní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva.

Obviněný v dovolání uplatnil převážně skutkové námitky ohledně způsobu hodnocení důkazů (a to pouze v obecné poloze), tedy námitky, které obsahově neodpovídají uplatněnému (ani žádnému jinému) dovolacímu důvodu. Stěžejní dovolací námitkou skutkové povahy, na které byla postavena většina argumentů dovolatele, bylo tvrzení, že se nedopustil skutku v takovém rozsahu, jak je popsán ve výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, jelikož s obviněným P. H. v roce 2013 již nespolečně pracoval, v této době jednal sám, příp. s obviněným V. S.

Nejvyšší soud připomíná, že dovolání není „dalším odvoláním“, nýbrž je mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, tj. nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Do skutkových zjištění soudů prvního a druhého stupně může Nejvyšší soud zasáhnout jen zcela výjimečně, pokud to odůvodňuje extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy. V takovém případě je dotčeno ústavně garantované základní právo obviněného na spravedlivý proces a zásah Nejvyššího soudu má podklad v čl. 4 a 90 Ústavy.

O takovou situaci se však v posuzované věci nejedná. Mezi obsahem provedených důkazů a skutkovými zjištěními soudů není rozpor. V souladu s § 2 odst. 5 tr. ř. byly provedeny veškeré důkazy potřebné pro meritorní rozhodnutí (žádný z obviněných ani v řízení před soudy provedení dalších důkazů nenavrhol) a následně je podle § 2 odst. 6 tr. ř. soudy pečlivě zhodnotily v souladu s pravidly formální logiky a zásadou volného hodnocení důkazů. Zejména Krajský soud v Ostravě se pečlivě vypořádal s jednotlivými důkazy a jejich hodnocením a především v odstavcích 137 až 161 vysvětlil, jakými úvahami byl veden při utváření skutkového stavu, jenž stál podkladem pro výrok o vině.

Dovolatel zpochybňoval množství jednotlivých útoků, které měl společně s obviněným P. H. podniknout, s tím, že v těchto případech nebyly naplněny znaky spolupachatelství. Tuto námitku postavil především na nesouhlasu

s tím, jak soudy hodnotily ve věci provedené důkazy. Přitom právě v tomto směru nelze soudu prvního stupně, který tyto důkazy hodnotil, v jeho postupu ničeho vytknout; šlo o postup logický a zcela dostatečně odůvodněný. Jak již zdůraznil soud odvolací v odstavci 17 odůvodnění svého rozsudku, soud prvního stupně postupoval velmi pečlivě při vyhodnocení spolupráce obou výše zmiňovaných obviněných. Zkoumáním velkého množství (především listinných) důkazů vysledoval vzájemné propojení jednotlivých telefonních čísel s platebními kartami až k telefonním číslům nebo číslům platebních karet, případně e-mailovým adresám, které byly zajištěny v souborech v počítačích u jednotlivých obviněných. Z jejich propojení následně určil rozsah, v jakém se jednotliví obvinění dopouštěli trestné činnosti. Vzhledem k tomu, že se k této problematice dostatečně podrobně vyjádřily oba soudy ve svých odůvodněních, je možné – s ohledem na skutkovou povahu této námitky – pro podrobnosti na ně odkázat (zejména odstavec 147 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně a odstavec 17 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu). Lze tedy shrnout, že jestliže soudy dospěly v projednávaném případě k závěru, že rozsah provedených důkazů je postačující pro spolehlivé rozhodnutí ve věci, postupovaly v souladu s § 2 odst. 5 tr. ř. Není rovněž pochyb o tom, že svůj postup řádně odůvodnily. Z odůvodnění obou rozhodnutí je patrné, z čeho vycházejí a na základě jakých úvah soudy ke svým závěrům dospěly. Nejvyšší soud proto ve věci neshledal žádný, natož extrémní rozpor či porušení práva na spravedlivý proces, které by případně mohlo opodstatnit zásah Nejvyššího soudu do skutkového stavu zjištěného soudy obou stupňů.

Přijatelný je závěr soudů, že obviněný R. S., jemuž (stejně jako spoluobviněnému P. H.) pod tíhou důkazů nezbylo, než podstatu trestné činnosti doznat, se snažil zmírnit svou trestní odpovědnost nepravdivým tvrzením o „přestávkách“ ve spolupáchání činu, tj. že část předmětného období se spoluobviněným nespolečně spolupracoval a tudíž rozsah jeho trestné činnosti je menší. Je třeba tu zmínit určité rozpory ve výpovědi obviněného, na které nalézací soud reagoval (viz odst. 25 odůvodnění jeho rozsudku) a které naznačují snahu obviněného uzpůsobit svou výpověď obsahu důkazů. Soudy na základě zejména listinných důkazů dospěly k opodstatněnému závěru, že vzájemná kooperace obviněných R. S. a P. H. byla kontinuální a dlouhodobá. Svědčí o tom mimo jiné doznání způsobu dělení zisku a také fakt, že když přestal fungovat jeden způsob, přemýšleli, co dál, načež si spoluobviněný P. H. vzpomněl na účty PaySec, potom se zase dohodli na založení účtů na Aukru (jak uvedl obviněný ve své výpovědi). Spoluobviněný V. S. ve své výpovědi uvedl, že v době jejich spolupráce se mu obviněný zmínil, že spolupracuje s někým dalším. Přitom v duchu zásady *in dubio pro reo* každému z obviněných kladly za vinu jen účast na těch transakcích, s nimiž byl ten který obviněný objektivními důkazy (tj. zmíněným propojením telefonních čísel, adres a transakcí identifikovaným v zajištěných souborech) spojen.

S určitou dávkou tolerance lze pod uplatněný dovolací důvod podřadit námitku, že v určité části jednání obviněného nenaplněvalo znaky spolupachatelství. Jde však o námitku zjevně neopodstatněnou. Pro spáchání trestného činu ve spolupachatelství ve smyslu § 23 tr. zákoníku se vyžaduje společné jednání obviněných a jejich společný úmysl směřující ke spáchání trestného činu. Při spolupachatelství se čin každého ze spolupachatelů posuzuje tak, jako by ho spáchal sám, každému spolupachateli se tak přičítá celý rozsah spáchaného činu včetně jeho celého následku. Soud prvního stupně se právní otázkou spolupachatelství podrobně zabýval v odstavcích 171 a 172 odůvodnění svého rozsudku, kde také příležitostně odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu a obecné zásady posuzování spolupachatelství správně aplikoval na zjištěný skutkový stav. Společné jednání obou pachatelů spočívalo v tom, že si po vzájemné dohodě založili uživatelské účty, prostřednictvím kterých následně získávali identifikační údaje k platebním kartám potřebné k neoprávněným platebním transakcím na internetu,

příčemž tyto účty, přihlašovací údaje a údaje o získaných platebních kartách sdíleli. Především ve sdílení různých souborů, jež obsahovaly různé poznámky (zejména přehledy použitých SIM karet apod.), spočívala jejich vědomá spolupráce, jež vyplynula rovněž z rozsáhlé analýzy dat zajištěných u obou obviněných. Kromě toho obvinění vzájemně sdíleli i mobilní telefony a SIM karty potřebné k páčání trestné činnosti, jak přiznal i sám obviněný R. S. ve své výpovědi v rámci přípravného řízení (viz odstavec 17 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně). Oba obvinění byli vedeni společným úmyslem, a to neoprávněně získané identifikační údaje použít na internetových platebních branách a získat tak neoprávněně prospěch. Okolnost, že každý ze spolupachatelů sledoval při společném jednání svůj vlastní prospěch, nevylučuje, aby úmysl byl všem pachatelům společný, jak správně konstatoval již soud prvního stupně. Nalézací soud také v odst. 172 odůvodnění rozsudku vysvětlil časové vymezení spolupachatelství.

Dovolací soud se tedy ztotožnil s právními závěry soudů, že obvinění R. S. a P. H. v rámci některých útoků (tj. v případech, jež jsou uvedeny v tabulkách I.A, I.B, II.A.B.1, III.A.B.1, IV.A.B., V.A.B.1 – viz odstavec 3 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně) jednali jako spolupachatelé ve smyslu § 23 tr. zákoníku. Lze připomenout, že jednání spolupachatelů nemusí probíhat současně a není třeba, aby se všichni spolupachatelé zúčastnili na trestné činnosti stejnou měrou. Lze dodat, že u daného typu trestné činnosti není ani nezbytné, aby se spolupachatelé fyzicky stýkali, postačí kontakt virtuální, popřípadě i jen rámcové vědomí jednoho spolupachatele o existenci a činnosti druhého. Nelze také vycházet z toho, kdo fyzicky provedl ty, které transakce nebo pokusy o ně (např. kdo uskutečnil konkrétní „kliknutí“ a na kterém počítači). To by samozřejmě nebylo možné žádným způsobem zjistit. Takové dělené trestní odpovědnosti prosazované dovolatelem by v krajním případě vedlo například u větší skupiny spolupachatelů až k jejich beztrestnosti, pokud by prováděli podobné transakce na různých místech a v různém složení (při fakticky nezjistitelném střídání v provádění konkrétních transakcí). Obvinění se tedy u této specifické trestné činnosti nemohou vyvinut tvrzením (byť částečně pravdivým), že „někdy to dělali každý sám, někdy společně“.

Námítky, v rámci kterých dovolatel vytykal nesprávnost výroku o náhradě škody a zpochybňoval naplnění znaku spáchání činu „ve velkém rozsahu“, vycházejí z jiného než soudy zjištěného skutkového stavu (konkrétně z té verze, že se obviněný dopustil pouze 262 útoků samostatným jednáním, nikoli i dalších útoků ve spolupachatelství s obviněným P. H.). Ve světle zjištěného skutkového stavu, jak je popsán ve výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, jsou však obě tyto námítky nepřijatelné.

Kromě toho není pravda, že by soudy při posouzení naplnění znaku spáchání činu „ve velkém rozsahu“ podle § 234 odst. 5 písm. b) tr. zákoníku nepřihlédly ke všem kritériím vymezeným v usnesení velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2017, sp. zn. 15 Tdo 1491/2016 (uveřejněné pod č. 1/2018 Sb. rozh. tr.). Nalézací soud naplnění uvedeného znaku odůvodnil zejména v odst. 169 odůvodnění rozsudku a zmíněným rozhodnutím se velmi podrobně zabýval odvolací soud v odst. 22-24 odůvodnění svého rozsudku. Správně konstatoval, že výši neoprávněného prospěchu je možné považovat pouze za jedno z podpůrných hledisek svědčících o tom, že obvinění spáchali takový čin ve velkém rozsahu. Zásadní pro posouzení rozsahu trestné činnosti je především množství případů, kdy pachatelé padělají či pozmění platební prostředky, které následně použijí při neoprávněných transakcích, tj. užijí je na internetových platebních branách. Aby šlo o „velký rozsah“, musí se zpravidla jednat řádově o stovky takových případů. To je s ohledem na skutková zjištění soudu prvního stupně, že obviněný R. S. si opatřil identifikační údaje k 1792 platebním kartám a následně je neoprávněně zadal

v platebních příkazech společně s obviněným P. H. celkem v 2541 případech a samostatně celkem ve 262 případech, splněno jednoznačně a také další soudy zohledněná hlediska použitou právní kvalifikaci podporují.

Pod uplatněný dovolací důvod lze podřadit výhradu obviněného směřující do subjektivní stránky předmětného zločinu, jedná se však o námitku zjevně neopodstatněnou. Pokud jde o naprosto převážnou část a dobu páčání zločinu, nemůže být o přímém úmyslu obviněného sporu. Dovolatel namítl, že v prvních měsících vše konal na pokyn obviněného P. H., neměl tušení, v čem přesně trestná činnost spočívá a co je její podstata. I zde je možno odkázat na rozhodnutí soudů nižších stupňů, které se touto námitkou zabývaly. Již soud prvního stupně zdůraznil, že z okolností této „práce“, způsobu jejího výkonu a jednoduchého zisku bylo možno dospět k jednoznačnému závěru, že obviněnému muselo být (od počátku) jasné, že se jedná o nelegální činnost. Sám obviněný k tomu uvedl, že spoluobviněný P. H. mu nabídl, aby posílal zprávy za 90 tis. Kč měsíčně. Kde se berou peníze, neřešil.

Podle nalézacího soudu se obviněný celého předmětného jednání dopustil v úmyslu přímém podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. I pokud by se Nejvyšší soud přiklonil k vyjádření státního zástupce, že v počáteční fázi bylo jednání obviněného kryto spíše úmyslem nepřímým ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, nic by to na věci neměnilo. Je nepochybné, že následně – když mu byla podstata trestné činnosti obviněným P. H. podrobně vysvětlena – již jednal v úmyslu přímém. Je tak zřejmé, že znaky subjektivní stránky skutkové podstaty předmětného zločinu, jak jsou vyžadovány zákonem (tj. vyžaduje se úmyslné zavinění, bez ohledu na to, zda se jedná o úmysl přímý či nepřímý), byly naplněny.

Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno výše, Nejvyšší soud shledal, že námitky dovolatele zčásti nejsou pod uplatněný dovolací důvod podřaditelné a zčásti jsou zjevně neopodstatněné. Proto dovolání obviněného R. S. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. O dovolání rozhodl v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Závěrem pokládá Nejvyšší soud za nutné vzhledem k výraznějšímu časovému odstupu od vyhlášení napadeného rozhodnutí (dne 22. 10. 2020) konstatovat, že věc mu byla s dovoláním obviněného předložena dne 21. 7. 2021. V řízení před Nejvyšším soudem tedy nedošlo k průtahům.

Poučení: Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 31. 8. 2021

JUDr. Josef Mazák předseda senátu